5. yıl KUTLU OLSUN

YAZIN

Yeni Edebiyat Dergisi
ağustos
48 '85
KDV dahil
250 TL

Sevgi ve Cinsellik Yazıları

bakanlığın umutsuz girişimleri ve öğrenci dernekleri

12. Gençlik ve Öğrenci Festivali

5. yıl KUTLU OLSUN

TUSTAV
ARŞİVİ
Emur Coşkun
Bağışı

SEVGİ ve CİNSELLİK ÖZEL BÖLÜMÜ

MUSTAFA OKAN/"Sevgi ve Cinsellik' Dolaysız Doğal ve Zorunlu 4
İSMAİL GÜL/Cinsellik ve İdealizmin Yükselişi 6
FÜSUN ÖZTÜRK/Evleneli Altı Ay Bile Olmamıştı 7
Gençler "Sevgi ve Cinsellik" İçin Ne Diyorlar 8
NESRİN HOCAOĞLU/Bunalım ve Cinsel Sorunlar 10
Bir Genelev Kadını ile Konuşma/"Paydos olduğu zaman konuşup dertleşecek birini arıyoruz." (Konuşan: Haldun Yüce) 11
MEHMET ALTAY/Toplumda Açılan Yaralar 12

EDEBİYAT

RADOVAN PAVLOVSKİ'den ŞİİRLER (Türkçesi: Ferdane Elmazoviç Altanay) 3
TALİP APAYDIN/Şiir 12
BARIŞ PİRHASAN/Şiir 19
OKUMA NOTLARI 22
ŞİİR PENCERESİ 22

KÜLTÜR

YARIN/Bakanlığın Umutsuz Girişimleri ve Öğrenci Dernekleri 13
12. Moskova Gençlik ve Öğrenci Festivalini Karşılarken (Derleyen: Yarın Araştırma Bürosu) 14
GÜRHAN UÇKAN/Hep Sisli Havaları Severler 16
Fakir Baykurt ile Konuşma/"Gençlik bir an önce örgütlenmeli" (Konuşan: Ramazan Ekinci) 17
HASAN GÜNDÜZ/Dışardan Bakabilmek mi Dışarda Kalmak mı 18
UĞUR DURAK' ile Konuşma/"İşlediğim konular, kendi acılarım, neşelerim olduğu kadar, buradaki insanlarımızın da sorunlarıdır." (Konuşan: Gökhan Demirci) 18
SEVGÜL ULUDAĞ/Kıbrıs Türk Gençliği ve Katılım 20
Alman Gençlik Dairesi ile Konuşma/"Kimseye zorla başka bir kültür verilemez." (Konuşan: Mehmet Öner) 21

KARİKATÜR

HATAY DUMLUPINAR 7
MURAT ÖZMENEK 8
M.OĞUZ GÜREL 13
ERDOĞAN BAŞOL 16
EMİN BEBEK 18
KEMAL URGENÇ 20
TARIK HATİPOĞLU 23

YARIN'dan...

BEŞİNCİ YILDA MERHABA

Okumaya başladığınız bu sayı, Yarın'ın 48. sayısı. Yani tam dört yılın geride bırakıldığı ve yeni bir yayın yılına adım atıldığı günlerin sayısı.

Bir insan ömrü için bile uzun sayılabilecek 48 ay, Türkiye'nin son dönemleri başta olmak üzere hemen tüm tarihi göze alındığında, kesintisiz bir yayın yaşamı sürdürmeyi başarabilmek yönünden çok önemli oluyor. Yarın bu mutluluğu yaşıyor, okurlarıyla ve yazarları çizerleriyle birlikte.

Yarın'ın bu sayısını ağırlıklı olarak sevgi ve cinselliğe ayırdık. İlk sayılarımızda da duyarlı davrandığımız bu konuya "erkekle kadının ilişki(sinin), insanla insanın en doğal ilişkisi" olduğu inancıyla eğildik. Gençlerin yaşamının doğal bir parçası olan (ya da olması gereken) sevginin, cinselliğin; bu doğallık içinde yaşanması gerektiği inancıyla yazıları belirledik, konuşmalar yaptık, belirli sonuçlar çıkardık.

Belki de şaşırtıcı, ama görüldü ki, en açık biçimde düşüncelerini dile getirenlerimizde bile, çevresi için "çok doğal" olarak tanınanlarımız bile, gerçekte bir kapalılık içindeydiler. Toplumun yapısı, doğumdan başlayan eğitimin dayandığı "namus" ögesi gençleri bir çember gibi sarıp sarmalıyor, daha güzel bir gelecek için kurulan düşlerde bile "doğal insan ilişkisine" olması gereken doğallıkta yer verilemiyordu. Ne yapmalı, nasıl davranmalı, neler önermeli.. işte bunları bu sayıda belirli ölçüde tartışmaya çalıştık. Ama hemen belirtelim, sevgi, cinsellik bir özel sayının, bölümün konusu olarak algılanamaz, bizler de öyle düşünmüyoruz. Yaşamın önemli bir bölümünü oluşturan bu "doğallığın," doğallığı içinde ve yaşamımızda yer aldığı kadar kafalarımızda da yer alması gerektiğine inanıyoruz. Böylelikle de, 180 derecelik dönemeçler yapan yaşantıdan kurtulabilir, bir zamanlar tümden yadsırken, bir zaman sonra başkaca birşeye yer vermez duruma düşmekten uzak kalabiliriz.

Bölümde yeralan konuşmalarda adların da yazılması, olabildiğince konuşulan kişinin fotoğrafının bulunması gerekliliğiyle hareket etmemize karşın, konuşma yaptığımız kişilerin çoğunun bunu istememesi elimizi kolumuzu bağladı. Ama sonuçta düşündük ki, bir önceki paragrafta yazılanların haklılığını bundan daha iyi bir başka şey de göstermiyordu. "Teslim olduk" öylece yayınlıyoruz.

Yine bölümün ilgi çekeceğine inandığımız bir yazısı da, "gövdesine yabancılaşmış" bir kadınla yapılan konuşma oluşturuyor. Giderek değişik bir "namus"u ahlak kavrayışımızın parçası yapmaya başladığımız bu dönemde, resmi verilere göre fuhuşun akıl almaz ölçülerde arttığı, sözgelişi sabah saatlerinde bir otobüste, bir vapurda silme Tan okunduğu, videolarda günün çeşitli saatlerinde ailenin değişik bireylerinin arkadaşlarıyla porno filmler izlemek üzere toplandığı, gide gide anamız, kız kardeşimiz, karımız dışındaki tüm kadınlara "yollu" diye bakmaya başlandığı bir dönemde; fotograf kamerasına böylesine gülünç bir poz verecek denli yabancılaşmış kadınında söyleyeceği çokşey olduğunu düşündük. Onun söyleyeceklerinden de çok bizlerin düşüneceğimiz birçok şey olduğunu.

Bu sayımızda, gözlerin öncelikle iki sayıdır süren "60-70 dönemi gençlik liderleri tartışıyor" bölümünü arayacağını biliyoruz. 1960'ın yakın öncesi ve 1964 sonunu kapsayan ilk döneme ilişkin yapılan konuşmaların bittiği bu sayıda dönemi irdeleyen bir "son" yazısı yeralacaktı. Ancak arka sayfada uzun uzun okuyacağınız gerekçelerle sekiz sayfadan vazgeçmek zorunda olmamız ve sevgi, cinsellik bölümüne istediğimiz ölçüde yer ayırabilmek düşüncemiz bu yazıyı ertelememize neden oldu. Gelecek sayımızda yeralacak bu "son" yazısıyla ilk dönemi kapamış olacağız. 60-70 dönemi gençlik liderleri tartışıyor bölümünün giriş yazısında da belirttiğimiz gibi çok daha yoğun tartışmalarla gerçekleşecek bir diğer dönemin hazırlıklarıysa sürüyor.

Bu yazımızı bir istekle bitireceğiz. Okurlarımızın mektuplarından bir bölümü, haber yapmamızı isteyerek olay anlatan, yorum yapan bir bölümü isim yazılmadan gönderilmektedir. Oysa ki, ülkenin çeşitli yörelerinden gelen ve önemli olaylara, gelişmelere yer veren bu mektupları yazan okurlarımızın, eğer isimlerinin dergiden yayınlanmasını istemiyorlarsa bunu belirterek açık adlarıyla yazmaları, duyarlılıklarına çok daha uygun olacaktır. Bilmeliyiz ki, haksızlıkların, olumsuzlukların, yanlışların ve kötülüklerin üzerine cesurca yürünürse başarı kazanılır. Daha güzel yarınlar isteyenlerin de birbirine güveni ve cesareti, güzel günlerin ön koşuludur. Okurlarımızın da aynı kanıyı paylaştıklarına inanıyoruz.

Bir sayı sonra 50. sayımızda buluşacağız, yine sevgiyle, yine dostlukla...

□ SAHİBİ
Sami Alptekin

□ SORUMLU YAZI İŞLERİ YÖNETMENİ
Füsun Öztürk Baysan

□ BÜRO VE TEMSİLCİLİKLER
İsveç: Gürhan Uçkan
Box 38045, 100 64
Stockholm

Hollanda: Ramazan Ekinci
Postbus 392
6040 AJ Roermond

İzmir: 856. Sokak
Nur Han 3/502
Konak-İzmir

İstanbul: Divanyolu,
Hoca Rüstem Sokak,
Zafer Han No: 7
Kat: 4-14 Cağaloğlu - İstanbul

Mehmet Bilgin
Vulkan str. 20
4000 Düsseldorf 1
F. Almanya

□ DAĞITIM
Etkin Dağıtım

□ ABONE KOŞULLARI
Yurtiçi/ Yıllık 2400 TL.
Altı Aylık 1200
Yurtdışı/ Yıllık 30 DM
Altı Aylık 16 DM
Yurtdışı tek fiyatı 3 DM

□ İLAN FİYATLARI
Kapak/
Tam Sayfa : 80.000.-TL
Yarım Sayfa : 50.000.-TL
Çeyrek Sayfa: 25.000.-TL
İç Sayfalar/
Tam Sayfa : 50.000.-TL
Yarım Sayfa : 25.000.-TL
Çeyrek Sayfa: 13.000.-TL

□ TEKNİK İŞLER
Dizgi: Norm Dizgi
Film : Reprotan
Baskı: Sanem Basımevi
Kapak Baskısı: Maya
Grafik Düzenleme: Yarın

□ YÖNETİM ADRESİ
Hanımeli Sokak, 15/15
Sıhhiye/Ankara

□ YAZIŞMA VE HAVALE ADRESİ
Yarın, P.K: 723, Kızılay-Ankara.

□ POSTA ÇEKİ
Yarın Dergisi, 16486 0

YARIN

radovan pavlovski

Yugoslav ozanı Radovan PAVLOVSKİ, 23. Aralık, 1937'de doğdu. Makedonya'nın başkenti ÜSKÜP'te yüksek öğrenimini tamamladı. Gazeteci olarak çalıştı. Şimdi salt ozanlığı ile yaşamını kazanıyor. Yapıtları, Yugoslavya'da konuşulan tüm dillerde ve Yugoslavya dışındaki birçok ülkede yayınlanan PAVLOVSKİ çağdaş Yugoslavya şiirinin seçkin ve başarılı temsilcilerinden biridir.

Doğa Gibi Ol

Gözlerinde doğanın yeşil ateşiyle
geldiğinde
içinden devindirecek gücün seni

Uç ve ek kendini
yeryüzünde toprak yeterince var

Uluslar kökün ve görüşün için
Doğa gibi ol
Küçük nesnelere
Yol bul
Ersinler onlar da
Dorukların.

Öğle Uykusundaki Çocuk

Ölüm tınıları uyutuyor seni
Uyan be çocuk!
Bitkilerle çapalarla çınlıyor alanların,
Toprağı işleyenler ekmeğini bölüyor,
Kocaman bir sabah güneşinin sofrasında öğle
Gecenin kara iplerini gizliyor.

Ayı ve taşları altına gömdün de
Erketeye yatmış on binici
Ürkmelerin dalgaları gibi gelip tünediler
İnce bitkilerle parmaklarını toprağa bağladılar
ve öğleden sonra senden
Kararılık bir öpücük almadan bırakmadılar.

Ölen sevdalıların çok sesli türküsü otlardan yükseliyor,
Uyan be çocuk!
Kısık sesli asmalardan yapılan gemilerim
Denize açıldılar.
Çıldırdım mı ne incelemek tutkusu var,
Her nesnesi ölmüş de anısı var.

Gece seni uyandırmaya
Pek çok insan geldi de
Göğüs geçirdin
Sonra da yıldızların haritasını çizdin.
Uyan be çocuk!
Haydi düşlerini anlat biz .

Kadınlar

Tatlı gizlerimizi taşıyor,
Yaratılışımızın gece türküleri,
Erkek çiçeklerin ara konak çadırları,
Truva'dan da ötede duruyor
Güçlerimizin geri yürüyüşleri.

Okşamalarınız olmasaydı denizler olmazdı,
Göktaşlarından yüsükler yağmazdı,
Yalnızlık adalarına dökülen yüsükler
Böyle ışıldamazdı.

Alaboradan sonra yiten bir ışık gibi
Arıyorum gözlerini,
Sevginin serüveni
Koyaklarında yankılanıyor.

Türkçesi: FERDANE ELMAZOVİÇ ALTANAY

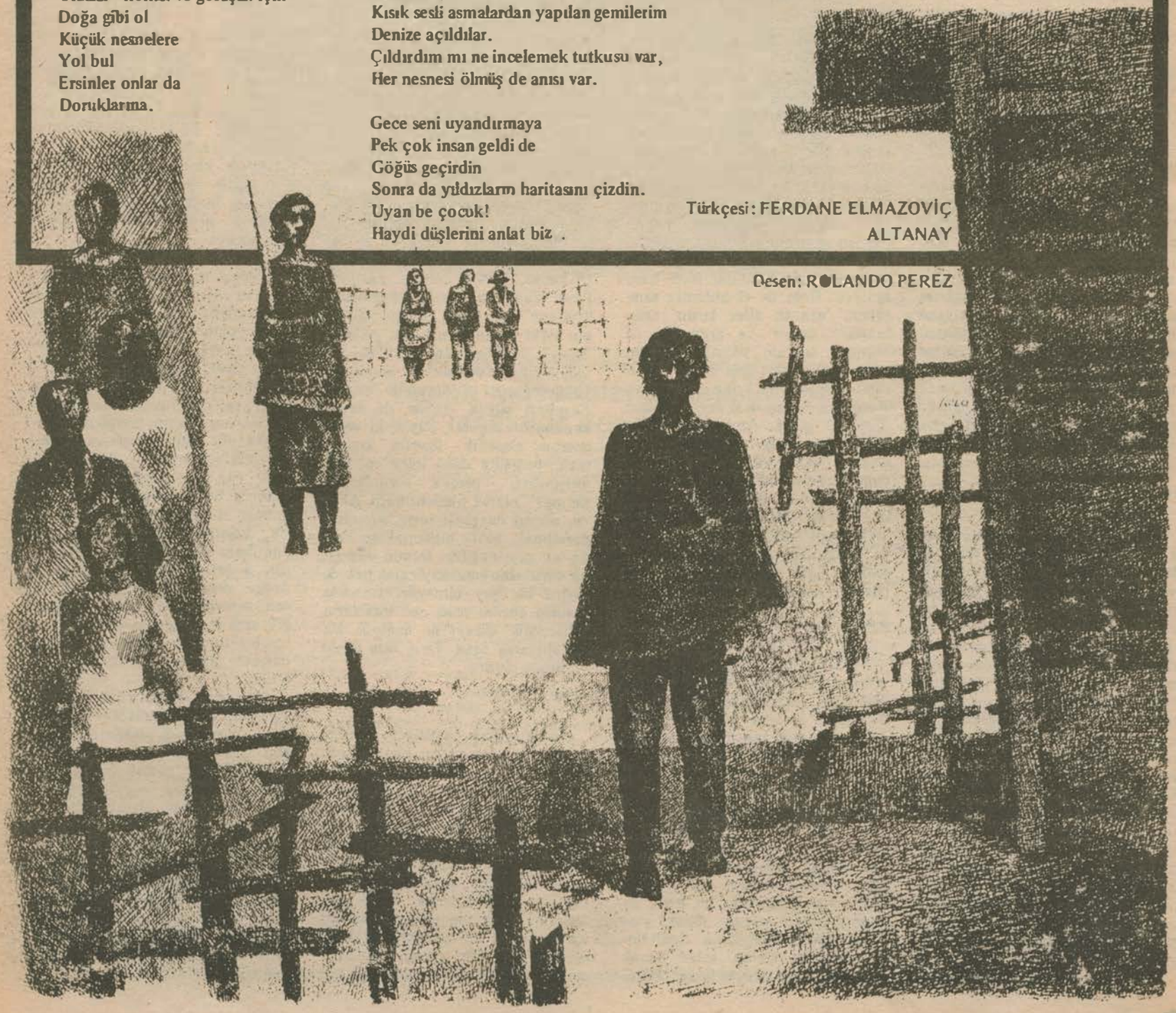

Desen: ROLANDO PEREZ

"Sevgi ve Cins Dolaysız Doğal ve

Hoş geldin, kadınım benim, hoşgeldin.
Yorulmuşundur,
nasıl etsem de yıkasam ayacıklarını,
ne gül suyum, ne gümüş leğenim var.
Susamışındır,
buzlu şerbetim yok ki, ihram edeyim.
Acıkmışındır,
sana beyaz keten örtülü sofralar kuramam
memleket gibi esir ve yoksuldur odam.

Hoş geldin, kadınını benim, hoş geldin!
Ayağını bastın odama
kırk yıllık beton çayır çimen şimdi.
Güldün,
güller açıldı penceremin demirlerinde.
Ağladın,
avuçlarıma döküldü inciler;
gönlüm gibi zengin
hürriyet gibi aydınlık oldu odam,
Hoş geldin kadınım benim, hoş geldin.

Nazım Hikmet.

Sevginin bu dizeler kadar gerçek olması, ne güzel. Elbette hepimiz böylesine dile getiremeyiz sevgimizi. Sevgimizin eksikliğinden değildir de, olmaz işte. Bir sevgi, nasıl böyle şiir olur?

Yaşama, yaşamımıza bakalım; sevgi nasıl yaşanıyor, üzerine neler konuşuluyor, neler yapılıyor? Sevdiğimiz biri var mı? nasıl sürüyor peki? Ya arkadaşlarımızınkiler, çevremizdekiler?.. Bu duyguyu, onu oluşturan herşeyiyle sağlıklı yaşadığımızı, (sağlıklı yaşandığını) söylemek pek de olanaklı değil.

Genç insanlardan başlamak üzere, sorun çok yoğun olarak yaşanıyor, çok canlı olarak duruyor önümüzde, çok yönlü, çok karmaşık.Cinsel suçlar, fuhuş günden güne artıyor. İnsanların içine düştükleri çözümsüzlük onları intihara kadar götürüyor. Sevgi ile başlayan birliktelikler evliliğe dönüştükten sonra sevgisiz birliktelikler haline geliyor. Boşanmalar artıyor. Genç insanlar sevgiyi, cinselliği en sıcak yaşayacakları yıllarda sevgisizliğin en acımasızını yaşıyorlar. Evet, çok yönlü, çok karmaşık ama çözümsüz değil.

●●●

Şöyle bir dönüp bakalım, beşaltı yıl öncesine. Yaşama, yaşanandan daha değişik bir biçim vermek, yeni bir dünya kurmak düşüncesini önüne koyan insanlara. Ve tartışmalara. Yaşama yeni bir biçim vermeyi önüne koyan bizler, bu yeni biçim üzerine tüm ayrıntıları konuşur, tartışır göründük. Ancak bazı sorunların çözümünü hep kurulacak yeni yaşama bıraktık. Oysa, değiştirmek istediğimiz yaşamın tümüydü ve tartışmalarımızda da tümü yer almalıydı. Bu yaklaşımla, sevgi ve cinsellik gibi "şeyler" öncelik sıralamasında kendilerine hiç bir zaman önlerde bir yer edinemediler. Ve bu atlama, gerçekten ileri düzeyde tartıştığımız, sindirdiğimiz pek çok şeyin yanında, sevgi ve cinsellik üzerine düşüncelerimizin oldukca geri, oldukça sığ düzeyde kalmasına neden oldu.

Bu geriliği, sığlığı aşma amacıyla sevgi ve cinsellik üzerine tartışma düşüncesi ilk sayılarımızla başlamıştı. O zaman sözlerimize "gençler sevmekten korkmasın" diyerek başlamıştık. Bu sözler; hem sorunun boyutu konusunda bir düşünce veriyor, hem tartışma için koyduğumuz aşamayı belirtiyor, hem de çok yönlü bir çağrıyı içeriyordu. 1981'in Eylül ayındaki ilk sayımızda "Birşeyler değişiyor. Kapalı toplum olmanın kabuğu kırıldıkça, bu temelleri oluşturan, bunlara harç olan kimi tabular birer birer aşılıyor. Hem de el atılamaz sanılırken, 'uzanan eller kırılır' sanılırken." demiş ve ardından da "Kapalı toplum olmaktan adım adım sıyrılınıyor, ama nasıl?" sorusunu eklemiştik. Bu sözlerimiz üzerinden —elinizdeki sayıyla— tam dört yıl geçti. Amaç kaldığımız yerden tartışmayı sürdürmek değil. Geçmiş dört yılın, bu alandaki değerlendirmesini yapmak da değil. Amaç, geçen dört yılın ötesini de içeren bir genişlikten başlamak üzere sorunu ortaya koymak ve tartışmak. Ama, sevgi ve cinsellikle ilgili sorunlarımıza pratik çözüm önerileri getirmek değil.

●●●

"İnsanla insanın dolaysız, doğal ve zorunlu ilişkisi, erkekle kadının ilişkisidir. İki cinsin bu doğal ilişkisinde insanın doğayla ilişkisi doğrudan doğruya insanın insanla ilişkisidir ve gene aynı şekilde insanla ilişkisi doğrudan doğruya doğayla ilişkisidir-kendi doğal işlevidir. Böylelikle bu ilişkide, insanın özünün insan için ne dereceye kadar insan için insanın insanca özü olduğu, duygusal olarak görünür, gözlemlenebilir bir olguya indirgenir. Onun için bu ilişki ile insanın bütün gelişme düzeyi yargılanabilir. Bu ilişkinin özelliğinden, bir tür varlığı, insan olarak insanın, ne dereceye kadar kendi bilincine vardığı, kendini kavradığı anlaşılır, erkekle kadının ilişkisi, insanla insanın en doğal ilişkisidir. Bu yüzden bu ilişki insanın doğal davranışının ne dereceye kadar insani olduğunu, ya da içindeki insani özün ne dereceye kadar doğal bir öz olduğunu, insani özelliğinin onun için ne dereceye kadar doğal olabildiğini gösterir. Bu ilişkide ayrıca, insanın gereksemesinin ne dereceye kadar insani bir gereksemeye olduğu da görülür..." (K.Marks, 1844 Felsefe Yazıları, Payel Yayınları, s.101) Bu temeller üzerinde ilk adımı atalım. Evet, bu ilişki ile insanın bütün gelişme düzeyi yargılanabilir. Böylesi bir yargılamadan yüzümüzün akıyla çıkabileceğimizi söyleyebilir miyiz? Engelleri büyük ölçüde de kendi kendimize koyduk. Öyle ki sevgi üzerine, cinsellik üzerine konuşmak, tartışma alanı içine sokmak girişimleri, "gerçek sorunlardan sapmak" olarak nitelendirildi. Aksine, alınan bu karşı tavır, sorunları daraltmak, eksik bırakmaktan başka bir şey değildi. Bunun bilinçli bir tavır olduğunu söylemek pek de doğru bir şey olmayacaktır. Söz konusu durum daha çok insanların gelişmişlik düzeyi ile ilgiliydi. Bu bir suçlama değil. Öyle olsa tarihi yadsımış oluruz.

●●●

"Kadın-erkek eşitliği" sorunu oluşturan parçalardan biri. Dünya görüşümüzün genişliği içinde bu sorunu çoktan aşmış olduğumuzu söyleyecek pek çoğumuz. Gerçekten öyle mi? Eşitlik tartışması "oy kullanmak, meslek seçmek, boşanma davası açmak" gibi boyutlarda tartışma olmaktan çıkmış olabilir (biç olmazsa böyle bir tartışma düzeyine erişmiş olanlar için). Ancak bu ve benzeri eşitlik ölçüleri hiç bir zaman 'eşitlik'e gerçek anlamını ve nicel olarak da genişliğini veren ölçütler değildir. Eşitlik gerçek anlamını birebir ilişkilerde buluyor. Evlilik öncesinde olsun, evlilik de olsun kadın-erkek ilişkisinin, bir süre sonra büründüğü kişilik mücadelesinde teslim bayrağını en önce çeken genellikle kadın olmuyor mu? Biten kişilik savaşı ise yerini yeni savaşlara bırakıp giderken yaşanan sevgiden neler götürüyor? Çoğu kez herşeyi.

Gerçekte, savaşı taraflardan birinin değil de her ikisinin de kazanması gerekiyor. Eşitlik ilişkisi tartışmaları, bizi çözüme götürecek uzun yolun kilometre taşlarından yalnızca biri.

Az önce, engelleri büyük ölçüde kendimizin koyduğunu söyledik. Sevgi ve cinsellik üzerine yapacağımız önermelerin insanlardan alacağı tepki bizi hep düşündürmüştür, düşündürmeliydi de. Önemli olan, hangi aşamada hangi önermelerde bulunulacağıydı oysa. Bulunulan durum üzerine yapılan eksik değerlendirmelerle getirilecek önerilerin tepkilerle karşılanmasından doğal ne olabilirdi. Kaldı ki doğru değerlendirmelerle getirilecek öneriler bile olası tepkileri göz ardı etmemelidir. Aksine sorun üzerine tartışma yaratacak, düşündürecek olan da bu 'olası tepki'lerdir.

Yalnızca halktan gelebilecek tepkiyi mi göze alamadık? Bundan daha önce kendi ilişkilerimiz içinden gelecekleri alamadık göze. Ortak dünya görüşlerimizle yanyana olduğumuz "bacı"larımızı bir türlü sevdiğimiz olarak gör-e-memek başlı başına bir örnek oluşturuyor. Ya erkekler bacılarının gözünde neydiler? Yanlış karşılıklı yaşandı. Kendi içimizde kapattığımız sevgi arayışları böylece dışarılara taştı. Ya da ertelendi. Ertelenmeyen birlikteliklerle beraber yeni sorunlar da geldi. Gelecek için sözler verildi, eşyalar alınmaya

Eğer sen insanı insan olarak ve onun dünya ile ilişkisini de insansal bir ilişki olarak görürsen, sevgiyi ancak sevgiyle, güveni ancak güvenle değiştirebilirsin. Eğer sanattan zevk almak istersen sanat kültürüne sahip bir insan olman gerekir; eğer öbür insanlar üzerinde etkili olmak istersen, öbür insanlar üzerinde gerçekten canlandırıcı ve uyarıcı bir etkisi bulunan bir insan olman gerekir. İnsan ile -ve doğa ile ilişkilerinin her biri, senin gercek bireysel yaşamının, iradenin nesnesine uygun düşen belirli bir belirtisi olmalıdır. Eğer sen karşılıklı sevgi uyandırmadan seversen, yani senin sevgin, sevgi olarak, karşılıklı aşkı uyandırmazsa; eğer seven insan olarak senin dirimsel belirtin ile sen kendini sevilen insan durumuna dönüştürmüyorsan, senin aşkın güçsüzdür ve bu bir talihsizliktir, mutsuzluktur.

Karl Marx
(El yazmaları'ndan)

ellik" Zorunlu

Mustafa Okan

> Ey kadınlar, erkekler, sürekli olarak aşk için doğunuz, duyumsadıklarınızı yüksek sesle itiraf ediniz, çektiğiniz bütün acıların üzerinde, bütün utanmalara karşı, zalimlerin horlamalarına karşı, aktörecilerin kınamalarına karşı "Seni seviyorum" diye haykırınız. Yaşamın acı olaylarına karşı, yokluğa karşı, ölüme karşı bağırınız, haykırınız onu. Açılmayan bir yüreğe karşı, kaçan bir bakışa karşı, kendini vermeyen gövdeye karşı da haykırın aynı sözleri. Pişman olmayacaksınız, çünkü İçten olmak için başka bir olanağınız yoktur ve dünyanın bütün mutluluğu, sonsuza dek ağızdan ağıza geçecek olan çığlığınızın yoğunluğuna bağlıdır. Çığlığınız büyütecektir sizi, başkalarını da büyütecektir. Uzaklardan geliyor o, uzaklara gidecektir, sınır falan tanımaz.
>
> Konuşun, dölleyici okşamalardır aşk sözcükleri. Öteki sözcüklere gelince, yaşamın kolaylaşması içindir onlar. Yaşamın biricik nedenidir sevmek. Ve nedenlerin nedeni, mutluluğun nedenidir. Sevdiğiniz için her zaman benzersiz, yüce tanıklar (mucizeler) yaşayacaksınız ve hatta aşk acıları çekeceksiniz. En büyük ozanlar çeşitli biçimde, kimi zaman gözüpek, kimi zaman güçsüzce, yaşamın güçlüklerine meydan okudular, ama insanı bulunduğu çirkefden çekip kurtaran onların aşk şarkıları oldu.
>
> Paul Eluard
> Ozan ve Gölgesi

"Aşıklar" Pablo Picasso

başlandı. İnsanlar birbirlerini tanımak için kullanacakları zamanı kısa tutup bir anda "aile" oluverdiler. Bu öyle bir aileydi ki, eşlerden biri diğerinden ayrı sinemaya bile gitmediği gibi böylesi bir davranış yuvadaki çatırdamaya "işaret" olmaya yeterdi. Bunların tümü küçük küçük parçalar, küçük örnekler. Ama genel toplamları oldukça büyük. Elbetteki her ilişkide bu yanlışlar dizisini bir arada görmedik. Ama her ilişki bu yanlışların hiç olmazsa bir kısmını içinde taşıdı.

Bu kadar olumsuzluğu arka arkaya dizerek yaşananların, yapılanların yadsınması değil amacımız. Ve biz, tüm yapılanlara, tüm yaşananlara sonuna dek sahip çıkıyoruz. "Geçmişi bilmek bilinçli bir dişünsel eylemdir. Bunun için de ilkin onu tanımak gerekir... Geçmişe bir bütün olarak, hiçbir parçası dışarda bırakılmadan sahip çıkılmalı. Bu sahip çıkma yöntemi, öznel etkenlere bağlı olarak değişmez. Nesneldir ve doğru olan tek yöntemdir. Çünkü tarihe sahip çıkılmaktadır ve tarihi bilimle öğrenmenin kaçınılmaz ve zorunlu koşulu, nesnelliktir. Öznel düşüncelerimizden, isteklerimizden, irademizden, ön yargılarımızdan uzaklaşarak, belirli dönemleri saptarız. (Tarihsel ve toplumsal nedenleri olan dönemleri.) Bu dönemlerin kendilerinden önceki dönemlerle ilişkilerini açığa çıkartıp bu ilişkiler bağlamında kendilerini çözümleriz. Bugüne uzanan ana yol ve tali yollarını gösteririz, eleştirisini çıkarırız ve böylece dönemler birbirine, tümü de bugüne bağlanır. Tarihsel sürecin böyle kavranışı, bizim bu günümüzü her bakımdan anlamamıza yol açar." (Semih Acar, "Gençlik, Geçmiş ve Gelecek" Yarın Haziran 84, 34. sayı, s.11)

Şu anda yaşadıklarımıza işte böylesi bir sahiplenmeden hareketle bakalım.

Sevgi ve cinsellik üzerine konuşmanın, tartışmanın sapma olarak nitelendirilmesinin yanlışlığından hareket eden genç insanlar bu kez de başka bir yanlışı yaşamaya başladılar. (Bu noktada belirtmek gerekiyor ki; sürekli yanlışlar üzerinden gitmek, onlardan söz etmek bir takım soru işaretleri oluşturabilir. Ancak unutulmaması gereken, yanlışlar ve doğrular ile sahiplendiğimiz bir geçmiş üzerinde konuşuyoruz. Ve bu değerlendirmede "doğruları görmek her zaman daha kolaydır. Biz yarın sayfalarında yanlışlar üzerine tartışmayı sürdüreceğiz. Doğrulardan nasıl yararlanacağımızı da tartışacağız ama, öncelik yanlışlarda. Yanlışların da bizim olduğu bilinciyle." (Semih Acar, "Gençlik, Geçmiş ve Gelecek" Yarın Haziran 84, 34. sayı, s.11)

Bu kez de sevgi, yaşamın ekseni durumuna geldi. Bilgi ve deney birikimini bir öncesi kuşağından devralamayan genç insanlar bunun eksikliğini duymaya yetecek kadar bile olsa uyanılmadılar. Ve aynı eksiklik genel olarak insan ilişkilerinde, özel olarak da sevgi çerçevesinde kendisini yoğun olarak hissettirdi. Birbirlerini sevdiklerini söyleyen insanlar, sevgilerini sağlamlaştıracak, zenginleştirecek materyallerin yokluğuyla giderek birbirlerinden uzaklaşıyorlardı. İlişkiler rutinleşiyor. Ya rutinleşmeyen ilişkiler? Onlar da alabildiğine içi boş bir hareketliliği taşıyorlar içlerinde.

Bir eleştiri mekanizmasını işleterek hareket eden genç insanlar, bir yanlışın eleştirisinden hareket ettiler,ancak yanlış bir noktaya ulaştılar. Bu yanlış yalnızca onlara ait değil oysa. Aynı eleştiri mekanizmasını işleten ve bir süre önceki yanlışlarını düzeltmek düşüncesi ile davrananlardan da aynı yanlışları paylaşanlar vardı. Bazılarıysa yaşanun bu alanında da bir tartışma açmayı yine olumlamıyorlardı.

Sorun bir grupta "sevgiyi zenginleştirememek" aşamasında tartışılırken bir başka grup henüz çok başlarda bir aşamayı yaşıyor; sevgisini dile getirememek. Bu hemen hepimizin yaşadığı bir şey; kimimiz aştık, kimimizse başaramadık. Az önceki yaklaşım sorunun kendi içindeki zenginliğini açıklayabilmek anlamında önemli.

Daha da çoğaltılabilecek bu yanlışların bir ortak noktası var: sevgi ve cinselliği yaşamın genel toplamı içinde, ya da yaşamı tüm sorunları ile tartışılacak bir bütünlükte görememek.

●●●

Böyle bir tartışmanın içine girerken ilk yapılması gereken, kafamızda şimdiye dek oluşturduğumuz tüm yasakları kaldırmak olmalı. Tüm yasakları kaldırmak ne anlama geliyor? Kendimize yaşantımızla ilgili, yaşananlarla ilgili sorular sormak anlamına geliyor ilkin. Ardından da bu sorulara aynı içtenlikle yanıtlar verebilmek.

Tan gazetesine göz atmaktan, Freud, Fromm, Reich okumaya, sevdiğimiz insanın elini tutmaktan onu öpmeye, öpmekten onunla konuşmaya, tartışmaya, aşk şiirleri okumaktan dinlediğimiz müziğe kadar tüm yaptıklarımıza, yapmak istediklerimize, işte bu yasaklardan arınmış halimizle bakalım. Ve birbirimizle her şeyi tartışalım.

Unutmayalım ki, gelecekte yeni bir yaşam kurmak amacında olan bizler, bu yaşama ilişkin tartışmadık hiçbir alan bırakmamalıyız. Yaşamı, tüm yönleriyle kavrayabildiğimiz, görebildiğimiz oranda onu açıklayabilme ve üzerinde düşünce üretebilme yetkinliğine kavuşabiliriz.

Cinsellik ve İdealizmin Yükselişi

İsmail Gül

1980 sonrasında aydınlanmız, üniversite gençliğimiz arasında freudcu, yeni freudcu, yeni pozitivist kitaplara, tezlere artan bir ilginin oluştuğu görüldü. Yalnız bunlara değil idealizmin her türlüsüne artan bir ilgi dalgası oluştu, oluşturuldu. İdealizmin insanımızın beynine geniş çaplı bir saldırısının yaşandığı dönem oldu 1980 sonrası. Felsefi düzeydeki bu saldırı beklenileceği gibi 'dinin' saldırısıyla birlikte gelişiyor! Dinin bu saldırısı, ya da ilgi artışı çeşitli görüntüler altında gelişiyor. Bir kısım üniversitelerde camiler namaz kılmaya gelenleri almaya yetmez olurken, diğer taraftan, dinin etkisini çeşitli sosyal alanlarda güçlendirmeye çalışan 'eski ilerici'' savunucularına kavuşmuş klerikalist eğilimler güçlenmeye çalışıyor. Yeni renkler, yeni tadlarla 'din'i ilericileştirme'ye çalışan akımlar beliriyor. Bütün bu akımların ve benzerlerinin bir noktada birleşmiş oldukları görülüyor: Verili durumu sürdürmek, daha açık bir deyişle bu akımlar hem çıkışları bakımından, hem de onlara güç kazandırıcı öğeler bakımından aynı kaynaktan besleniyor. Korku, baskıyla biçimlendirilmiş umutsuzluğun beslediği bireyselleşme korkusu ile egemen sınıfların iktidarı kaybetme korkusu.

Bu söylenenleri daha çarpıcı biçimde anlatmak olanaklı. Cinselliği önemli bulup, abartanlarla, din elden gidiyordiyenlerin şaşırtıcı birliği aynı amaca hizmet ediyor. Bu durumu, üniversite gençliği açısından ele aldığında şaşırtıcı bulanlar çıkacaktır. Bunların düşüncesi, ne yazık ki, görüntülerden teori üretmeye çalışanların kolaycılığına sıkışacaktır. Çözümleyici bir araç olmaktan çok, avutucu, etkisiz bir büyü olarak kalacaktır.

Dün 'devrimciliğin' topluca bir dünya görüşü olduğunu anlamayanlar, onu yozlaştıranlar; devrimci kültürü' kültürsüzlükle, daha doğru bir deyişle popülizmin sığlığında darlaştıranlar, giderek tekyönlü insan davranışları ortaya çıkarttılar. Bunu 'burjuva pisliklerinden' arınma olarak görüp gösterdiler. İradecilik salt politik arenada kalmadı, insan davranışlarını belirlemede, sözde yeni insanı yaratmada da ortaya çıktı. Giyside pis bluecin, leş parka, kokmuş süeter, kızlarda kısa bakımsız saçlar, renksiz yüzler, omuzlarda heybelerle ortaya çıkan tablo, davranış kalıplarıyla tamamlandı. Erkeklerde burulan bıyıkların üstünde hoşgörüden, insaftan yoksun sözde kararlılık havası veren bakışlarla dolu çatık kaşlar. Kızlarda güzelleşmekten çok çirkinleşmeye, silikleşmeye yöneliş; davranışlarda erkeksi, hastalıklı duyguların davranışlara yansıyan serdiği hiçbirinde ortaya çıkıyordu. Kadın erkek ilişkileri yozlaşma olarak görülürdü Öyle ki, çamların altında otaran çiftler, gerici propagandaya malzeme olma korkusuyla zorla açık araziye çıkartılırdı. Kadın-erkek ilişkilerinde, erkekler için bütün kızlar 'hacı', cinsel istek ve sevgi duymak, bunu dillendirmek, en hayağısından 'burjuva pisliği'ne, yakışıksız bir duygusuzluğa düşmek olarak görülür dışlanırdı. Kızlar içinse kaşını almak, boyanmak ve koku sürmek 'yiğit devrimciliğe sürülmüş leke' olarak görülürdü. Ayıplanırdı. Kafanın içinden çok dışına yönelen, iradi değişmeyi ve değiştirmeyi esas alan bu davranış kalıbı, bugün küçük burjuva savrulması temelinde bir başka uca düştü. Ne yazık, bir farklılığı abartılmış biçimde ortaya koymaya yönelik, uzlaşmazlığın başlangıçtaki saflığını taşıyan bu davranışlar, bugün yüzseksen derece ziddını geliştirdi.

Kültürsüzlüğün etkin olduğu bir dönemin sonunda, bilimsel iktidarsızlık duygusu, baskıya dayanan korkunun yüreklerde ve beyinlerdeki etkisi, dış dünyanın 'çirkinlikleri' ne karşı güçsüz ve yalnız bireyini, 'hayatın zevksiz yanlarının' etkisini silmek için zihinlerde daha 'ulvi' şeyleri 'tefekküre' itti. Gerçeklerle yüz yüze gelme korkusu ve kaçma isteği biçimci yaklaşım tarzına, soyuta 'ricat'ı betimliyen pozitivist felsefe yönelimlerini çıkardı. Sonuçta eyleme karşı ilgisizlik eğilimlerini artıran felsefi bir dayanak gelişti. Dün ipliği pazara çıkmış görüşler bugün önümüze sürülür oldu.

Kadın erkek ilişkilerinde geçmişte yaşanan olumsuzluklar bugün bu alanda serbestlik, 'müsamaha' vaadeden yeni freudcu görüşlerin hızla yaygınlaşmasını körükleyen unsurlardan biri oldu. Oysa sağlıklı hiçbir insanın kullanacağı ilaç olamayacak kadar aptalca ve belki de yalnızca klinik rahatsızlıklarda etkin olabilecek yöntemler, sağlıklı insanlara sunuldu. Aslında yeni freudculuğun genel etkisi, toplumsal sorunların elbirliği ya da siyasi eylemlerle çözülmesi gibi girişimlerden halkı uzaklaştırmak ve herkesin dikkatini kendi kişisel seks hayatları üzerinde toplama biçiminde oldu.

FREUD 180°LİK DÖNÜŞÜN HİZMETİNDE

Oysa freudculuk, yalnızlık, engellenme, suçluluk duygusu, endişe, korku, umutsuzluk duygularının karmaşık duyumlarının odak noktasıdır. Küçük burjuva umutsuzluğunun, yılgınlığının, karamsarlığının yansımasıdır. Yeni freudculuk, insanoğlunun toplumsal sorunların üstesinden gelmedeki sözde yetersizliğinin bir açıklamasını, hatta 'mazeretini' ortaya koyma çabasıdır. Kısacası umutsuz ve çaresiz insanın çaresizliğinin 'normal', olması gereken olduğunu ortaya koymaya çalışan bir 'gericiliktir'. Günümüzün koşullarında, çaresiz insan için, ya da kendini çaresiz olarak algılayan insan için ne kadar rahatlatıcı olduğunu söylemeye bile gerek yok. Kısacası çaresizlik bir care olarak sunuluyor ve belli kesimlerde de kabül görüyor.

Fromm'u ve diğerlerini alımlı yapan yanlarından ve aynı zamanda radikal sol çevrelerde yaygınlığını sağlıyan unsurlardan biri, kapitalist topluma getirdikleri özgün toplumsal eleştiridir. Soyut, doğalcı bir hümanizm çerçevesinde ele aldıkları toplumsal eleştiride hiçbir pratik önlem yoktur. Burjuva toplumunu manevi-ahlaksal açıdan gözler önüne serer ve yererler, o kadar! "Frommun geçerlikteki kapitalist topluma yönelttiği eleştiri yalnızca soyut özeliikte değil, tümüyle yüzeysel olaylara yöneliktir. Fromm, temel özelliklerine dokunmayarak, kapitalist toplumu olumsuzlarken, toplumu gerçekten değiştirme yeteneği olan toplumsal güçlere yer vermez. Fromın'un toplumsal eleştirisi, insana yaraşır toplumsal koşullara duyulan özlemin ve var olan kapitalist gerçeğe, bir çeşit manevi düzeyde bireyci karşı çıkışın felsefe açısından ifadesidir.

Böylelikle devrimci ruhtan yoksun bu yüzeysel toplumsal eleştiri, kapitalist toplum tarafından kolayca hoşgörü ile karşılanmıştır. Burjuvazi bu tür eleştirilerin kendi için tehlikeli olmadığını fark etmiş, böylece yayılmasına izin vermekle kalmamış, aynı zamanda bu tür görüşleri desteklemiştir. Çünkü kitleler içinde, örgütlü devrimci hareket yerine, aydınlar arasında 'romantik' isyancılar yetiştirmek burjuvazinin işine gelmektedir."[1]

Kaldı ki "insanın mevcut konumunu değiştirme umudu olmadığına inanan Freud, kişinin kaçınılmaza boyun eğmesini önerir. Vardığı sonuç insanın yaşam koşullarını olduğu gibi cesaretle benimsemeye zorunlu olduğudur. Freud'a göre yaşadığımız dünya, dünyaların en iyisidir. Çünkü tek olasılık budur. Gelecek sadece bir hayaldir.. Freud'a göre, yaşamdaki tek amaç, kendi varlığını sürdürme ya da diğer bir değişle yaşam için sonsuz mücadeledir."[2] Bizdeki baskının şekillendirdiği ruh haline ne kadar da uyuyor. Bizde değil de başka yerde mi yeşerecek, ya da bugün değilde dün mü yeşerecekti? Bugünün koşullarında, "faşizm, kökeni cinsel sapkınlıkta yatan özel din duygusudur... Irkçılık bedensel boşalma güçsüzlüğü çeken insanın kişiliğinde dışa vurulan biyolojik hastalıktır" diyen Reich in kitaplarının çokca hasılıp kolayca satılmasını anlamak hiç de zor olmasa gerek.

Öte yandan, sanılmasın ki Reich ya da bir benzeri okunarak sağlıklı insan, cinsel yaşamını düzene sokacak görüşler kazanabilir. Kaldı ki, "Psikanaliz neredeyse bir miktar saygınlık kazanmış ve seks üzerindeki eski ısranından, rahipleri teskin edecek şekilde, vaz geçerek kiliseyle dahi anlaşmış, seksten boşalan yeri de anti komünizmle doldurmuştur."

Kaldı ki freudcu psikoloji, sağlıklı bir insanın cinsel yaşamını düzene sokmak için yola çıkmamıştır. Karşılaşılan bir çok psikolojik rahatsızlığın, toplumun genel ahlak kurallarıyla insanın cinsel dürtülerinin arasındaki çatışmadan kaynaklandığını söyleyerek işe başlamıştır. Sağlıklı bir insanın freudculuk hapını kullanması, hasta olmayan insana antibiyotik tedavisi uygulamak gibi bir şeydir. Bütün vücut dengesini bozmaktan başka bir işe yaramaz. İdealizmin yükselişinin, başka bir özelliğini ortaya çıkartmak için şunu söylemek gerekiyor: İdealizmin devresel yükselişi salt bize özgü değildir. Benzer politik ve sosyal koşullarda başka ülkelerde de ortaya çıkıyor. Aynı zamanda, her yerde açık bir "bilimsel iktidarsızlık" duygusunun yaygınlığına dayalı 'düşünce ithalciliği", "düşünce acentacılığı" ile birlikte yürüyor. Baştan beri tekrar ettik: İdealizmin yeşerdiği toprak, siyasi gericiliğin yoğun baskısının yarattığı korku ve umutsuzluktur. Siyasi yenilginin arkasından, en temel doğrular hile tepkili bir kuşkuculuk ve güvensizlik süzgecinden geçirilir.

Çok bilinen bir örnektir. Rusya'da 1905 yenilgisinin ardında, çarlığın zafere ulaştığı, ağır siyasi baskının sürdüğü günlerde, idealizm dalgası her yanı sarıyordu. Bu koşullarda yazılan Materyalizm ve Amprio-Kritisizm kabaran idealizm dalgasını kırmayı amaçlıyor. Rus aydınının beyni yenilgininardından Viyana Okulunun, Machcılığın ve bunların yerli ortaklarının saldırısıyla karşı karşıya kalıyor. Bogdanov, Lunacarsky gibi aydınlar 'memur profesör' Mach'ın görüşlerini ithal ediyorlar. Dinle sosyalizmi uzlaştırmaya, yeni bir 'sosyalist din' kurmaya girişiyorlar. Daha açık bir anlatımla, "irtica yılları (1907-10), çarlık zafere ulaşmıştı. Bütün devrimci partiler ya da muhalefet partileri ezilmişlerdi. Siyaset yerine durgunluk, yılgınlık, bölünmeler, dağılma, davayı terkediş, ahlaksızlık geçmişti. Felsefi idealizme artan bir eğilim görülüyordu. Gizemcilik karşı devrimci ruh halinin büründüğü kılıktı."

İdealizmin kaynağı baskı, öyleyse baskıyı yok etmeden idealizmin yeşerdiği bataklığı kurutmanın olanağı az. Kuşkusuz eleştiri ve tartışmanın da payı büyük. İdealizmin düşüşü, güçlü bir demokratik hareketin varlığına bağlı. İnsanımızın beynini örümceklerden kurtarmanın yolu buradan geçiyor. ●

1. V.İ.Dobrenkov, Erich Frommun ve Yeni Freudculuğun Eleştirisi, Sorun s. 1987.
2. a.g.e.

Evleneli altı ay bile olmamıştı

Füsun Öztürk

Karikatür: HATAY DUMLUPINAR

Evleneli altı ay bile olmamıştı. Evlenmek, sevdiği insan ile aynı evde yaşamak için nelere katlanmamışlardı. Önce aileler işe karışmış, 'sevimli ama oğlum şu sigarası yok mu" ya da "okulunu yarıda bırakmış, askerliğini de yapmamış" sözleri günlerce ailenin tek konusu olmuştu. Sonra illa nişan yapılması, ev aramalar, iş aramalar, para hesapları, mobilyalar, elektrikli ev aletleri ve 'dünya evine girmek'. Daha altı ay bile olmamıştı, kendini neredeyse on yıllık evli gibi hissediyordu. Annesinin evindeki o küçük divanı, kitaplığı, duvarları posterli odasını özlüyordu. Evdeki mobilyalar üstüne üstüne geliyordu. Eskisi ne güzeldi, hani daha elele gezdikleri günler, yağmurun altında saatlerce yürüyorlar, sinemaları kaçırmıyorlar, kitap okuyabiliyorlardı. Kaçamak öpüşmeleri bile daha zevkliydi. Oysa şimdi, sabah koşturarak işe gitme, bütün gün saate bakmaktan boynun ağrısı, akşama doğru eve, çünkü yiyecek birşey yok. Hemen mutfağa gir, yemek hazırla, ye, bulaşık, biriki parça ev işi, sonra tv, işe yetişmek için erken yatmalı, doğum kontrol hapını içmeyi de unutma bu arada. Evleneli altı ay bile olmamıştı. Kendisi'ni on yıllık evli gibi hissediyordu. Daha arkadaşken, eskisi ne güzeldi diye düşünüyordu.

Evlilik ne? Bir kurum, bir çift sarı halka, aile, bir sözleşme, karşılıklı taahhüt, birarada yaşama, çocuk sahibi olma, daha rahat cinsel birliktelik, ev, mobilyalar, özgürlük ya da bağımsızlığı yitirme ile tam tersi, tatil, para biriktirme nikah, yeni bir soyadına sahip olma (kadınlar için). Bunların biri birkaçı, ya da tümü birarada kullanılabilir evliliği tanımlamak için. Üstelik sayısız çoğaltılabilir bu özellikler.

Gerçekte birbirini seven iki insanın evlenmeden birbirini iyice tanımasının olanağı var mıdır? Yukarıda birçoğunu saydığımız evlilik tanımlamalarına uygun bir yaşantı seçmesi için engelleyen ne? İnsan birçok şeyi aslında yaşamadan bilemez. Onun için insanların deneyerek öğrenmesi doğal karşılanır. Bir yerlerin acıyacak ki, acının ne olduğunu bileceksin. Ama evlilik öyle mi ya? Karşısındaki sevdiği insan da olsa, kim bilebilir iki insanın aynı evde yaşamasının zorluklarını. Üstelik evlilik ile bir de yaşam biçimi değişiyorsa. Üniversite yaşamından iş yaşamına geçmek, kendi yemeğini kendin yapmak durumunda olmak, evlenmeden evliliğin nasıl zor birşey olduğu nasıl bilinebilir?

Ülkemizin toplumsal yapısı ve sıkı örülü ahlak anlayışı, genç çiftlerin evlenmeden birlikte yaşama düşüncesine karşıdır. İşin pratiğe geçmesi ise iyice tepkiye neden olan bir davranıştır. Birbirini seven iki insan için evlilik zorunlu varılan son noktadır. Önemli olan bir ilişkinin bittiğinde ayrılabilmekse ve toplum da birçok şeye kapalıysa, en alt tarafı bir imza değil mi? Ataç olur biter, sonra biz istediğimiz gibi yaşarız. Ama bu arada bir yatak odası takımına bir kaç yüz bini veririz, oldu mu otomatik olsun diye çamaşır makinamızı seçeriz, perdeler koltukların rengine uymalı, canım annem istiyor ben istemiyorum ama oldu mu iyi olsun bari der bir gelinliğe birkaç saat giyilecek bir beyaz elbiseye onbinlik bir desteyi veririz, şaka maka değil evleniyoruz bari sonrasında "evlilik işlemleri ve işlem sırasında iyice yorulan bedenimizi ve ruhumuzu dinlendirelim" bir tatili hak ederiz-balayı değil elbette-. Yeni evli çiftlerin tümünün başında, sadece bizim değil, zorunluyuz, akrabaları bir yemeğe almalıyız. Kişi yaşadığı her durumu için kendine bir savunma mekanizması bulabilir. Şöyle ya da böyle kendince haklıdır. Ya da 'koşullar' onu bu duruma sokmuştur. Öyle ya ortada 'kazara' olma binlerce çocuk yok mu, üstelik ilkini aldırmak da önerilmiyor pek.

Evlenmeden birer birer kalmayı az da olsa becerniş iki insan, artık tek ve evli bir insandırlar. Daha birarada yaşayamadan binlerce borçların, sözleşmelerin içine girmişler, mobilyaları, evleri, işleri ile kendilerine bir dünya kurmuşlardır. Zaman geçtikçe, birlikte yaşamın sıkıntıları çoğaldıkça, yeni borçlar içine girilmiş, renkli tv, video, müzik seti istenir olmuştur. Birey olarak kendi yaşamlarını sürdürmek için değil, birbirini mutlu etmek için yaşamakla, iki kişilik bir aile, kurum olunmuştur artık. Toplum onları içine almıştır. Ahmet'in karısı, Ayşe'nin kocası diye arkadaş çevrelerinde çağrılırken, apartman kapıcısı için abi yengedirler. Ailevi ilişkiler, bir torun istemleri, akşamları karılı-kocalı yapılan ev gezmeleri, su, elektrik faturaları, çamaşır, bulaşık, etin yükselen fiyatı. Artık sorunlar çıksa da, değil sağlıklı tartışma ortamları bulmak; çevre, yalnızlık korkusu, alışkanlık.. boşanmayı akıllarına bile getirmek istemezler. Birbirleriyle birlikte yaşamadan önce bağımsız birer insan olarak zevk aldıkları, sahip oldukları yaşama biçiminden de uzaklaşmışlardır doğal olarak. Doğal olarak arkadaşlığın ilk evrelerinde birbirlerini çeken, çekici kılan bir çok özellik yitirilmiştir. Birbirleri için başlangıçta beğenilen özellikler törpülenir olmuştur. "Beni en çok çeken yanı, olmadık zamanlarda olmadık delilikler yapmasıydı," ama evlenince olmuyor tabii, o delilikların ucu önceden ona dokunmuyorken şimdi batıyor. "Sırf delilikleri, muzurlukları yüzünden annemlerin geleceğini bile bile eve geç geldi, onu affetmiyorum." Artık yaşam tekleşmiş, tek düzeleşmiş, heyecan kalmamıştır, yine de gemi yüzecektir.

Affetmiyor ama, affetmemeler çoğaldıkça da yapması gereken yapamıyor. Sevgisiz bir birliktelik kalıyor geride. Binlerce benzerlerinden birine daha aday bir çift çıkıyor ortaya. Artık isimler de önemli değil, onlar da söz gelişi 'Hüsnü Bey' ve 'Mukaddes Hanım'dırlar. Canım alttarafı bir imza değil mi, baktık olmuyor, ayrılırız diye başlayan (açıktan söylenmese de kafada bu biçimde tanımlanan) evlilik, daha doğrusu iki insanın birarada yaşaması; artık ayrılmayı, yani imzaların geri alınmasını, yani boşanma işlemlerini yaptıramayacak kadar "ticarileşmiştir." Aynen bir ticari kurum gibi mallar, ortaklar, ilişkiler (müşteri), vd. girmiştir devreye ve aynen ticari bir ilişki gibi ortaklar ayrılma aşamasında diğerini 'kazıklama' gözüyle bakar olmuşlardır işe. Böyle uca gitmese bile 'çevre ne der', 'arkadaşların arasında tek başına nasıl katlanırım'.. soruları 'alttarafı bir imza' olan ilişkiyi, vazgeçilmez duruma getirmiştir. Hoşgeldiniz 'Hüsnü Bey ve Mukaddes Hanım' sağlıksız toplumunuza hoşgetiriyorsunuz yeni ve baştan sağlıksız çocukları...

Evet, olumsuzluğu yadsınamayacak kadar ortada olan bir durum. Ama "suçlu" kim? Birbirlerinden hoşlanan iki insan mı? Sevip sevmediklerini bile anlayamadan evlenen gencecik iki insan mı 'suçlu' olan? Yoksa daha derinlerde mi yatıyor olumsuzluklar. Yani, bir anlamda geri dönüşü ve yan yolları olmayan daracık bir yol mu sunuluyor iki gencin/lerin önüne?

Birbirinden hoşlanan, bir arada bulunup konuşmaktan, elele tutuşmaktan hoşlanan iki gencin, bu aşamadan sonra geri dönülmez (çoğunlukla) biçimde evlenerek ilişkilerini sürdürmelerinin sorumlusu kim ya da ne? Bu sorunun yanıtını açıkca toplum yapısı olarak vermek gerekiyor. Doğan bir çocuk eğitilirken ya çok kapalı, ya çok serbest (bunlar da anlamsız tanımlamalar ya) ama mutlaka 'namus'unu korumaya koşullu olarak eğitiliyor. Üstelik bu durum hemen hemen sınıf tanımaz biçimde toplumca gerçekleştiriliyor. Örneğin 'köşeyi kısa yoldan dönme yollarının içinde yeralan ve insansal olmayan bir sürü şey 'namus' kavramına alınmıyor, ama iş bedenin belli bir bölgesine gelip dayandı mıydı, eğitim tek sesli biçimde çocuğu, genci koşulluyor. Artık, sonraki yılların ayrı, apayrı eğitimlerinin bile önüne geçemeyeceği biçimde koşullanmış bir insan vardır. Bu insanın ilişkileri, sevgileri.. Baştan belirlenmiş o düz yola girmekten başka seçenek kalmamıştır, yıllar öncesinden.

Oysa ki, hoşlanmak ve belki de sevmek birlikte bir yaşam kurmak için ne kadar yeterlidir ki? Tek tek alışkanlıklar, 'vazgeçilemeyen' huylar, baştan göze batmazken sonradan her yinelenişinde çivi gibi batan "kusur'lar.. bunların hiçbiri kısa bir hoşlanma devresinde ya da bir sevgi döneminde ortaya çıkmaz, çıkamaz. İnsanlar birbirleriyle bir yaşamı (en azından bir bölümünü) paylaşmaya böylesine kısa ve birbirinden uzakta geçen bir süre sonunda nasıl karar verebilirler? Veriyorlar, bizde ve benzer toplumlarda. Çünkü yapabilecekleri değişik şeyler o denli kısıtlı ve sınırlı ki.

Evet, anlamlı gelmeyecek, belki gülünüp geçilecek ama olsun, çözümü söyleyerek bitsin bu yazı. Önemli olan değişimi yaşamın her alanında savunmaksa, gelin yılların eğitimine ve koşullanmasına karşı sevgi ve cinsel yaşamınızda da değişimi savunalım. 'Alt tarafı bir imza değil mi' diyerek imza atmayalım. Tanıyalım hoşlandığımız, sevdiğimiz insanı, her yönüyle. Kolay değil hafaların özgür olması yetmiyor bunları gerçekleştirmeye ama, kolay olmayan, çok engelli olan herşeyden işin başında vaz geçerek nereye ulaşılır ki? Üstelik 'daha önemli işler' varken diyerek yaşamın çok önemli bir bölümündeki değişimi hafife almak da bileiim ki değişimi hafife abnak, yok saymak anlamına gelir. Öyleyse hiç değilse zaman yitirmeden düşünelim, tartışalım. Herbirimizin önüne 'sunulan' o dönüşsüz ve yan yolları olmayan yola girmemenin yollarını arayalım, bulalım. Kazanacak olan, bir tek o iki insan değil toplum olacaktır sonunda.

Çizgiler: MURAT ÖZMENEK

gençler "SEVGİ ve CİNSELLİK" için ne diyorlar?

İnsanlar kelebekler gibi davranmalıdırlar.

İsim:... Atatürk Lisesi Öğrencisi (15) Erkek

Sevgi iki insanın karşılıklı birbirinden hoşlanması, ortak noktalarını saptayıp, ortak görüşlerini paylaşıp, birbirlerinin eksiklerini tamamlayarak birbirlerini geliştirmeleridir. Şu an bir ilişkim yok. Ancak bir yıl önce sağlıksız bir ilişkim vardı. Cinselliğin birincil derecede önemi yok bence. İki insan birbirine güveniyor ve birbirlerini seviyorlarsa cinsel ilişki kendilerine kalmış bir olay. Bence bu tür ilişkilerde insanlar daldan dala uçan kelebekler gibi davranmamalılar. Freud ve benzerinin kitaplarını okumakta özel bir amacım yoktu. Psikolojiye duyduğum ilgiden ötürü o kitapları okudum. İlk başlarda çok ilginç geldi ve bir hayli etkilendim. Ancak daha sonra düşündükçe mantıksız buldum. Bence her şeyin cinsellikten kaynaklandığı görüşü saçma. Örneğin tatmin olmadığı gerekçesiyle bir işçinin baş kaldırdığını ileri sürmek gibi.

Seviyorum diyebileceğim bir kız arkadaşım yok

İsim:... EÜ Tıp Fakültesi Öğrencisi (23) Erkek

Şu an "seviyorum" diyebileceğim bir kız arkadaşım yok. Ama, olursa söylemekte güçlük çekmem. söylerim. Cinsel sorunları gidermenin (bir erkek için) bir kaç değişik yolu var: Mastürbasyon, genelev, salt cinselliğe dayanan ilişkiler ve cinselliği de içeren sevgi. Kuşkusuz en sağlıklısı sonuncusu. Bizim içinse mastürbasyon kalıyor yalnızca. Genelev olgusu-kadının bir meta olarak satılması-karşı çıktığım bir olgu.

(...) Reich'ın Nietsche'den çaldığı bireyci, üstün insancı düşünceleri, Fromm'un tanrı sevgisini yükseltici, Freud'un siyasal eylemleri (örneğin barış hareketini) saldırganlık iç güdüsünün doyurulması diye nitelendirmesi dikkatimi çekmişti.

İnsan bir saatten sonra kendi kendine yetmez oluyor.

İsim:... İşçi (24) Erkek

İnsan bir saatten sonra kendi kendine yetmez oluyor. Paylaşmak istiyor. Öncelik, çaba ve iyi şeylerin paylaşılması olmalı. Yani baştan bu niyeti koymak önemli bence. Karşılıklı birbirimizi geliştirebileceğimiz bir ortaklık. Olabildiğince açık olmak, tartışmak, böylece birbirimizi yetiştirmek. Yaşamı anlamlandıran, yaşama isteğini artıran yarına yönelik beklentileri paylaşmak.

Cinselliğe gelince, ilişkimde birinci derecede önemli değil. Ancak sevgiyi tamamlayıcı, pekiştirici bir olay bence. Arkadaşımla düzenli cinsel ilişkim yoktu. Bizimki cinselliği olmayan bir hirliktelikti.

Freud ve Frorum'un kitaplarını okuma olanağım vardı. Ayrıca merak ediyordum. Ve çevremdeki insanlar bu yazarlardan fazlaca etkilendiğinden, bu tür kitapları okumak bir gereklilikti benim için. Öncelikler olayı ve benim gereksinimlerimin yerine getirilememesinden Freudculuğa karşıyım. İşlevi de fem'nizm gibi, asıl sorunların görmeyi engelleyici nitelik taşır. Ve bu tür anlayışlar insanların görüşlerini rahatça açıklayamadıkları ortamlarda gelişirler. Bu kitapların olumlu yönlerine gelince.. Toplumun değer yargılarından insanların etkilendirilmeye çalışıldığı bir dönemde, cinsellik olayının tartışılması, tabu niteliğinin yıkılmasına yol açmıştır. Ayrıca bu olay anti tezini getirdiği ve doğru olanı netleştirdiği için olumlu.

Sorunlarımı düşünsel olarak çözmeye çalışıyorum.

İsim:... Lise Mezunu (25) Erkek

Maddi temelde cinsellik iğrenç bir olay. Birilerini maddi bir güçle satın alma yani bir mal gibi birleşme olayı. Fakat her şeye rağmen insanlar o merkezlerde cinsel tatmin ve ihtiyaçlarını gidermek zorunda kalıyorlar. Temeli de, bu konuda yeterli toplumsal kültür ve özgürlüklerin olmayışıdır diyebilirim. Cinsel sorunlarımı mümkün olduğu kadar düşünsel olarak çözmeye çalışıyorum. Sevdiğim insan varsa belli ölçülerde onunla. Yeterli olmadığı ölçülerde, iğrenç bir zoflama olmakla birlikte bu işin ticaretinin yapıldığı merkezlerde. Eğer ekonomik imkanlarım ve beraberinde tüm yollar bittiyse mastürbasyon yaparak gideriyorum.

İsterdim ki ailem anlayışlı olsun...

İsim:... Özel Bir İşyerinde Çalışıyor (20) Kız

Bir kaç arkadaşlığım olmasına karşın gerçek anlamda sevebileceğim birisi olmadı. Fakat olmasını isterim. Karşılıklı güven ve saygı geliştikten sonra sevdiğimi söylemeyi düşünürüm.

İlişkimizin gelişmesi için bana göre ortam oldukça kısıtlı. Çevrem ve en önemlisi ailem bu tür arkadaşlığı hoşgörü ile karşılayacak kadar ileri görüşlü değil. Bu yüzden de çıktığım zamanlar hep çevremden uzak olmaya dikkat ediyorum. Çünkü bunlar ayıp ve kötü olarak küçük yaşta kafamıza işlenmiştir. Bunu ne kadar atmak istesem de tam anlamıyla başaramıyorum. Böyle anlarda suç işliyor hissine kapılıyorum, açıkçası korku duyuyorum.

Beraber olduğumuzda gittiğimiz yerler de sınırlı ve bellidir. Çevrem dışında pastahane, sinema ve tiyatrodan öte pek bir yere gidemiyoruz. Tabi bu da birbirimizi tanımamıza yetmiyor. İsterdim ki ailem anlayışlı olsun, onlarla çekinmeden tartıştırabileyim. Rahatlıklauzun süreli beraber olabileyim.

Kişilerin anlaşması yönünden cinselliğin önemi büyüktür. Örneğin bir evliliğin yürümesi ne kadar ekonomiye dayanırsa dayansın, yine de cinsel uyum olmadan anlaşma güçtür.

Toplumumuz bu gün dahi cinsel tabuları yıkamadığı için, günümüz gençliğine sevgi ve cinsellik birbirine iki zıt duygu olarak işlenmektedir. Toplumumuz için sevgi, karşısındaki kişiye değer verdiğini gösteren etmen, cinsellik ise onu aşağılamak, küçük düşürmek için beslenen bir duygudur.

Toplumumuz cinsellik konusunda yeterli biçimlenemediği için ve gerçek yaşamında fiziksel ve manevi tatmine ulaşamadığı için Tan vb. yayınlara karşı ilgi artmaktadır. Bunu gidermek için bu tür bilgilerin, toplumumuzu büyük ölçüde etkileyen öğrenim döneminde kültür derslerinin yanısıra gençliğe verilmesi gerekmektedir.

Sevgi bana daha insanca geliyor.

İsim:... Belgin Sunal DTCF Öğrencisi (20)

Sevdiğim biri yok. Fakat olmaydı söyleyebilirdim. Daha önce denedim çünkü. Sağlıklı bir sevgi ilişkisi geliştirebilecek bir ortamın olması çok zor. Öncelikle insanların parasal olanakları, okul stresleri, belli bir dönemin gençleri olmanın getirdiği bunalımlar birçok şeye engel. Sevgi ve cinsellik insan yaşamında tabiki önemli. Sevgi bana daha insanca geliyor. Diğeri daha bir hayvanca yanımız. Ama onun da insancasının olabileceğine inanıyorum. Evlilik öncesi cinsel ilişkiyi doğru bulmuyorum. Ama ailemi önemsediğim için değer yargılarını önemsediğim için yapabileceğimi sanmıyorum. Bu yönden, ailem için de çok tanımadığım biriyle evlenmeyi göze alıyorum. Çok çatal bir uç oldu. Ama cinsellik derken cinselliğin doruk noktası olan yatağın mutlaka olması gerekmiyor. Zaten sevgi ve duygusal elektriklenme, dokunma, yanına oturma isteği, gözüne haknıa isteğidir. Cinselliğin önemli bir bölümüdür bu bence.

Ters karşılanır düşüncesiyle açılamadım.

İsim:... EÜ Öğrencisi (20) Erkek

Şu anda sevdiğim biri yok. Ama hoşlandığım kızlar oldu. Ama ters karşılanır düşüncesiyle açılamadım. Böyle bir ilişki, çevrem tarafından yadırganırdı. Bulunduğum ortam, böyle bir ilişkiye başlamaya elverişli ama ilerleyen kız erkek arkadaşlıkları yadırganıyor. Cinsellik, ruhsal yönden benim için rahatlama, kendine güven duyma, sağlıklı bir çizgide olduğumun bir göstergesi demektir.

Eksikliğinde huzursuz sıkıntılı bir insan oluyorum. Yalnızca evlendiğim kadını seveceğim diye bir şey olmaz, başka kadınları da sevebilirim. Şu andaki cinsel arkadaşlıklarımı yetersiz görüyorum. Erkekçe, Playboy ve diğer yayınları resimleri için alıyorum.

Cinsellik konusunda açık bir insan değilim.

İsim:... EÜ Tıp Fakültesi Öğrencisi (20) Kız

Şu anda sevdiğim birisi yok. Daha önce bir kez böyle bir olay yaşadım. Tüm olumsuzlukları içinde barındıran bu olayın etkisinden halen kurtulabildiğimi sanmıyorum. Bu olay sonuçta beni sevgiye ve cinselliğe kapalı bir insan haline getirdi. Şu an bunu aşmak yolunda çaba harcıyorum. Ve aşacağına da inanıyorum.

Cinsellik konusunda açık bir insan değilim. Açıkçası cinsellik şu an itici bir konumda benim için. Benim için asıl önemli olan sevgi. Bunların birbirinden kopuk olmadığını biliyorum. Ancak bu bütünlüğün beni çeken yanının sevgi olduğunu söyleyebilirim. Şu an cinsel sorunlarımı gideremiyorum.

Bence sevgi ve cinsellik olayının doğalhğının yerleşmesi yolunda çalışmalar yapılmalı. Bunun tartışmaya açılması iyi birşey. En azından doğal, herkesin tartışabileceği bir olay haline getirilmeli. Ancak sorunun köktenci çözümünün bu toplumda çözülebileceği de bir gerçek. Freud. Fromm, Reich vb.nin kitaplarının çarpıtma mekanizması olarak işlev görmesi nedeniyle bu kitaplara karşıyım.

Herkes ben sevmek için ne yaptım diye sorsun.

İsim: Ali Demirel DTCF Öğrencisi (22)

Sevdiğim demiyeyim ama, sevebileceğimi sandığım bir insan var. Ona bunu söyledim. Değişik açılardan değerlendirildiğinde sağlıklı bir sevgi ilişkisi geliştirebilecek ortam yok. Bu iki kişinin karşılıklı cabasına bağlı. Şu anda sağlıklı bir cinsel yaşamım yok. Sevebileceğimi sandığımı söylediğim insanla cinsel ilişkim yok. Çünkü cinselliği sevgi ilişkisi içinde bir yere yerleştiriyorum. Ve ilişkimiz henüz o düzeyde değil. Fakat evlenmeden cinsel ilişkiye girilmesi gerektiği düşüncesindeyim. İnsanların sevmedikleri kişilerle cinsel ilişkiye girip girmemeleri konusunda kurallar getirmek istemiyorum. Bence bu yanlış olur. Fakat genelevler kaldırılmalı demiyorum. Önce yapılması gereken bu değil (...) Sevgi ilişkisi bir yaşama biçiminin içerisinde düşünülmeli. İki kişinin kendi başına kurduğu, yaşadığı birşey değil olay. Bugün cezaevlerinde bir yığın insan varken, savaşlar varken açlık varken bütün bunlardan soyutlayıp iki kişinin sadece bu ilişkiyi yaşaması düşünülemez. (....) Ben sorunların çözümü için bu koşullarda insanların birbirlerine karşı içten olmalarını öneriyorum. Ve herkes, sevip sevilmek isteyen herkes ben sevmek için ne yaptım diye sorsun kendine.

Güvenin olmadığı yerde sevgi de olmuyor.

İsim: ... Tıp Fakültesi Öğrencisi (23) Erkek

Cinselliğe gelince, insanların söylemeye utandıkları bir olgudur bu gün. Ve ben dünyayı değiştirme yolunda bir takım çabaları olan insanların cinsellik olayına küçümseyici tavır almalarına katılmıyorum. Bu belki cinselliği ilahlaştıranlara karşı tepki olabilir, ancak bu da tavırlarını olumlu kılmaz.

Sevgi olaylara çözüm arayıcı yaklaşımda bulunabilmek için, hesin gerekli. Gerekliliği yadsınamayacak bir konu da güven. Güvenin olmadığı yerde sevgi de olmuyor. İnsanlara güvenmeyen biri onları, dolayısıyla kendini sevemiyor.

Ben sevdiğimi belirtmekte zorluk çekmedim. Ancak yanlı bir duygu aktarımı yapmak istemediğimden bir hayli düşündüm sevdiğimi söyleme konusunda.

YÖK yüzünden sınavlarla boğuşmaktan birbirimizi gördüğümüz anlar çok seyrekleşiyor.

Tan vb. yayınların çokça okunmasına gelince.. Ben Türkiye'deki insanların cinsel sapıklığına bağlamıyorum olayı. Hatta bu toplumsal koşullarda insanlar hala sapıklaşmıyorsa, bu olumlu karşılanmalı.

Freud okuyanların büyük kısmı, teorik bilgi oluşturmak için okuyorlar.

İsim: ... Mühendislik Fakültesi (Gıda 4. Sınıf) Kız

Sevdiğim ve birlikte olduğum bir insan var. Bir insana özel bir ilgi duymanın temel koşulu, düşünceleri ile tavırları arasındaki uyumdur. Sevgi düşünsel hayranlıktan kaynaklanmaz. Düşünsel anlamda ideolojik, siyasal yönden çok yetkin bir insan olsa da sevgi ve cinsellik olayını çok dar kapsamlı olarak algılayabilir.

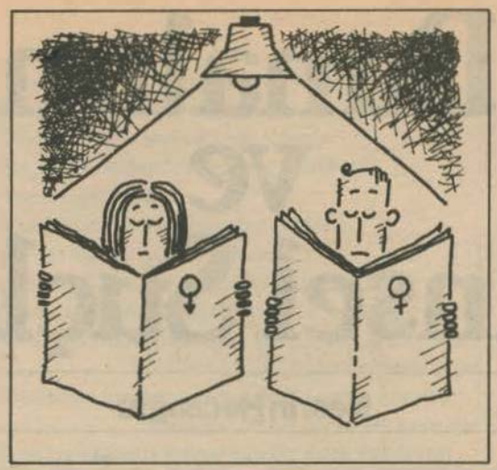

Freud, Reich, Fromm okuyanlara gelince, insanlar yaşam felsefelerini oluşturmak için yaşamalı ve okumalı, fakat bence Freud vb. okuyan insanların büyük kısmı, teorik bilgiler oluşturmak için okuyorlar.

İki tarafın da anlayışlı olması gerekir.

İsim: ... Ellinci Yıl Lisesi Öğrencisi (17) Kız

Sevgi ve cinsellik konusunda, iki tarafında anlayışlı olması ve çaba göstermesi gerekir bence. İki insan karşılıklı olarak duygu, düşünce alışverişinde bulunuyorsa, cinsellik tamamlayıcı unsur olarak güzeldir. Yalnızca doyum amacıyla ilişki kurmak ters geliyor bana. Sabah, Tan gibi gazete ve dergiler ilgimi çekmiyor. Yalnızca başlıklarına bakıyorum. Hiç inandırıcı değil. Cinsellik çıplak kadın resmi değildir ki. Cinselliğe çok fazla yer vererek asıl sorunlardan uzaklaşıyorlar.

Psikolojik bunalımlar, cinsel sapmalar yaygınlaşıyor.

İsim : ... Edebiyat Fakültesi Öğrencisi (20) Kız

Günümüzde tabuların biraz olsun yumuşadığını görüyoruz. Cinselliğe, sevgiye serbestlik hemen hemen çoğu genç tarafından isteniyor. Ama toplumsal değerler bu istemi bireysel anlamda gerçekleştirmeye elvermiyor. Psikolojik bunalımlar, cinsel sapmalar sonuç olarak yaygınlaşıyor. Bu alanda serbestlik olduğunda bunalım ve sapmaların bir ölçüde çözümlenebileceğini sanıyorum. Ama batı tipi bir serbesti değil çözüm olan. Çünkü bu boyutta bunalımların, sapmaların önlendiğini değil, arttığını görüyoruz. Sadece Freud okudum. Onu da eleştirel okudum. Cinsellik üzerine çarpık bir anlayış getiriyor, bireysel olanı toplumsal olana bağlamamış.

Toplumun normlarını dışlayarak yaşarsak müthiş sorunlara düşeceğiz.

İsim: Hasan Nami DTCF Öğrencisi (24)

Sevdiğim insanla bütün yaşamımı paylaşmalıyım. Hayata bakış açımı, olayları değerlendirişimi tartışmalıyım. Yaşamalıyım kısaca. Ben nasıl yaşıyorsam, olayları nasıl algılıyorsam. Tabi benim bakışımla değil, o da farklı algılamalar yapabilir. Ama onunla yaşamak istiyorum, sadece belli anlarımı değil. (...) Bence cinsellik her an yaşanabilir, yaşanmalıdır da. Ama tabi yaşadığımız toplumun normlarını dışlayarak yaşamaya kalkarsak müthiş sorunlara düşeceğiz. Şimdi bir sorun çıkıyor ortaya. Bir yanda olması gereken bir cinsellik, bir yanda toplum normları. İkisinin arasında sıkışıp kalmışsın. Ne yapacaksın? Ben kendim böyle bir sorunu yaşıyorum. Belli normlar içerisinde sevdiğim insanla cinselliği yaşıyorum. Fakat bizim uyuşumumuz var. İleriye dönük bir beraberliğimiz var. Bu yapı içerisinde yaşıyoruz.

Karşı cinse açılabilme sorunu çıkıyor.

İsim: ... İİBF Öğrencisi (19) Erkek

Cinsel sorunlarımı tam olarak giderebiliyor değilim. Ama bunlar giderilemeyecek sorunlar değil. Burada karşı cinse açılabilme sorunu çıkıyor. Bu büyük bir engel oluşturuyor. Ülkemizde cinsellik konusunda büyük hatalara düşmemiz, karşı cinsler arasında büyük uçurumlar oluşturulmasından kaynaklanıyor. Ülkemizde kadının yerinin belirlenmesi konusunda büyük ayrımlar söz konusu. Karşı cinsler arasındaki ayrımlar ne denli ortadan kaldırılabilirse cinsellik ve sevginin yeri daha belirgin ve sorunsuz olur.

Yaşantımın ve kendimin yetersizliğinde soluğu genelevde alıyorum.

İsim: Hukuk Fakültesi Öğrencisi (19) Erkek

Böyle ilişkileri değil geliştirmek, başlatmak bile oturduğum ortamda olanaksız. Ancak üniversite çevresine girince bu tür ilişkiler doğuyor ve geliştirmem de ancak bu çevrede olabiliyor. Duygusuzluktan arınmış genelevlere gitmek yerine cinsel sorunlarımı kendi yaşantımla gidermeye çalışıyorum. Tabi kendi yaşantımın, yani yakın arkadaşımın ve kendimin yetersizliğinde soluğu genelevde alıyorum.

Sevgi ve cinsellik bağlamındaki sorunların çözümünü toplumun ekonomik, toplumsal gelişiminden ayrı düşünemiyorum. Ancak buna rağmen bazı "tabuların"da şimdiden yıkılması gerek. Birbirini seven insanların türlü kaygılarla cinselliklerini paylaşmamaları yanlış bir durumdur.

Cinsel sorunlarımı bastırıyorum.

İsim: Nurgül Reşitoğlu AÜ Hukuk Fakültesi Öğrencisi (19)

Sevdiğim biri yok. Eğer olsaydı gidip sevdiğimi söyliyebilirdim. Şu anda sevgi ilişkisi geliştirebilecek bir ortam yok. Kişiler dostlukların geliştirilmesi konusunda çabayı karşı taraftan bekliyorlar. Sevgi ve cinselliği ayrı düşünmüyorum. Biri olmadan diğeri olmaz. Cinsellik olmadan iki kişi birbirini tam olarak tanıyamaz. Bu nedenle evlilik öncesi cinsel ilişkim olsun isterim. Cinsel sorunlarımı bastırıyorum. Lisedeyken masturbasyon yaptım. Daha sonra tatmin etmemeye, gereksiz gelmeye başladı. Bıraktım. Sorunlara çözüm olarak en başta eğitim öneriyorum. Fakat bu düzende olanaklı değil.

Gencin öncelikle kendisini bilinçlendirmesi gerekiyor.

İsim: ... Tıp Fakültesi öğrencisi (19) Erkek

Şu anda sevdiğim birisi yok. Kurduğum ilişki belirli bir noktaya ve olgunluğa geldikten, karşılıklı ilişki tam olarak sağlandıktan sonra karşımdakine sevdiğimi söyleyebilirim. (...)Maddi olarak bireyin cinsel isteklerini doyurması, manevi olarak da ortak görüşleri, özlemleri, amaçları tartışması, irdelemesi, karşılıklı görüş alışverişinde bulunması, birbirinin sorunlarını paylaşması, bununla birlikte çevresindeki ve dünyadaki insanların sorunlarını paylaşması, kısacası özel ve genel sorunlara birlikte sahip çıkılması, zorluklara birlikte göğüs gerilmesi, mutlulukların birlikte paylaşılması gerekir. Sevmekten korkmamalıyız, sorunlara karşı koyarken ürkek olmamalıyız, ama, bunları çözmek için gencin öncelikle kendisini bilinçlendirmesi gerek.

Bunalım ve Cinsel Suçlar

Nesrin Hocaoğlu

Türkiye'de son beş yıl içinde cinsel suçlar yüzde 10, son on yıl içerisinde de herhangi bir nedenle fişlenen hayat kadınları sayısı 119 kat artmıştır. Hem de toplam suçlar yüzde 10 oranında azalırken.

Kızkardeşe, eşe dikkatlice bakmaların, en hafifinden karakolda sonlanmasına neden olacak denli katı bir namus anlayışına sahip toplumumuzda, bu artış ilk bakışta garipsenebilir. Fakat ilk bakışta. Çünkü bu anlayışın başka bir tarafında, genç kızlara laf atılmasına "Eee delikanlıdır, olacak o kadar" türünde hoşgörüyle bakılması yer alır. Yani kadın ve erkek ayrı ayrı değerlendirilir. Kadının ilk kez evleneceği erkekle cinsel ilişkide bulunması namuslu olabilmenin ilk şartı kabul edilirken, aynı şey erkek için utanılacak bir durumdur.

Toplumumuzda cinsel eğitim işte bu anlayışla verilir. Bir yanda kızlara dört-beş yaşından başlayarak eteklerini toplayarak oturması öğretilir, öte yanda erkek çocuklar kızlarla ilgilenmeye zorlanır. Bir yanda ilkokuldan başlayarak kızlar erkeklerden ayrı oturtulur, öte yandan erkeklerin kızlara laf atmaları hoşgörüyle karşılanıp, sataşmalar görmemezlikten gelinir. Bir yanda kız yurtlarının olduğu sokaklara erkeklerin girmesi yasaklanır, öte yanda toplum sağlığı için zorunlu olduğu gerekçesiyle genelevler savunulur.

Bu kızlar ve erkekler evlenirler. Toplumun temeli dediğimiz aileyi oluştururlar. Alabildiğine cinsel sorunları olan, alabildiğine sevgisiz evlilikler. İki taraf da aradığını bulamayacaktır. Çünkü verilen eğitim, evlilikteki cinsel ilişkide kadının hep vereceği, erkeğin hep alacağı yolundadır. Böylesi sağlıksız ilişkiler ise ya tarafları cinsel ilişkiden uzaklaştırır, ya da başka kişilere iter. Ki, bu ilişkiler evlilik dışı oldukları ve kadının hep verip, erkeğin hep alacağı ön koşulu kalktığı için belki de daha sağlıklı olabilirler Fakat evlilik dışı ilişkiler (zina) yasalarımızca suç kabul edilmiştir. Buna karşın gün geçtikçe artıyor ve bugün bu tür ilişkilerin saptananın çok üzerinde olduğu tahmin ediliyor. Çünkü tamamı kayıtlara geçmiyor. Sorun değişik biçimlerde aile içinde çözümlenmeye çalışılıyor.

Cinsel suçların zina dışındaki bir çeşidi de tecavüz. Bu olaylarda kişilerin evli oluşları engelleyici değil. Tecavüz olaylarına karışanlar içinde evlilerin sayısı küçümsenemeyecek kadar. Yapanlar ister evli ister bekar olsun, tecavüzlerin temelinde sağlıksız bir cinsel yaşam yatıyor. Fakat sağlıksız bir cinsel yaşamla sapıklığı özdeşleştirmemek gerekiyor. Bu, kolaylık adına, olayların nedenlerinden, giderek çözümlerinden ödün vermek olur. Çünkü tecavüz olaylarına katılanların tümü sapık değil. Örnek olarak her yaz turistlere yapılan tecavüzleri alabiliriz. Bu olayların sayısı her yaz onları, yüzleri bulur. Ve büyük manşetlerle geçer gazetelere. Sapıklar konuklarımıza saldırdı diye. Fakat ertesi gün aynı gazetelerde, bir gün öncekileri aratmayacak manşetler yer alır: "Güzel bilmem kim; Türk erkekleri harika" dedi. Uygun resimler unutulmamıştır kesinlikle. Bütün yaz çıkan bu haberler sonucu, insanın neredeyse turizm "patlaması"nın bir nedeninin de Türk erkeklerinin cazibesi olduğuna inanası gelir. İnsanların sağlıksızlığı, cinsel açlıkları üstüne yapılan bu tahrikler sonucu olaylar kendiliğinden gelişir.

Bu aşamada basın-yayın organlarımızın, insanlarımızın eğitimsizliğinden doğan boşluğu doldurma çabaları geliyor gündeme.

Gerçekten de cinsel suçlar ve fuhuş, basınımızın gündemde tutma konusunda görüş birliğine vardığı ender konulardan biri. (Bir bölümü için gündemdeki tek konu demek daha doğru olur belki.) Bu tür olaylar öylesine fazla ve öylesine düzeysiz işleniyor ki, artık sıradan, doğal karşılanıyor. Erkekler yavaş yavaş, kızı, karısı vb. birkaç yakını dışındaki tüm kadınları yollu olarak görmeye başlayacaklar. (Ki yukarda örneklediğimiz turist bayanlara tecavüzlerde bunun da payı var.) Ve yavaş yavaş yerleşmeye başlayan bu kanılar üzerine, hergün gazetelerimizde yayınlanan ve açıkça tahrik etmeyi amaçlayan boy boy çıplak kadın fotografları da tuz biber oluyor.

Tüm etkenlerin birleşmesiyle ortaya çıkan sonuç, son beş yılda cinsel suçlardaki yüzde 10 artış. Hem de diğer suçlardaki yüzde 10'luk azalışa karşın. Diğer suçların da nedenleri ortadan kaldırılmadı, fakat yüzde 10'luk bir azalış sağlanabiliyor. Cinsel suçlarda böylesi bir azalış sağlanamamasının nedeni, diğer suçlardan farklı olarak, kısa süreli de olsa, baskı ve şiddetle geriletilemeyecek nitelikte oluşları sanırız.

İstatistiklerden çıkarılan diğer bir sonuç, son on yılda herhangi bir nedenle fişlenen hayat kadınlarının sayısında 119 kat artış olduğu. 1984 yılında fuhuşla uğraşan kadın sayısı 230000. Başka bir deyişle onbeş yaşından büyük her seksenbeş kadından biri fahişe. Burada eğitim almamış kadınların eğitim almışlara göre, alt ve orta gelir gruplarındaki kadınların üst gelir gruplarındaki kadınlara göre daha zayıf karakterli ve daha şehvet düşkünü olduğu kabul edilerek fuhuşun tüm suçu, kadınların zayıf karakterli, şehvet düşkünü oluşlarına yüklenerek işin içinden çıkılabilir. Çünkü yapılan araştırmalar fuhuş yapan kadınlar içinde, alt ve orta gelir gruplarındaki eğitim düzeyi düşük kadınların çoğunluğu oluşturduğunu ortaya koyuyor.

Kısaca boşa gitse de gitmese de kabul etmek gerekiyor ki, fuhuş gelir ve eğitim düzeyiyle yakından ilgili. Bu açıdan bakıldığında, 119 katlık artış da yerli yerine oturtulabilir.

Fakat değerlendirme yaparken, gelir düzeyini diğer koşullardan soyutlayarak ele almak çok sağlıklı olmuyor. Yoksulluk elbette önemli bir etken. Kadının böylesi örgütlenmiş bir toplumda, kendini koruyacak, besleyecek erkeği yitirmesi, iş ve işçi bulma kuyruğu önündeki uzun kuyruklar, işsizlik ve fuhuş dünyasının bu gibi durumları değerlendirme becerisi. Bunlar her yıl yüzlerce kadını fuhuşa itmekte. Fakat bir de orta gelir gruplarındaki kadınların fuhuş yapma olgusu var. Ki bu yoksullukla açıklanamaz. Amaç karnı doyurmak değildir artık. Televizyonda, dergilerde görülenler gibi yemek, giymek, gezmektir. Bu noktada sağlıklı bir değerlendirme için olaya biraz daha geniş bir açıdan bakabilmek gerekiyor. Fuhuşu, bankerler skandalıyla, piyango-toto furyasıyla birlikte değerlendirelim. Birçok ortak noktaları olduğunu göreceğiz.

Tüketim toplumu olma yolunda hızla ilerliyoruz. Hepimiz bolca tüketim yapamasak bile, bunun hayallerini kuruyoruz. Oysa gelir düzeyleri istenen tüketimi yapmak için yeterli değil. Çalışılarak bu gelirin yükseltilemeyeceği de ortada. Yapılacak şey zengin olanlara bakıp, gittikleri yoldan gitmek; önüne çıkan fırsatları iyi değerlendireceksin, biraz acımasız olacaksın ve en önemlisi kendinden başkasına güvenmeyeceksin. Tüm bunların biraraya gelmesi ise çıkış yolunun bireysel olması demektir. Yani, insanlar, "Gemisini kurtaran kaptandır." anlayışıyla, birlikte çabaya yanaşmayacaklar ve istedikleri yaşama bireysel olarak ulaşmaya çalışacaklardır. İşte bu açıdan bakarsak, bankerler olayı, piyango-toto furyası ve fuhuştaki artış arasındaki benzerlikler daha kolay görülebilir.

Şimdiye dek eğitimin, basının, ekonominin cinsel suçlar ve fuhuş üzerindeki etkilerini ayrı ayrı incelemeye çalıştık. Bunda güttüğümüz amaç herbirinin etkisini ayrı ayrı görebilmekti. Oysa pratikte bunların tümü bir bütünün, bir sistemin parçaları ve karşılıklı etkileşim içindeler. Bu sistem -kapitalizm- büyüyüp, serpildikçe kendi sorunlarını da beraberinde getiriyor. Bu sorunlardan biri ekonominin değişik aralıklarla gittikçe artan şiddetle krizlere girmesi ve bunun sistemin diğer parçaları; Eğitim, basın, giderek değer yargıları üzerindeki etkileri. Bu konudaki en belirgin örnek, 1929-30 krizidir. Gerçekten de, bu ekonomik bunalımdan dünyanın büyük bir kesimi etkilenmiş, sonuçta cinsel suçlar ve fuhuş da içinde olmak üzere tüm suçlar artmış, kısaca toplumlar ahlaksal bir çöküşü yaşamışlardır.

Bu çöküş şu anda toplumumuzca da yaşanmakta. Gecekondulardan villalara dek değişik kesimlerde Özellikle dikkat çekici olan yüksek gelir düzeyindeki kesimlerde yaşanan çöküş. Bu insanlar en az yüksek öğrenim görmüşler, ekonomik sıkıntıları yok ve evlilik öncesi cinselliği yaşayabilecek kadar da toplumsal baskılardan uzaklar. Fakat cinsel suçlar ve fuhuş alabildiğine yaygın.

Bu kesimlerde yaşanan sağlıksızlıklar tabii ki bize tamamıyla yansımıyor. Örneğin, yaşanan aynı olaydır, ama, ardınızda fabrikalar, holdingler, basın tekelleri, ya da en azından bir hükümet yoksa mahkemelerde sürünüp, gazetelerin manşetlerine ahlaksızlar, sapıklar, caniler diye geçersiniz. Ama tersiyse, durum değişir. Mahkeme bir yana kimsenin ruhu duymaz. Tabii bu arada ufak tefek aksaklıklar olabilir. Örneğin, "kendini bilmezin biri" çıkar, Singapur'da yaşanan "küçücük" bir macerayı yazma cesaretini gösterir. Fakat hemen hoş olmayan bu durumun tekrarını engelleyecek önlemler alınarak, basının gelecek gezilere katılmayacağı kararı açıklanır.

Böylece ilk durumda mahkeme yoluyla, ikinci durumda da basının susturulmasıyla sorun gündemden çıkarılır. Peki ya çözüm?

Sorunlar ortada, nedenler de biliniyor. Öyleyse çözümü bulmak kolay olmalı; nedenler ortadan kaldırılır. Ama parçaların birini, ikisini, örneğin basını ya da eğitimi sağlıklı kılmaya çalışmak çözüm olamaz. Çünkü sistemin sağlıksız olan diğer parçalarıyla etkileşim içindeler. Yani bütünün tümünü değiştirmek gerek. Çözümü ararken bu noktada önemli olan hataya düşmemek. Evet bütünü değiştirmek çözümdür, ama bu çözüme bir süreç içinde ulaşacağız. Hiç bir zaman, bir gün, bir ay ya da bir yıl içinde herşeyin düzeltileceği düşünülmemeli. Eğer ilerde birşeylerin istediğimiz gibi olmasını istiyorsak, bunun için bugünden çabamız gerekli. Ve yaşadığımız ortam içinde bile yapabileceğimiz birşeyler var. Kişinin kendisine ve yakınlarına karşı girişeceği bilinçli bir çaba sonucu sağlıklı ilişkiler geliştirilebilir. Kişilerin sağlıklı sevgi ilişkileri, sağlıklı cinsel yaşamları olabilir. Bu koşullar altında zor, kabul ediyoruz, ama, olanaksız değil.

Dikkat edelim, güzel olan herşeyi gelecek zamanlara erteliyorsak, olanla yetiniyorsak kolaya kaçıyoruz demektir.

Konuşan: HALDUN YÜCE

"... paydos olduğu zaman konuşup dertleşecek insan arıyoruz."

Sevgi ve cinsellik üzerine bir çalışma hazırlığına giriştiğimizde, bu insani olayın açık bir pazar ve yasal bir acıya dönüştüğü genelevlerden bir kadınla konuşmanın; buradan birinin konuya bakışını sunmanın, sayının bütünü içinde önemli bir yer tutacağını düşündük.

Bu amaçla en kolay konuşma olanağı bulduğumuz Yozgat genelevinden Eda Hanımla konuştuk. Konuşmayı, bizim düşündüğümüzün de ötesinde pek çok şeye yanıt vermesi anlamında önemli buluyoruz.

YARIN □ Dilerseniz o bilinen nasıl düştünüz sorusu yerine, düşeli kaç yıl oldu, kaç yaşındasınız ve bugüne kadar kaç yerde çalıştınız, sorusuyla başlayalım.

EDA ■ Beş yıldır çalışıyorum. Yirmibeş yaşındayım. Burası çalıştığım üçüncü yer.

□ Konuşmamızı sevgi-sevgisizlik-cinsellik konuları oluşturacağına göre, bize önce sevginin bir tanımını yapabilir misiniz? Nedir sizce sevgi?

■ Yaşamadığım için birşey diyemem. Böyle birşeyin varlığına inanmıyorum. İnsan bir an için hoşlanabilir, zaafı olabilir, ama yatağa girdikten sonra biter. Ufak bir tartışmada biter.

□ Peki cinsellikten ya da seksten ne anladığınızı açıklayabilir misiniz?

■ O da insana bir ihtiyaç yani. İnsan hoşlandığı bir kişiyle bir an için yatar ve kalkınca unutur.

□ Hoşlanma dediğiniz duyguya sevgi diyemez miyiz?

■ Hayır diyemeyiz. Zaten sevgi dediğin odur, yani insan hoşlandığı kişiyle yatağa girince o iş biter. İnsan emeline kavuşunca birşeyi kalmaz zaten. Ne zaafı kalır, ne sevgisi. Bunların sürekli olacağına inanmıyorum.

□ Bu hayata başladığınızdaki duygu ve davranışlarınızla bugünküler arasında nasıl bir değişiklik oldu?

■ İlk başladığım zaman çok korkuyordum, en azından utanıyordum. Bir müşteri girdiği zaman ne bileyim vicdan azabı çekiyordum. Ücret isteyemezdim. Yani her yönüyle bir ürkekliğim vardı. Sonra sonra alıştım. En azından üç sene alışamadın. Başka birşey yok. İnsan ne kadar yabani olursa o kadar kaybı oluyor. Onun için yabani olmamak lazım.

□ Değişik toplum kesimlerinden genç-yaşlı çok değişik erkeklerle ilişkiniz oluyor. Ne tür davranışlarla karşılaşıyorsunuz? Sizin erkeklere karşı davranışınız nasıl olur?

■ Her türlü insanla karşılaşıyoruz. Mesela şu olur, kimisi nazik olur, kimisi pis olur. Zor kullanmak isteyeni olur, yumuşak davrananı olur.

Bize gelince, adam iyi bir insan olur veya cebi dolu olur, yani güzel para verir, ona daha nazik, daha samimi davranırız. Fakat maksadımız koparabilmek için, üç-beş fazla alabilmek için, başka bir yakınlığımız yoktur. Bize yumuşak davrandığı zaman ne kibar adam deriz, iyi bir insan deriz, ama bize yaramaz deriz. Öyle düşünürüz.

□ Hiç istek duyarak, katılarak ilişkide bulunduğunuz olur mu? Burda bir kadın için bu mümkün müdür?

■ Kendim için söyleyim, ben beş senedir hiç istek duymadım. Zaman zaman bir ihtiyaç duyarım; iyi bir insan olur, temiz olur, anlayışlı olur, o an için düşünürüm hani; onunla tatmin olmayı. Fakat yaşantım böyle gözümün önüne gelince biter. Tatmin de olmam, zevk de alınam.

□ Bir erkek yakınlığına ihtiyaç duyduğunuzolur mu? Olursa nasıl bir ihtiyaçtır bu?

■ Olur. Şöyle ihtiyaç duyarız meselâ; paydos olduğu zaman konuşup dertleşecek insan arıyoruz. Yatma işi olmadan. İnsan konuşunca daha iyi oluyor.

□ Ne tür konular konuşursunuz?

■ Ne bileyim, dışarda bir hayatı hiç düşünmedik, yani öyle birşey zaten aklımızdan geçmiyor. En azından geçmişimizi konuşmak ihtiyacı duyarız. Diyelim bir müşteriye moralimiz bozuldu, onu böyle kafamızda tutana kadar birisine anlatarak rahatlamak isteriz. Başka birşeye ihtiyaç duymayız.

□ Genelev kadınları için yaygın bir söylenti var. Dost tutmak. Nedir bu "dost"luk? Burda bir kadının hayatında yeri nedir?

■ Ben ilk düştüm, nikahlı kocam tarafından düşürüldüm. Ondan kaçtım Mersin'e geldim. Burda 5 ay çalışmışlığım vardır. Müşteri ayağında biri gelip gidiyordu. Hoşlanıyordum, zaafım vardı. Sonra, ne bileyim, ordaki zorluklan görünce çocukla dost oturdum. Hani bugün otur yarın ayrıl. 5 senedir de onunla oturuyorum. Çalıştığımı kuruşuna kadar ona öderim. O kendisi şuna ihtiyacım var der, patrondan alır kendisine veririm. Ama parayı beraber yeriz. Ev almışızdır, araba almışızdır. Fakat tapular onun üzerinedir. Biz yine çıplak, yine çıplak. Başka türlü de dost olunur. Sadece arkadaş olunur. Para verilmez. Fakat bu hayatta bizimle arkadaşlık edecek kişi menfaate dayanır.

□ Toplumdan uzak, yalnız yaşıyorsunuz. Burdakilerin dışında arkadaşlık ilişkileriniz olabiliyor mu?

■ Buna ihtiyaç duyarız ama öyle bir imkanımız olmuyor. Millet bizle konuşmaya korkuyor. Onun için biz de yaklaşamıyoruz. Bu yüzden de dost dediğimiz ilişkiye mecburen giriyoruz. Herşeye boşvermiş O'na al diyoruz. Yalnızlığa böyle çare buluyoruz.

□ Sizce genelevlerin gençlerin evliliğe hazırlık ve cinsel gelişmelerine bir katkısı var mıdır? Yararları ve zararlarını karşılaştırıp buraların gerekliliği üstüne ne söyleyebilirsiniz?

■ Gençler, meselâ en azından yatak âlemini bilmez. Gelir öğrenir burda. O güne kadar hazırlık yapar. Geldiği zaman çocuk ürkek oluyor, ben acemiyim, evleneceğim, bana birşeyler öğret diyor. Tabii bu da kadının kendi anlayışına bağlı birşey, ama iyi davranır, ama kötü davranır. Kadın kötü davrandığı zaman çocukta bir ürkeklik kalır. Bunun da evlilikte zararını çeker.

En güzeli, hiç kimsenin böyle bir yere girmesini tavsiye etmem. Bu işi öğrenecekse dışarda, sokaklarda öğrenebilir. Böyle çalışan kadınlar var.

□ Ama bu gizli fuhuşa girmez mi?

■ Öyle, o da doğru değil, ama burdan kötü olmaz herhalde. Aslında bu işi okullarda öğretmek daha iyi. İnsanı daha açık, bilgili hazırlamak en iyisi. Böyle bir yeri tavsiye etmem. Ama bir erkek için de bu bir ihtiyaç. Adam bekar, evli de olsa ihtiyaç duyabilir. Bu yüzden erkekler için şart bir yer burası. Fakat bizler için...

□ Toplumda önemli ölçüde artış gösteren gizli-açık bir fuhuş var. Sizce nedenleri ne olabilir. Önlenebilmesi için devlet-aile-bireyler tarafından neler yapılmalıdır?

■ En azından bir aile kızını ne kadar sıkarsa kız o kadar bu yola düşüyor. Aile çocuğunu çok sıkmamalı. Ama tamamen de serbest bırakmamalı. Geçim sıkıntısı neden oluyor. Ne bileyim, kız inanıyor, seviyor, sevdiği kişi yanlış çıkınca böyle bir hayata bırakabiliyor. Bir de lüks bir hayata heves var. Bizler biraz da bu yüzden buradayız. Bunun için fuhuşlar gittikçe artıyor.

Devlet çalışan işçisine daha çok ücret verirse adam da evini geçindirmek için, çoluk çocuğunun ihtiyacını bol bol karşılar, o zaman böyle bir yola düşülmez.

Biraz da insanın içinde oluyor böyle bir hayat. Ne kadar rahat, lüks yaşarsa yaşasın bu yola başvuranlar da var.

□ Buradaki kadınların alaycı ve saldırgan görünüşlerine karşılık, konuşma isteğimiz karşısında çoğunun çekingen davrandığını gördük. Son olarak bu konuda birşeyler söyler misiniz?

■ Bu hayatta insan iyice kapalı oluyor. Dışardan biriyle konuşmak istemiyor. Bir ürkeklik, bir yabancılık oluyor. Aslında bu hiç de iyi bir şey değil. Ne bileyim, en azından sen sordun, ben anlatırken rahatladım. Çoğu kadın bundan korkar. Hayata güvenleri kalmadığı için şüpheyle bakarlar, arkasında birşeyler ararlar. Oysa şimdi sizinle konuştuk, ben rahatladım biraz.

□ Çok teşekkür ederiz.

1985 TÜRKİYESİNDE CİNSELLİK VE İLETİŞİM ARAÇLARI

Toplumda Açılan Yaralar

Mehmet Altay

Sinemamızda yaklaşık 5 yıl süren pornografik filmler çılgınlığı belirli bir süre ortadan yok olur. Fakat onun yerini filmlerinde öpüşen ve yatağa girebilen yeni kuşak kadınlar alınca, 20-25 yıldır filmlerinde çok büyük bir cesaretle(!) çok sevdiği erkekle elele tutuşan hatta çok daha fazla ileri gidip sevdiği erkeğin omuzlarına çenesini yaslayan ve kirpiklerini kırpıştırma cesaretini zaman zaman gösterebilen kadın yıldızlarımızın eteği tutuştu. Önlerinde dört seçenek vardı. Ya şarkıcı olacaklar (bu ayların kırpılıp yıldız yapılması ile eşdeğer anlamlıdır), ya annebüyükanne rollerine çıkacaklar(yıllardır film çevirip otuz yaşının baharını süren yıldızların efsanesi sarsılır), ya evlerine çekilecekler (sakın ha söylemeyin). Evet son çare birazcık açılıp saçılacaklar (sakın ha) derken, birden birisinin aklına çok parlak bir fikir geldi ve sakın ha, asla olmaz denen seçeneğe bal gibi olur dedi. Nasıl mı olacaktı? Toplumsal içerikli filmlerde birazcık soyunulursa bu iş olur. Peki ya tepkiler? O kolay. Birazcık soyunursa yıllardır magazin basınında ressamın çizgileriyle vücut hatları sergilenen yıldızın gerçek fotoğraflarının tirajda yaratabileceği birkaç binlik artışın hatırına oradan gelebilecek tepkilerde ortadan kaldırılmış olacaktı. Ama sinema yazarları var diye soracaksınız, gelin vazgeçin sormayın bu soruyu. Çünkü film sosyal içerikli değil mi? İşte akan sular durdu. Bunun dışında kalan çok küçük bir azınlığın sesi de nasıl olsa kolay kolay duyulmaz. Evet artık kollar sıvanıp bu işe başlanabilinir. Az sosyal içerikli üstüne biraz kuru (pardon cinsellik).

Bu iş oldu demektir. Ve de ciddi ciddi oldu bu iş. Ama yılların getirdiği alışkanlık bu iş tutunca gene depreşti. Yıllardır çevrilen salon filmlerinin modernleştirilmiş(!) şekline dönüldü. Canım halk hala tutuyormuş yıldızı diyecekler, sosyal içerik üstüne az cinsellik bunu kanıtlamamış mıydı? Sonuçta yapılan filmler iş yapmadı ve kıyamet koptu. Hele filmlerin iş yapmadığı açıklanınca bu da sanata saygısızlığın en uç boyutu kabul edildi.

Öte yanda 7-8 yıl önce parlamaya başlamış olan bir diğer kadın yıldız ise emin adımlarla ilerliyordu. Sosyal içerik üstüne bol cinsellikle ve her türlü destekle. Ama bir kusuru vardı, hiçbir özelliği olmayan vücudunu uzun süre perdede nasıl kullanacaktı. O da işin kolayını buldu sonunda. Ünlü yazarımızın kaleminden bal damlatarak yazdığı senaryolar (sakın hakkını yemeyin çünkü burjuva ahlakını eleştiriyor), 13-15 yaşındaki rol arkadaşı jönler, gizli eşcinsellik çağrılarıyla yüklü modern topluma bekaretini vererek adım atan genç kız öyküleri... bu hanım yıldızı da bir süre götürecek gibi.

Peki bu filmlerin son yıllarda sinemada patlama yarattığını (10-15 yıl önceki patlamada burada unutulmak zorunda kaldı.) Yazanlar ne yapıyor diye merak edenlere şu örnek herşeyi çok iyi açıklayacaktır. "Benim en çok yanıldığım film..... oldu. Nedense ilk seyrettiğimde çok beğenmiştim. Ama şimdi aynı düşüncede değilim." İmza: Bir sinema yazarı. Herkes yanılabilir ama elele tutuşaraktan yirmibeş yılda kucaklaşıp çenesini canından çok sevdiği insanın omuzlarına koyabilme aşamasına gelmiş bir insandan, bir filmle cinselliğe doğru bakışı yakaladığını düşünen bir insanın içine düştüğü durum yanılma değil, tam aksine bindiği gemi su alınca gemiyi ilk önce terketmektir. Ne dersiniz?

Sinema ve cinselliğin sömürülmesini düşünürken birden aklıma televizyon geldi. Herhalde artık televizyonu sinema ile özdeşleştirdiğimizden olsa gerek. Uzun süre düşündüm ama iki kişinin televizyondaki herhangi bir filmde en son ne zaman öpüştüğünü bir türlü anımsayamadım. Cinselliği Amerikan dizileri hariç) doğal kabul edemeyen televizyonun doğal işlevi olan cinsel eğitim bir yana, cinselliğin iyice kapalı bir şekilde gösterilmesine bile tahammül edememesi nedense artık eleştirilmez oldu. Bu durumu cinselliğin gelecek kuşaklar için çok tehlikeli olduğu propagandasının başarısı olarak kabul edebiliriz. Bu sessizliği bu konuda yöneltilebilecek bir eleştirinin dış güçlerin gençliğin ahlak değerlerini sarsarak amacına ulaşmaya çalışması olarak değerlendirileceğini düşünmek bile olasıdır herhalde.

Bütün bu olumsuz gelişmelere karşı çıkabilecek bir güç var, o da yazılı basın. Ama ne yazık ki o da bu aralar tirajını artırarak kitlelere gazete okuma alışkanlığını kazandırmak için cinselliği sayfa sayfa pazarlamakla meşgul. Büyük gazetetelerin büyük çoğunluğunun yan bir yayın organı olarak çıkardığı, çıkar çıkmazda grubun bütün yayınlarının toplam tirajını aşan bir sayıya ulaşan, genel yayın müdürlerine basında gösterdikleri başarıdan dolayı paha biçilmeyen gazetelerini geliştirmekle meşguller. Bir gazetenin 600-800 bin gibi bir tiraja sahip olabilmesi için gerekli ortamın ülkemizde olmaması gibi bir sorun olduğuna göre, çözüm toplumun en zayıf noktasından yani cinsellikten geçiyor. Cinselliği kullanarak tirajın artırılması yeni gazete okuyucuları kazanılması gibi masum bir araç sonuçta. Ama o aracın beraberinde getirdiği sorunlara şimdilik çözüm yok.

Turist kızın söylediği iddia edilen "Böyle büyük kabak görmedim" manşetine genel yayın müdürünün söylediği "Muhabir haberini kullanmamız için böyle yazmış olabilir" ne güzel savunma değil mi? Bu sözü gazetenin çaycısı söylese inandırıcıdır. Çünkü ne manşete karışabilir ne habere. Ama söyleyen genel yayın müdürü.

Bir de cinsel suçlarda kullanılan anlatım var ki buna gazetenin çaycısı bile yanıt veremez. Bir kaç kişinin tecavüzüne uğrayan onüç yaşındaki kızın söylediği ve manşete çıkarılan söze "amcalar üzerimde hop hop hopladılar"a ne demeli? Bunun hemen ardından belirtmekte yarar var son bir yılda cinsel suçlar yüzde 222 artmıştır. Kaynak : Adalet Bakanlığı istatistikleri. Bu oranın ne kadarının hesabı basınımızın incisi bu sevimli gazetelerden sorulmalı. ●

Soykırım

Bu hızlı kirlenme
-içimizde dışımızda-
Aklımızın sınırlarını zorluyor
Nereye baksak işte geliyor
Çok tüketen böcekler gibi
Yeyip yutarak neyimiz varsa
Üstümüze saldırıyor

Zorla değiştirip iklimi
Güneşi örtüp yağmurları durdurup
Tam istediği ortamda
-belki ayrımında değiliz-
İşi soykırıma vardırıyor

Bozulma korkunç boyutlarda
-bunu nasıl anlatmalı-
Yalanla dolanla avutup
Güzelim umutlarımızı uyutup
Bizi bizden alıyor

Talip Apaydın

bakanlığın umutsuz girişimleri ve öğrenci dernekleri

1980 sonrasının, çok yönlü yararlar umulan 'büyük proje'si yeniden gündeme getiriliyor. Gençliği 'devletin vesayeti' altına alacak, onu her türlü 'kötülük' ten ve 'cereyanlar'dan koruyacak, bu proje bugüne kadar, bir görünüp bir yok olan 'karabatak'a benzedi. Bütün kötülüklerin, terörün, demokrasinin kesintiye uğramasının vb. sorumlusu olarak gösterilip, suçlanan yalnızlaştırılan ıslah edilmesi gereken kesimlerden biri olarak görülen gençliğin denetim altına alınmasına birkaç yönden girişilmişti. Bunlann bir bölümü gerçekleştirildi Yök bunun bir örneğini oluşturdu. Gerçekleştirilemeyenlerden birisi, o günün koşullannda örgütlenme hakkından yoksun edilmiş gençliğin, devletin yönet'iminde, 'emin eller'de örgütleme girişimiydi. Başarılamadı. Başanlamaması yalnızca gençlik için değil, toplumun geleceği için de iyi oldu.

Bir gazete haberine göre, bu proje yenidengündeme getirilmek isteniyor. Geçen süre içinde, köprünün altından çok sulann aktığı unutularak, gençliğin önüne sürülüyor. Bu ' örgütleme ' çabasını değerlendirebilmek için, gençliğin örgütlenme hakkını, kendi özgür iradesi ile kullanma girişimlerinde ulaştığı noktanın iyi bilinmesi gerekiyor. Bunun iyi bilinmesi ise Milli Eğitim, Gençlik ve Spor Bakanlığı'nın girişimlerinin iyi ya da kötü niyete bağlı olup, olmadığını ortaya çıkartacaktır.

Öğrenciler, gençliğin bir kesimi olarak, demokratik haklannı korumanın ve geliştinnenin, akademik sorunlannın çözümünün izley'icisi olmanın, tektek değil örgütlü bir birliktelikle sağlanabileceğini yaşayarak öğrendiler. Bu görevler, ancak sendikal temelde, yığınsal, bağımsız bir örgütlenme ile gerçekleştirilebilirdi. Bundan hareketle de yasal öğrenci derneklerini kurmaya giriştiler. Hempolitik, hem de pratik bir yığın engelle ve keyfilikle karşılaştılar. Bugün gelinen noktada 'rektör onayı' gibi bir keyfi uygulamayı aştılar. Sıkıyönetim iznine bağlı oluşlan da, iki büyük üniversite kentinde, sıkıyönetimin kalkmasıyla birlikte ortadan kalkıyor. Bu durumda, valiler yetkilerini demokrasiyi geliştinne isteklerinin önüne koymazlarsa, bu dernekler tüzel kişilikler olarak çalışmalanna başlayacaklar. İşte bunlar olurken eğitim ve gençlikten sorumlu bakan'ın, gençliğin örgütsüz kalmasına yüreği dayanamadığı haberini okuyoruz. Basit bir rastlantı mı?

Birkaç yıl önce, gençliği devletin gözetiminde örgütlemek girişimi gündeme getirildiğinde, büyük hızla girişilen çalışmalar sonra birdenbire kesilivermişti. Uzun bir süre ses soluk çıkmamıştı. O zaman çalışmalara katılan bir teknokrat, bu kesilmenin nedenlerinden biri olarak şunlan anlatmıştı:"Bu çalışmalara katılan bir görevli.kurulacak bu örgütlerin belki bir süre kendilerinden beklenen 'işlevleri' yerine getirebileceğini, ama sonradan 'rayından' çıkacağını, çalışmayı yürütenlerin Zubatov* konumuna düşeceği vb..." Bu gerekçe haklı görülünce; daha kesin olan çare, belli bir süre için daha emin olan yol benimsenmişti. Gençliğin örgütlenme hakkını ipotek altına almak, yasal ve keyfi engeller koymak.

Yine gazetenin bildirdiğine göre, gençliğin örgütsüz kalmasına yüreği dayanamayan bakan, '18 yaşa oy hakkı'nı da savunuyor.' Gençlerin yönetime katılması'nı istiyor. Yann'ın, öğrencilerin kendi derneklerini kurması kendi bağımsız, kitlesel, sendikal örgütlerine kavuşması konulannı işlediği sayıda yaptığı soruşturmaya, aynı partinin bir merkez yöneticisi, öğrencilerin kendi derneklerini kurmasının, eski kötü günlere dönüş anlamına geleceğini öne sürerek karşı çıkıyordu. Bugün ne değişti de, aynı partinin bakanı gençliğin örgütlenmesini, yönetime katılmasını, 18 yaşa oy hakkı tanınmasını istiyor? Bu isteklerinde ne kadar içten? Bakan, öğrenciler derneklerini kurmaya giriştiklerinde, karşılaştıklan engellerin keyfiliğini göre göre, bunlann kaldınlmasını neden savunmadı? Bakan'ın savunduklannın içtenliğine ilişkin, ilk akla gelen sorular. Aynı zamanda, kurulması düşünülen 'gençlik kulüpleri'nin neye hizmet edeceğini anlamak için de sorulması gerekli sorulardır.

Bugün üniversitelerde başvurulan yapılmış ve yapılan ve yasalara göre, önümüzdeki günlerde de tüzel kişilik kazanarak, çalışmalarına başlıyacak öğrenci derneklerini dikkate almadan yapılacak her girişim, öğrencilerin aleyhine olacak ve sonuçsuz kalacaktır. Kaldı ki, öğrenciler kendi iradelerinin dışındaki girişimlere yönelmeye hiç de istekli olmadıklannı birçok kez göstermişlerdir. Bu yüzden, bakanlık için çıkış yolu, öğrenci derneklerinin bir an önce yasallaşmasını desteklemekten geçiyor.

Gençliğin örgütlenme çabalarına karşı bakanlık tarafından geliştirilen çabalara ek olarak bir başka kanattan da 'hoş' olmayan sesler çıkmaya başlamıştır. Bu sesler, bir yandan bir demokrat olarak, kendi kaderini öğrencinin kararıyla bir gönnemekten, diğer yandan da öğrenci derneklerinin demokrasinin geliştirilmesi için önemini yeteri kadar sindirememekten beslenen bir 'hafiflik'ten kaynaklanıyor.

'Yeni Gündem' dergisi kapağa çıkacak önemde bulduğu bir konuya ilişkin yazıda dernek kurma çabalan için "öğrenciler sembolikleşen bu hakkı yine sembolik olarak sahipleniyorlar" gibi üzücü ve yanlış bir değerlendirme yapabiliyor. İki sayı sonra da, 'aman kuşkulanmasınlar'ı amaç edinmiş, 'amaçlannı unutan', 'dernek kurmayı kendi başına amaç haline getiren' profesyonel dernek kuruculan olarak gördüğü dernek kuruculanndan gördüğü tepki karşısında biraz da şaşkınlaşarak eleştirileri yanıtlıyor. Dışardan bakmanın ve eleştinnenin önemli olduğunu vurguluyor. Dışardan bakan birisi için bu söylenenlerin mantığını anlamak kolay. Üzücü olan, öğrencilere omuz vermesi gerekenlerin öğrencilerin keyfilik engellerini aşma çabalarına 'hafiflik'ten kaynaklanan bir biçimde çelme takmaya kalkışmalandır. Günümüzün politikası, 'düşman'lıkları körüklemek, yeni 'düşman'lar yaratmak değil, 'dostlar'ı birleştirmek yeni 'dost'lar kazanmak olmalıdır. Bu da dikkatli olmayı gerektirir. Çala kalemliğin hafifliğinden kurtulmayı ve yapılan, gözden kaçan yanlışlan kabullenmeyi gerektirir.

Sabır ve inanç çözüm için önde gelen koşullardır. Öğrenciler bu iki'sine sahip olduklannı göstermişlerdir. Başarıyı da göreceklerdir.

* Zubatov, Çarlık Rusyasında yasal ve devlet denetiminde işçi birlikleri kurdurtularak otokrasiye karşı hareketlerin denetimde tutulacağını savunan yetkili. Sonradan kurulan birlikler ciddi tehlike odakları olmuşlardı.

YARIN

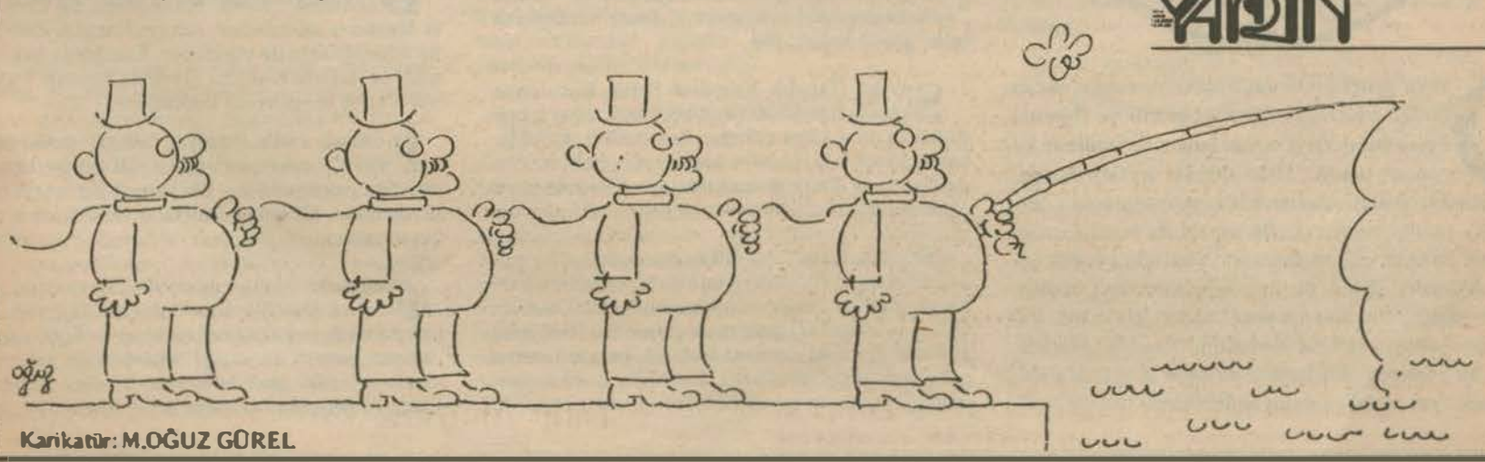

Karikatür: M.OĞUZ GÜREL

12. Moskova Gençlik ve Öğ

11. Festivalin kapanış töreni, 12. festivalin başlangıcı oldu.

Festival öncesinde Gorki Parkında barış için toplanan 50 bin genç nükleer savaşa karşı festivalde sesimizi yükseltmişlerdi.

Dünya gençliğinin dayanışma ve coşku günlerinden onikincisi, Dünya Gençlik ve Öğrenci Festivali, dergiyi okuduğunuz şu günlerde kapanmış olacak. Daha sonraki sayfalarımızda, festivalin ilginç olaylarından, sonuçlarından söz eden yazılar yeralacak. Bu sayıda da festival öncesinin hazırlık çalışmalarından, festivale yönelik etkinliklerden ilginç bir kaç örnek vermeyi istedik. Böylelikle, 150 ülkenin gençlerinin elele, yürek yüreğe coşkuyla şarkılar söylediği, tartıştığı, eğlendiği bu günlerde okurlarımız da biraz aynı tadı alabilecek aynı coşkuyu yaşayabilecekler.

Sovyet gençliği evsahibi olarak festival hareketinde yeni bir gelenek başlatarak pop ve rock müzik alanlarında, Moskova Festivalinde düzenliyecekleri programları içeren konserler düzenlediler. Bu konserlerden biri de Moskova'nın Dinamo Spor Sarayında beşbin kişinin katılımıyla yapıldı. Konserlerin geliri de festival fonuna aktarıldı. Konserler festival öncesinde 150 ülkeden gelen 40 bin genç için şenlikhavası yaratmada ayrıca birer fırsat oldu.

Festival için bir rublelik anı parası bastırıldı. Bakır ve nikel karışımı beyaz renkli festival parasının bir yüzünde 1 Ruble, 1985, SSCB yazısıyla, SSCB devlet amblemi, diğer yüzünde de ortada festival amblemi kabartması ve çevresinde "Anti-emperyalist Dayanışma, Barış ve Dostluk İçin" yazısı bulunuyor.

Sovyet Hazırlık Komitesi Sanat Kurulunun hazırladığı 6500 çeşit hediyelik eşya içinde rozetler, mini kaset çalarlar, kol saatleri, tahta tabaklar, yazlık giyecekler bulunuyor. Bunlar içinde üzerinde festival amblemi renklerinde giysi olan 'Romashka' adlı oyuncak bebek en beğenileni.

Bir milyondan fazla sekiz ayrı rozeti, 16 çeşit kağıt şapkayı, fincanları, tişörtleri, ceketleri, yazlık giysileri ve benzerlerini içeren festival hediyelikleri için 400 milyon ruble ayrılmış. Hediyeler yanında Festival sloganın bulunduğu uluslararası gençlik hareketinin ilerici, insancıl yapısının yansıtıldığı pullar da çıkartılmış.

Moskovalı aşçılar da festival için hazırlıklarını tamamladılar. Festival boyunca tüketilmek üzere 5 bin ton dondurma hazırlanarak 80'den fazla soğuk hava depolu arabaya konuldu. Diğer yandan günde 65 bin kişiyi doyuracak 700 yemekhane ve 280 ayrı birimde 600-700 kişiyi doyurabilecek büfeler hizmet vermek üzere hazırlandı. 40 binden fazla aşçı ve garsonun hizmet vereceği yemekhanelerde, gençler sabah 7-10 arası kahvaltı yapacaklar, saat 4'e kadar öğlen ve 6-11 arası akşam yemeklerini yiyecekler. Açıkhava toplantılarında isterlerse sandviç ve benzeri yiyecekleri, sıcak ve soğuk içecekleri edinebilecekler. Ulusal ve uluslararası kulüblerde de büfeler ve barlar sürekli hizmet verecekler. Ulusal özellikler ve adetler gözönüne alınarak pek çokçeşit yerel yemek, yemek listelerinde bulunuyor.

Bütün bu çalışmaları, Uluslararası Hazırlık Komitesi Sürekli Komisyonu 18 Chekhov st Moskova adresinden, Sovyet Hazırlık Komitesi ile işbirliği için de yürütüyor. Komisyon her türlü mali ve teknik ilişkileri gerçekleştirecek 7 çalışma bürosu oluşturmuş bulunuyor.

Festival sembollerinde festival papatyasını Kiev'li sanatçı Rafael Masautov hazırlamış. Bu papatyada her bir yaprak bir kıtayı temsil etmekte. Güvercin festival sembolünün bir diğer unsuru.

Festivalin "Anti-emperyalist Dayanışma, Barış ve Dostluk İçin" sloganı diğerleri gibi barış kelimesi'ni içermekte ve gençliğin emperyalizme, savaşa ve sosyal adaletsizliğe karşı mücadelesini dile getirmektedir. Böylece Moskova Festivali gençlerin nükleer savaş tehlikesine karşı

enci Festivalini Karşılarken

Festivalin müzik programlarından biri.

Festivalin kültür programı yöneticisi Galina Ratnikova.

Gönüllü çalışmalar, festival öncesinde festival için yapılmıştı.

barış için savaşım ve savaş karşıtı mücadelelerini güçlendirecek.

Sovyet Hazırlık Komitesi, 150 ülkeden gelen 40 bin delegeyi, 17 bin kişiyi barındırabilecek Moskova Üniversitesine rağmen daha rahat etmeleri için otellere yerleştiriyor.

50 milyon Sovyet genci gönüllü çalışmalardan elde ettikleri kazançları festival fonuna verdiler.

Bu arada festival öncesinden dünya gençliğinin barış için savaşımının posterlerle sergilendiği Festival 85' Moskova gençlik Kulübü açıldı. Festival 85'in Sovyet gençliği ile festivale katılan gençlerin ilişkilerini geliştirecek, uluslararası gençlik hareketi, silahsızlanma ve barışın korunması gibi konularda tartışmaların olduğu bir merkez olması bekleniyor.

Festival programı içinde öğrenci programı, politik program, spor programı, kültürel program yeralıyor.

Öğrenci Programı Moskova Lomonosov Devlet Üniversitede Uluslararası Öğrenci Merkezince gerçekleştirilecek. Barış mücadelesinde öğrencilerin rölünün, öğrenci haklarının ve eğitimde demokratikleşmenin temel alındığı öğrenci programı çalışmaları UÖB (Uluslararası Öğrenci Birliği) ile Sovyet Hazırlık Komitesi tarafından yürütülüyor. Öğrenciler tanınmış bilim adamlarının, kozmonotların, sanatçıların da katıldığı toplantılara katılabilecekleri gibi, uzmanlık alanlarıyla ilgili örneğin Moskova Demiryolu Ulaşım Mühendisliği Enstitüsü ve Moskova Timiyazev Tarım Akademisi gibi öğrenim kurumlarında düzenlenen etkinliklere de katılabilecekler. Festival genel kültürel programı yanısıra, öğrenciler de bir kültür programı oluşturdular. Bu kültür programını 100 kadar öğrenci girişimcinin oluşturduğu amatör orkestra, dans, tiyatro grubu gerçekleştiriyor. Ev sahibi Moskova yüksek okul öğrencileri de festival ideallerini ve festival hareketini tanıtmak için festival kulübü ve merkezi oluşturdular.

Politik Program açılışın sonrasında başlıyor. Merkezi Orjonikidze İşletme Enstitüsü olan program ekonomik işbirliği, ulusal bağımsızlık, gelişme ve yeni ekonomik düzen gibi çeşitli konuları kapsıyor.Bu konularla ilgili tartışmaların yanısıra uzmanların katıldığı gelişme sorunlarıla ilgili toplantılar düzenleniyor. Diğer etkinlikler ise şöyle. Yiyecek, enerji, yeraltı kaynakları sorunları, gelişmekte olan ülkelerin yeraltı kaynakları üzerinde egemenliklerinin sağlanması, yeni uluslararası iletişim düzeni, sorunlar ve çözümler, UNESCO'nun rolü.

Spor ProgramıMoskova Fiziksel Eğitim Kolejinde oluşturulan spor merkezi tarafından gerçekleştirilecek. Değişik ülkelerden gençlerin bir arada spor yapmalarını sağlıyacak spor programı, çeşitli tanınmış sporcuların katıldığı toplantıları, konferansları, sporkurslarını içeriyor. Gençler istediklerinde Olimpik spor merkezlerinin de içinde olduğu pek çok spor merkezini kullanabiliyorlar. Satranç oynamak isteyenler için 1000 adet satranç tahtası hazırlandı ve 50 tanınmış satrançcı Moskova'ya davet edildi. Geleneksel Festival Koşusu da, festival yılı esprisiyle 1985 metre olarak belirlenmiş.

Kültürel Program altı ana bölümden oluşuyor Bu bölümler şunlar: Genç Bilim Adamları ve Sanatçılar Uluslararası Merkezi, Uluslararası Sanat Merkezi, Genç Sanatçılar Uluslararası Stüdyoları, geniş kitle etkinlikleri bölümü, ulusal delegelerin etkinliklerini ve ulusal programlarını düzenlemelerine yardım bölümü, değişik sitelerde kalan misafirlerin etkinliklerinin düzenlenmesi bölümü.

Kültür programı için Gorki Parkı Sanat Parkı olarak düzenlendi. Parkta çeşitli ülkelerin geleneksel sanat ürünleriyle çok çeşitli festival hediyelikleri sergileniyor. Genç filimciler, tiyatrocular, şairler sanatçılar için hazırlanan stüdyolarda politik, klasik ve diğer müzik türlerinde konserler veriyor, oyunlar sergileniyor ve festival sonunda da en iyileri için gala yapılacak.

Festival şarkılarını içeren konserler Patrice Lumumba Halkın Dostluğu Üniversitesinde gerçekleştirilecek. Kendi ülkelerinin kültürel programlarını sergiledikleri gibi Moskovanın müzelerini, sergilerini düzenlenen turlarla gezebilecekler, Bolşoy, Malyve,Moskova Sanat Tiyatrosu gibi tiyatrolara gidebilecekler.

Hep Sisli Havaları Severler

Karikatür: ERDOĞAN BAŞOL

Gürhan Uçkan

Hep sisli havaları severler... Beklerler, beklerler, sığındığı oyuğun önünden biri geçsin de bacağını sokayım d'iye bekleyen yılan gibi beklerler; ne zaman ki sis yayılmaya başlar, ortalık alacakaranlıklaşır, yarasalar gibi çıkarlar ortalığa. Önce bir o yana bakarlar, bir de bu yana. Biri bir "höt!" dese, derhal geri kaçarlar deliklerine, başlarlar yeniden beklemeye. Eğer kalmadıysa "höt!" diyecek kimse, sis yoğunlaştıysa ve artık zifir karanlıksa ortalık, çıkarlar gerine gerine meydana.. Arkaları güçlüdür artık, çarçabuk korkuya kapılmazlar. Devir onların devridir, akbabalar gibi üşüşürler. Birbirlerini suç ortaklığını örtmenin verdiği yapmacık caka ile selâmlarlar. Henüz tümüne yetecektir yağma. Sonra, kenarından köşesinden epey kemirdikten sonra sofrayı, sıra birbirlerine de gelecektir. Bir de, bir de korkmasalar sisin dağılmasından ve şafak olmasından...

Aydın sözcüğüdür dillerine doladıkları. Önce lâfa "özeleştiri" havalarıyla başlarlar: "Canım bizlerin de suçu var...", "biliyorduk bunun böyle olacağını" gibilerden. Çoğul konuştukları için, suçu kendileri de paylaşır gözüktükleri için, karşıdan sempati toplamayı umarlar. "Yaa, valla öyle", "adam haklı ama...", "şimdi eğri oturup doğru konuşalım..." türü tepkiler gelir dinleyenlerden. O zaman artar cesaretleri, başlarlar veryansın etmeye. Saldırıları aydınlardan çok aydınların savundukları ilkeleredir. En temel isteklerin "zamanı mıdır şimdi?!", "en doğal haklar" lükstürler "bizim halk" için. Kendileri de aydındırlar -güya- ama, öbür aydınlar "yanlış olan" aydınlardır. İleri'ye dönük, insan gibi yaşamak için gerekli her şey eleştirilir, yerin dibine batırılır; ağızlarına yukarılardan verilen her düdüğü öttürürler ve sonra görevini yapmış aydın rahatlığı ile kenara çekilirler. Evet, yapmışlardır görevlerini çünkü devir onların devridir, sis yoğundur, gece karanlık... Bir de geceleyin sığındıkları güven dolu evlerinde, sıcacık yorganı başlarına çekmişken pencere aralıklarından üfleyen rüzgarın artıp sisi dağıtmasından korkmasalar...

Gençlik bir başka sözcüktür dillerinden düşmeyen. Söze yine aynı yöntemle başlarlar: "canım biz de gençtik...", "nelere karışmadı ki adımız...", "ortam aynı değil ki.." gibilerden. Ağır, olgun, güven verici ağabey havalarındadırlar. Gerinir dururlar ki karagöz perdesine düşen gölgeleri daha büyüsün, daha etkileyici hale gelsin. "Hiç ders almadınız mı geçmişten?" "...yazık olur yahu..." der dururlar. Her şeyin bir sırası vardır, değil mi? Kimse hiçbir şeyin hop diye olacağını söylemediği halde, ağızlarından düşürmezler "öyle hop diye olmaz ki!" uyarısını. Kendileriyle aynı havayı paylaşamayacak durumda olan o genç insanlara saldırır dururlar. Oysa o insanlar, çok şeyi çıkar için değil, çağa olan sorumluluklarından ötürü yapmışlardır; bazen yanılmışlardır, bazen haklı çıkarmıştır olaylar onları. Şimdi günışığından yoksundurlar ama içlerinde inandığını yapmış olmanın kıvancı vardır. Şimdi bu gölge ağabeyler, "Biz demedik mi?" diye şişinip dolaşırlar. Bir an olsun patırtıyı bırakıp susarlarsa, bir an durup dinlerlerse, uzaklardan, derinlerden önce uğultu gibi başlayan, sonra giderek yaklaşan sesler duymaya başlarlar. "Nasıl olur?" derler, "nereden geliyor bu sesler?" Günümüzün genç insanlarıdır seslenenler ve şafları sıklaştırmaktadırlar. Evet, şimdilik sis yoğundur ve hokkabazlar çoktur; ama şimdilik...

Onların da vardır "genç şairleri", ellili yıllarda doğmuştur ama okura divan edebiyatı satar, çok şişingen ağabeylerinden beter Osmanlıca kullanır ve bireyciliğinin dükalıklarından küçük prenslik peşinde koşar. Bir başka "genç şair", on beş dize havagazı püskürtüp, "kelepçe", "volta", "zula" gibi sözcükleri ortalığa serpiştirerek sola göz kırpar. Bu gençler ve onların şişingen ağabeyleri ortalığı boş sanırlar. Görmemezlikten gelirler çiçeğe duran ağaçları ve onların dürüst insanlarını. Çıkar gencecik adam, çarpar dizelerini kurbağaların suratlarına ve

Şiir'de severler kuşkusuz. Kendi kafadenkleri imzalarla dergidenkliği yaparlar. Filanca ile bilmem nerde kafa çekerlerken falanca gelivermiştir. Az edebiyatçı yetiştirmemiştir o masalar! Hem anlatır dururlar, hem de yedikleri pilâkiye dek yazarlar. Köşeleri kapmışlardır bir kez; arada bir köşekapmaca oynasalar da kimin hangi köşeyi kaptığı pek önemli değildir. Köşe onlardan birindedir ya.. Bunların önemli bir bölümü, fi tarihinin ilkyazından beri kaş uykusunda olan insanlardır. Bir ara bir ad yapmışlardır, yatar dururlar. Hep beğenilmek isterler -sanatçı bu, ister a!- ama ortaya bilmem ne etseleyine beğenilmek isterler -işte bu olmuz-; biri çıkıp "utan kardeşim!" demediği için şişer dururlar. Hep aynı eller alkışlar, hep aynı sofralar onları bekler. Yukarlarda birileri de "aferin size, devam edin" der yayık yayık gülümseyerek. Eski akımları, yeni "ekoller" olarak getirip dururlar ve toplumcu gerçekciliği de, ikinci yeni gibi geçici bir akım olarak nitelemekten çekinmezler. sürdürür yeni günlerin "genç ozanı" olmayı. Bir kez sinek düşmüştür çorbaya ve başlamıştır kurbağaların dükalıkları sallanmaya. Bakarlar kendi "mahdumları" geri kalıyor, başlarlar eleştiri adına günümüzün gerçeğini yansıtan ozanlara çamur atmaya. Bir yandan ödüllerle, renkli fotoğraflar ve bol paralı sütunlarla avlamaya çalışırlar bu insanları, öte yandan yok etmeye çalışırlar kendilerine boyun eğmeyenleri. Evet, belki biraz acelecidir genç ozanlar, biraz deneyimsizdirler ama onlar daha yolun başındadırlar ve yolun sonuna gelip de halkı için tek sözcük özverde bulunmamış insanlardan öğrenecekleri bir şeyleri de yoktur. Onurlu bir geleceğe olan inançta birleşmişlerdir ve bu inançla yaşamlarını vermiş kendi ozanlarını önder edinmişlerdir. Hiç değilse tek bir yanlışı yapmazlar, insan ile kurbağayı karıştırmazlar!

Kadın" derler, "aman çok önemli!" Okur nerden görsün kıs kıs gıldüklerini? "Yazık değil mi bu tatlı varlıklara? Üzmeyin canım hanımları.." Sanki insan değildir kadın, safları sıklaştıranlardan değildir. Ama madem ki kadındırlar, koyarsın önlerine bir cinsellik pilâvı, yiyen yer, yemeyen yemez. Nesine gerek onların sınıf meselesi?! Düşmanı mı gerek, al işte "erkekler" ortada. Kalır gerçek sorun arkalarda, gerçek düşman uzaklarda. Tartışmadan çok ne var? Çıkar bir yerden altmışlarda çözümlenmiş konuları, sok yeni bir kılığa, iki omuz bir dirsek sür önleri'ne. Tamam değil mi? Yok işte, değil canım. Sandığını gibi işlemez çarkların tümü, her rotatif yalan söylemez Çıkar gencecik bir kalem bir yerlerden, batırır kaleminin sivri ucunu en nazik yerlere. Bilir o sorunlarının neler olduğunu ve onlardan öğrenmesine gerek yoktur. Düşmanını da iyi tanır, onlara sormaz. "Yeşil soğan getirmiş" görüşmecidir o, ya da beş para etmez yaratıkların önünde horlanarak onurlanmış genç kız. Belki henüz çok gençtir, ya da olayların bileyi ile yaşından çok yaşlı. Ama tanır onları, onların üstlerindekileri ve zamanı gelince de -Bedrettin Cömert'in dizeleriyle-

"...Öğrenci türküsünü takar kağıt
dudaklarına
takar da
harikulâde bir şamar atar
yasak koridorlarına.."*

Evet, hiçbir şey karşı koyamaz değişkenliğine doğanın. Ne sis, ne gece.. Bir esinti olur, açılır kenarı sisin; uğraşırken orayı kapamaya, açılır bir başka yanı. Güneşi omuzlamıştır birileri ve yırtarlar geceyi dağlarını ardından. Sisli havaların insanları, şişingen kurbağalar, çil yavrusu gibi dağılırlar, delik kavgasına girişirler. Aydınlık yaramaz onlara; yeni günler, yeni insanlar ve yeni yaşam hiç yaramaz. Çekilirler kuytu köşeleri'ne, beklemeye başlarlar sisli geceleri. Oysa kendi emeği, kendi alın teriyle geçinen insan ve onun gibilerden oluşan o büyük çoğunluk, hiç sevmez sisli havaları.

Hiçbir şey karşı koyamaz değişkenliğine doğanın.

* Bedrettin Cömert, Kalmasın Ellerim Sizlerden Uzak, Evrensel Y., Ankara, 1979, s.118.

"Gençlik bir an önce örgütlenmeli"

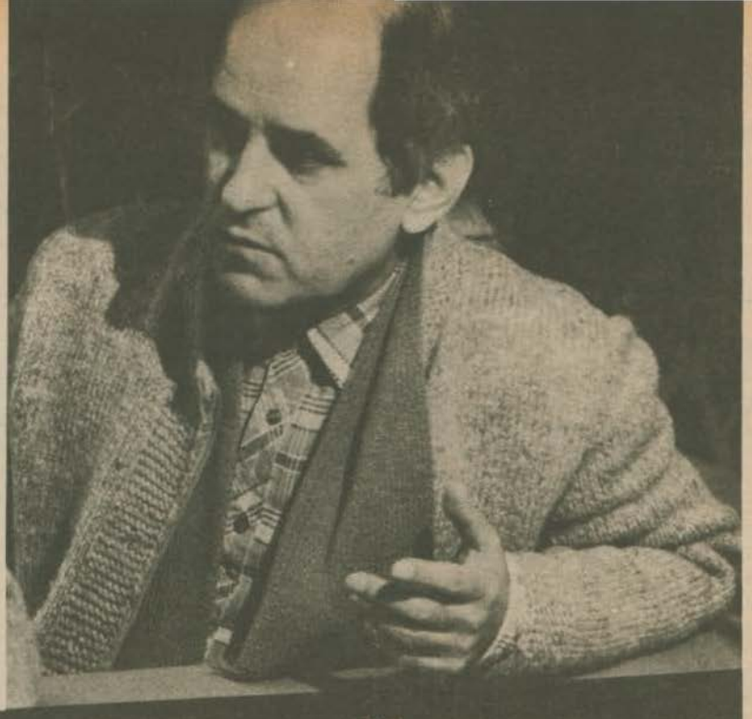

Fotograf: MEHMET ÜNAL

Hollanda temsilcimiz Ramazan Ekinci'nin yurtdışındaki gençliğin sorunlarına ilişkin görüşlerini almak üzere Fakir Baykurt'la yaptığı konuşmadan bölümler sunuyoruz.

RAMAZAN EKİNCİ □ Kaç yıldır yurt dışındasınız?

FAKİR BAYKURT ■ Beş yıldır yurt dışındayım. Almanya'nın Duisburg şehrinde oturuyorum.

□ Neden?

■ Neden? Duisburg 600 bin nüfuslu, kendi kendinden oluşan bir il. Epeyce yabancı barındırıyor içinde. Yetmiş binden fazla. İlk sırada bizimkiler tabii. Geldiğimde 50 bin kadardılar. Şimdi biraz azalarak 40 bin dolayına düştüler. Bir endüstri ve maden şehri burası. Aynı zamanda taşım ulaşım ve ticaret şehri. Duisburg, en az yüz yıldır bir işçi şehridir. Ama ona gemlenmiş, bastırılmış işçi hareketleri şehri demek daha doğru. Yabancı işçilerin birbirini aşan sorunlarıyla uluslararası proleter özellikleri de kazanmıştır.

Ben geldiğimde Duisburg'ta lise düzeyine kadar olan okullarda 12 bin öğrenci vardı bizden. Bu 12 bin öğrenciden sadece 118'i burada "Gymnasium" denilen liseye gidebiliyordu. Eğer lise diploması alabilir ve iyi not tutturabilirlerse sadece bunlar üniversiteye gidebilirdi. Ötekiler ise, işçi olmaya bile tam olanak venmeyen "Hauptschule" denilen ortaokullara yığılmışlardı. Bu kölece durumu eleştirdim gelir gelmez. "Madem öyle, gel birlikte çalışalım, düzeltelim!" diye önerdiler. Deneylerim bana "Düzeltelim!" demekle düzelmeyeceğini gösteriyordu. Ya baştan bozuk kurulmuş, ya sonradan bozan biri var. Bence baştan bozuk kuruldu. O da işçi sınıfının bugünkü tarihsel konumuna koşut. Yani o zaman söyledim, yapı eğri, gölge doğru olmaz. Doğrultma, gölgeden başlanarak yapılamaz. Sadece yabancı işçinin değil, yerli işçinin de konumu eğri Almanya'da. Onun çocukları da doğru düzgün okuyup yüksek öğrenime açılamıyorlar. 50 çocuktan, 100 çocuktan biri, ikisi... Anamalcı sistem, sürekli olarak çok okumuş, yüksek öğrenim görerek ekonomi politik, hukuk, siyasal tarih bilen karşıtlar yerine, niteliksiz, ağzı yeterince söz yapmayan, kafası yeterince işlemeyen, söz dinler bir işçi sınıfı istiyor. Yabancı işçileri de şimdi onun gözdağı etkenleri ya da yedekleri olarak gerekli görüyor.

□ Yurt dışında bulunan insanlarımız ve özel olarak gençlerimiz üzerine bir izleniminiz var mıdır? Varsa bunlar sizce nelerdir?

■ Bütün gözlem ve izlenimlerimi burada yeniden sıralamak zor. Ama birkaçını belirtebilirim. Kendi öz yurdunda, öz kültürü içinde, belirli bir geri bırakılmışlık düzeyinde 30-35 yıl yaşayıp, 3500 kilometre uzaklarda, bambaşka bir endüstri, toplum ve kültür karmaşası içine düşen insanımız önce büyük korkulara kapılıyor. Dil öğrenilemiyor hemen. Çalışıp üç beş kuruş kazanmak ve elden geldiğince biriktirmek amacıyla geldiği için dehşetli ucuz yaşamayı yeğliyor. Biribirleriyle dayanışmıyorlar. Yurtta iken az çok yeni düşünüşlü, laik anlayışlı olanlar bile burada koyu dindar kesiliyor. Dindarlığı artırmak için çok sayıda cami, Kuran-kursu açılıyor. Bunu yarış derecesinde hızlandırıyorlar. Buradaki cami mimarlığını, deyim yerinde ise, gecekondulaştırmışlardır. Kuşkusuz, tıpkı gecekondular gibi bunun da nedenleri vardır. Yurttan doğru dürüst destek gelmez. Din kurumu, belirli maddesel yaşam biçimlerinin tarihsel gelişme içinde bir yansısı olduğuna göre, bir insanın ya da toplumun normalde kalan dindarlığını anlamak ve saymak gerekir. Ama kendisini ekonomik ve politik yönden köleleştirmeye çalışanların ekmeğine yağ sürecek derecede içine kapanmayı salıklayan aşırı dindarlığa, hele onun saldırgan biçimi olan fanatizm türüne asla saygı duyulamaz

İkinci izlenimime gelince. Yurttan buraya biriktirmek için gelenleri andım demin. Bunlar biriktirimlerini bankada tutmaya alışık değiller. Bir yararlı işe yatırma hevesleri var, çok aldatılmışlar. Onun için mülk alıyorlar. Oysa artık çok iyi biliniyor, tek başına kurtuluş yok! Kurtuluş birlikte, el ele...

Yurt dışındaki gençliğe gelelim şimdi. Onların ne durumda olduğunu kavrayabilmek için çocukların durumuna bakma gerek. Hepsi erkenden acı ayrılıkları yaşamış. Sonra da "Haydi!" devip uçurmuşuz o değişiklikten beter yaban ortama Orada iyi, sıcak bir kabul görmek yok. Her şey yabancı. Alman yaşıtlarıyla aralarına yüksek duvarlar çekilmiş. Alman ana babalar bağırıyor: "Çocuklarımız yabancı çocuklarla okurlarsa, düzeyleri düşer!" Ayrılanmak insanın sinirlerini çok bozar. Bunun sonunda bizimkiler ya temelli sinip kişiliksiz gençler olmuş, alabildiğine çekingen, ya da alabildiğine saldırgan, hırçın, sert... Bir de başarısızlık ki, nasıl ölçüyorlarsa! Düşünebiliyor musunuz, %90'ı o dediğim önü kapalı ortaokullarda. Oradan da yarıdan çoğu diploma alamadan zorunlu öğrenim çağı dışına çıkıyor. Bunların bir çıraklık yeri bulup iki yıl öğrenim yaparak işçi olabilir belgesi alması gerek. Yeterli çıraklık yeri, Almanların kendi gençlerine bile yok. İşsiz, öğrenimsiz, geleceksiz bir yabancı gençliğin durumunu düşünün şimdi. "Gençlik yurdu" denilen yerlerde esrar ve eroin alanlardan tut, otomat soyguncuğuna sıvananlara kadar, Türk kızlarıyla arkadaşlık kurup sonra bunları satanlara, parasıyla bileğine saat, göğsüne zincir, altına şık araba alanlara kadar, cezaevlerine düşenlere, çeteler kurup ya da kurulmuş çetelerle soyguna çıkanlara kadar geniş açılımlı bir bozulma (defonnasyon) tablosu oluşturuyorlar. Kuşkusuz hepsinin böyle olduğunu söylemiyorum. Bir çıraklık yeri bulup çalışarak işçilikten ilerleyen, boş vakitlerinde derneklerde çalışan, yurttaşlarının sorunları için sosyal, siyasal çalışma yapan, gazetesini dergisini okuyan, sendikaya giren yeni işçi bölümünü oluşturuyor onlar

□ Bu sorunlara yaklaşım sizce nasıl olmalıdır?

■ Gençlerin sorunlarına yaklaşım, sevgi ve anlayışla olmalı. Karşılıksız sevgi, hem de güven gösterilmeli. Yerine getirilemeyecek sözler verilmemeli.

Gençlerin spor, çeşitli sanatlar, politika ve dış gençlik örgütleriyle ilişki gibi gereksinimleri karşılanmalı, bunlar bir boşaltım ya da "meşgul etme" konusu gibi değil de, yetiştirme tekniği ve yöntemi olarak ele alınmalı. Yurdu bayındırlaştırıcı bozkırları yeşertici çalışmalara girip aralarında yarışmaları çok iyi sonuçlar doğurur.

□ Gençliğin bu yıla sahip çıkmasında yazarların katkısı ne olabilir?

■ Dünya Gençlik Yılına sahip çıkma konusunda yazarların gençlere katkısı diye ayırmayalım konuyu. Örneğin bu yıl gençlerin seçme, seçilme yaşlarının aşağıya çekilmesi konusu sürekli gündemde tutulabilir. Sadece oy hakkı değil, aynı zamanda seçilme hakkı! On sekiz yaşında idam sehpasına çıkan insan aynı yaşta meclise de girebilmelidir. Bundan ancak kilometresi sonuna değin dolduğu halde oturduğu önemli noktaları ve köprübaşlarını bırakmak istemeyen tutucular ürker.

İşi sürekli bozuk giden babanınkine benziyor tavrımız. Dışarda sıkıştıkça ve sinirlendikçe, içerde çocuklara ve gençlere yükleniyoruz. Bu anlayışımızdan ötürü, büyük bir yıkım döneminin suçunu, yükünü gençlere yükledik çıktık işin içinden

□ Yurt dışındaki gençliğimizin geleceği hakkında ne düşünüyorsunuz?

■ Yurt dışındaki gençlerimizi ezecekler, toz edecekler diye korkuyorum. Bunlar bir an önce örgütlenerek sorunlarını duyurmalı, uykusever görevlileri uyandırmalı, bunun için söz olanağı bulup konuşmalıdırlar. Yurt dışındaki gençliğimiz bugün, tıpkı yurt içindeki gibi çaresiz. Ama çaresizliğin hemen dibinde çareler vardır. Onları araştırıp görmeli, uyuyan çareleri kımıldatmalıdır. Yurt dışındaki işçi gençlik, örgütlenerek, yurt içindeki gençliğimizin dünya gençliği ile dayanışmasını ve ilişkilerini sağlayıcı köprü görevlerini üstlenebilmelidir.

□ Dergimiz aracılığıyla Dünya Gençlik Yılı üstüne yurt içindeki gençlere iletmek istedikleriniz var mıdır?

■ Yukarda belirttim. Bir dönemin bütün sorumluluğunu gençlere yüklemeyi yanlış buluyorum. Mahkemenin kararı bakımından yanlış demek istemiyorum, bir dönemin yöneticilerine egemen olan anlayış, politika, gençliğe bakış olarak yanlış. Eğer 18-28 yaşındakilerden bu ölçüde suçlu varsa, daha yukarı yaştakilerden de suçlular var, ama onlar görülmüyor, kayrılıyor demektir.

Ama düşünüyorum, gençlerin de hataları, sorumlulukları vardır. Bunları göz önüne alarak kendi kendilerini eleştirmelerini, nerede yanlış yaptıklarını, düşünmelerini diliyorum. Kıpırdayan her insan hata yapar. Bundan ötürü, bugün kendilerine önerilen "Pişmanlık belirtin, bağışlayalım!" anlamında değil, bundan sonraki yaşamlarına, hem de kendilerinden sonrakilere yararlı olmak için bunu yapmalarını dilliyorum.

□ Söyleşimiz için teşekkürler... ●

"Dışardan Bakabilmek"mi? Dışarda Kalmak mı?

Hasan Gündüz

Karikatür : EMİN BEBEK

Geçtiğimiz öğretim yılında üniversite öğrencileri arasında yoğunluğu gittikçe artan dozda tartışılan bir konu vardı: Öğrenci dernekleri. Karşı çıkanları, destekleyenleri, kararsızları ve ilgisizleriyle üniversite gençliğinin gündemine girmişti öğrenci dernekleri. Konu çok kısa sürede üniversite gençliğinin kendi iç tartışma ortamını aştı. Gazete ve dergilerde, panellerde, çeşitli toplantılarda tartışılmaya başlandı.

Bu arada öğrencilerin kafasında bir takım noktalar berraklaşmaya başlamış, ilk adımların yolu açılmıştı. İlkönce AÜ Hukuk Fakültesi, ardından EÜ Mühendislik Fakültesi, sonra EÜ Edebiyat Fakültesi ve ODTÜ, en sonunda da EÜ Tıp Fakültesi öğrencileri dernek kurmak için gerekli belgeleri ilgili makamlara verdiler. Ayrıca sorunun düşünsel yönü yanısıra teknik yönleri de tartışılıyordu. Varolan engellemelere karşı türlü yasal öneriler getiriliyor, yontemler geliştiriliyordu. Bu açıdan AÜ Hukuk Fakültesinin aldırdığı son karar tüm dernek kurucularını sevindirmişti.

İşte bu günlerde Yeni Gündem' de derneklerle ilgili bir yazı çıktı. Tarafsız biri tarafından "tarafsız" bir değerlendirme üslubuyla yazılmış görünüyor ilk bakışta. Yazıda imza olmaması da derginin genel görüşlerini yansıttığı izlenimi yarattı bizde.

Yazının başında derneğin amacı soruluyor öncelikle ve bir kurucunun bir cümlesi temel alınarak şöyle yanıtlanıyor: "Bunların hiçbiri değil. Daha doğrusu, belki bu sorunlardan hiç biri değil. Daha doğrusu, belki bu sorunlardan birinin veya birkaçının itici güç olduğu öğrenci derneği kurma çalışmaları, çalışmaların belli bir aşamasında somutlanıyor. Geriye bir tek sorun kalıyor. Ankara SBF'de dernek kurma girişimi içinde olan bir öğrencinin ifadesiyle "Dernek kurma hakkının olduğunu, böyle bir hakkın altının doldurulması gerektiğini göstermek." (Yeni Gündem, sayı 24, s.17)

Ve şöyle bir sonuca varılıyor: "Çeşitli okullarda aylardır süren dernek kurma macerası sonuçta böyle bir amaca geldi dayandı." (agrl.)

Böyle bir yazı elbette gözardı edilemez ve bu konuda tabii söylenecek çokşey var. Ancak biz başka yolu denedik. Şimdiye kadar dernek kurucularının çeşitli söyleşilerde vurguladıkları noktaları derledik. Gerekli yanıtı onların ağzından aktaralım dedik.

Örneğin AÜ Hukuk Fakültesi öğrencileri şunları söylemişler: "... demokrasi için çalışmada, demokrasinin yerleşmesi yönünde de bir katkımız olacaktır. Öğrencinin öğrenci olmaktan doğan sorunlarının bir çok toplumsal, ekonomik boyu tu var. Bu boyutlara da gözümüzü kapatamayız." (Yarın, sayı 43, s.20)

EÜ Mühendislik fakültesi derneği kurucularının yorumlarından bir kesit ise şöyle: "Dernek öğrencilerin kendi hak ve çıkarlarını koruyabilmelerinin bir aracı. Ayrıca özerk üniversite öğrenci, öğretim üyesi ve çalışanların katılımını gerektirir.."

EÜ Tıp fakültesi kurucu üyelerinin de bu konuda düşünceleri var elbette: "Yakınmaların iletilmesiyle kalınmayacak, çözüm yolları üzerinde tartışılacak, seçenek sunulacak... Demokratik işleyiş, seçimle görev vermeye, aynı zamanda üyelerinin aktif çabalarına dayalı katılımdır,.. Biz burada öğrenci olmaktan doğan mesleksel sorunların çözümü, söz sahipliği için örgütleniyoruz." (Yarın, sayı 47, s.28)

EÜ Edebiyat fakültesi öğrencileri de bu konuyu unutmuş değil: "Asıl amaç öğrencilerin koşulları olumlulaştırabilmesi, kendi çıkarları doğrultusunda karar yetkisi kazanma[illegible] 'Yarın, sayı 47, s.27)

Son [illegible]eğimizi de ODTÜ'lü kurucularından verelim isterseniz: "... örgütlenmek hakkımız değil mi? Bu örgütlenme içinde sorunların çözümüne aktif olarak katılmak ve demokratik arayışlara ürettiklerimizle katkıda bulunmak demokrasinin bize verdiği en temel görevler değil midir? ... " (agd.)

Bütün bu açıklamalar karşısında ne demeli diye düşünürken, sözkonusu yazıya sahip çıktıkları da anlaşılan iki imzanın, adı geçen derginin bir sonraki sayısındaki yazıları sorunun yanıtını verdi: "Dernek kurma çalışmaları devam ederken ortaya çıkan dayanışma imajını su haliyle devam ettirmek kadar, başlangıçtaki haliyle de devam ettirmek de önemli. Vurgunun başlangıçta nerede olduğuyla, şimdi nerede olduğu arasında yasal sürecin ortaya çıkardığı bir fark var. Bu farkı dernek kurmak isteyenler varatmadı, ama bunun farkına varması gereken yine dernek kurmak isteyen öğrenciler olmalı. Ama eğer 'biz başlangıçtan bu yana amacımızı muhafaza ediyoruz' deniyorsa, o zaman da biz öğrenci derneği kurma çalışmalarını olumlu yönde 'fazla abartmış' olduğumuzu kabul ediyoruz.. Dayanışma ve destekleme[illegible]menin ikinci adımı eleştiri ve dışardan bakabilmek olmalı .." (Yeni Gündem, Sayı 26, s.30)

Sonuçta, eksik değerlendirmelere dayanan bir yazıya, sorunun doğrudan içinden gelen tepkiler karşısında sahip çıkma kaygusuna düşmek, üstelik de tepkiye karşı eksik değerlendirmeyi daha da yoğunlaştırmak; gösterilmesi gereken tavır değildir. "Eleştiri ve dışardan bakabilmek" bilimsel bir yaklaşımdır ama yalnızca eleştirmek ve yalnızca "dışardan bakmak sonuçta yalnızca "dışardan bakmaya" dönüşebilir. İstenen ve beklenense bu olmasa gerektir.

Uğur Durak, 1959 yılında doğdu. İki yıllık mimarlık öğrenimini yarıda bırakarak, 1980'de Almanya'ya geldi. Köln şehrinde Serbest Resim/Grafik (Freimalerei) öğrenimine başladı. Çizmeye 15 yaşında Doğan Kardeş Çocuk dergisi için yaptığı arka kapak çalışmalarıyla başladı. Daha sonra çeşitli aralıklarla Gırgır, Çivi, Mikrop gibi mizah dergilerinde; bunun yanında Milliyet Gazetesi mizah sayfasında karikatürleri yayınlandı. Almanya'ya geldikten sonra, burada da çalışmalarına yoğun olarak devam eden Uğur Durak, karikatürlerini çeşitli Alman ve Türkiyeli gazete ve dergilerde yayınlama olanağı buldu. Almanya'da özellikle yaratmış olduğu Türkiyeli Göçmen İşçi tipi Hüseyin'i ile Türkiyeli ve Alman emekçiler arasında sevilen Uğur Durak, son olarak Almanya'nın 25'ten fazla şehrinde sergiler açtı.

Konuşan: GÖKHAN DEMİRC

Uğur Durak "...işlediğim konular, kendi acılarım, neşelerim olduğu kadar, buradaki insanlarımızın da sorunlarıdır."

Uğur, sergilediğin karikatürlerinde neleri anlatmak istiyorsun?

■ *Karikatürlerimi, içinde yaşadığım hayatı gözlemleyip yorumlamam sonucunda üretiyorum. Amacım, insanları güldürmek ya da düşündürmek gibi bir ikilemi aşıp, gerçekçi bir karikatür anlayışını geliştirmektir. Bu yüzden, şu anda Almanya'da işlediğim konular, kendi bireysel acılarım, neşelerim olduğu kadar, burada çalışan insanlarımızın da sorunlarıdır.*

Herhangi bir karikatürümü yaratmaya başlarken, bu ikisi arasında duygusal olarak bir fark hissetmiyorum. Kısacası, gerçekçiliğin doğallığını karikatürlerimde kullanmak çabasındayım.

□ Karikatürlerine, izleyenler nasıl yaklaşıyorlar? Gözlemlerin..

■ *Karikatürlerimde işlediğim konulardan dolayı, sergilerim sadece Türkiyeli emekçiler tarafından değil, Almanya'da çalışan tüm yabancılar tarafından (Portekizliler, Yunanlılar, İspanyollar, Yugoslavlar ve İtalyanlar) da ilgiyle izleniyor. Tabii Almanlar tarafından da.*

Zulmet-i Beyza

Hiç kimseyi tanımıyorum bu sokakta
Ayrıldım az önce arkadaşlarımdan
Bir hayalet girdi koluma
Gülümsedi alıştığım dişleriyle
Cüppe baston ve zembil
Akıp taksilerle gecenin selinde
Atıldım kararmış Beyoğluna

Atıldım şimdi ağzında tek başınayım
Bırakıp gitti kolumu bir iskelet bir çocukla
Çocuk kıvırcık tüyleriyle denizoğlanı
Yarısı balıkyarısı dua
İki dünyaya yabancı
İki dünyada yalnız
Ölüm saçlarını tarıyor her gün çapa tırnaklarıyla
Mekik bir adını önde uçuyor
Atıyor ilmekler hep parmaklarından uzak
Bitmek bilmiyor dere boyunca alaylar gülücükler
Çoktan bırakmış direnmeyi dadanmış bodrum
[katına
Kalorifer kazanı gürülderken döküyor pullarını
Öfke kükrüyor sırtında yeni patlayan tomurcuk
Buyruklar veriyor mavi benekli kamçısıyla

Ben yıllar önce görmüştüm bu ırmak düşlerini
Dalyan kurulmuş ben de kendi halimce balıktım
Öpülüp uyandırılırdım yosun kovuklarımda
Balık ağlar giderdim su benim okul benim
Çakıl sermişler katran köpükler içinde
Yürümez sürtünür yüzgeç duvak acır
Asfalt kıvranır soluk aldıkça

Hiç kimseyi tanımıyorum bu sokakta
Takmışlar o güzel maskelerini
Herkes ruhunu simgeleyen maskeyi takmış
Bilmeden herkesin içyüzü yürüyor kaldırımlarda
Vitrinde kendimi seyrederken elim kanatlanıp
[konuyor saçlarıma

Okşa gitsin.. vitrinin göğsünde derin bir uyku
Bu mankenler düş insanları
Dipte karanlık serin kovuk içimde
Şu spot döküen kumaş ince merdiven
Yarın unutulacak
Yarın buraları yeni insanlar doldurur
Cinleri kovup açarlar dükkanları
Ölüm yokmuş hastaneler kapatılmış gibi
İşkence sözüne gündüzün yer yok
Gündüzün bankalar sağlık ve tasarruf türküleriyle
[meydanları dolduracaklar
Gündüzün her şey açıklanabilir mantık kurulur
[tahtına- dil bir aklın tek yolu var
Gündüz kahvaltı sofrası gündüz sinek kaydı traş
gündüz piknik sepeti gündüz dindirilmiş bütün
[çığlıklar
Sanki gölgeler uzamayacak
Sanki nifak sarmayacak bedenleri
Sanki gecenin yok fosfor bombaları
Gündüz çünkü aymazların yanına kalacak...

Işık çocuk sevgilim yok bende topraktan
[tomurcuktan bir koku
Ağzını açıp kapanır çıt çıkarmadan
Akvaryum sahte dalgıç korkuluk yengeç
Çeperlerinde binbir yalancı oyun
Gözüm binbir uykunun mahmurluğunda
Kaşıksı belleği binbir duygunun

Bu duygularla dönerdim yatağına bitkin ve ılık
Serin kumaşa yaslardım yanıkyerlerimi
Tel tel ipek sarardı göğsümü sırtımı ağızlarımı
Bir ucu uzar dudağımdan karşı ranzaya
Yarım açılmış kozalarıyla binlerce çocuk
İpek iplikler sarardı yatakhaneyi
Uykunun çığlığın düğümlerinde
Zaman örümceği kalk ziline kadar gidip gelirdi
Kalk zili kalk borusu hüzün taburları sabah sis
[altında
Nöbet yerinde süngületti kendini bir çocuk
[hıçkırarak kısa künyesini
Plakası örtülü kamyon uçuyor hastane yolunda
Tutsakların hâki merhemle boyanmış yara yerleri
Sürüler kıvırcık tüyleri botları çatlak tenleriyle
Sürüler hazırlan küçük oğlum boğmak için seni
Sürüler (hatırlayın kurban bayramında nasıl
[sevişmiştik
Elele tutuşup acının göziçine nasıl bakmıştık)
Orda bir sal buldum
Bindim
Aklın öte yakasına geçtim pırıltılarla
Beyoğlu.. dönerce.. mavi yüzler.. ay rozeti suyun
[zarında
Akıp gidiyorum.. boğulmuşum.. yaşıyorum
Yaşıyorum Işık çocuk sevgilim yılların
[biriktirdiği dudaklar saçlar bulutlar
Yaşıyorum kıvrımların gözeneklerim
[duyargalarımla
Yaşıyorum bir an geleneksiz geleceksiz sırla
[gümüşle kaplı
Bodruma tıkılan dövülen haz dağıtan kilitli bir
[ülkeye
Kaşınan irkilen acıyan ölümlü gövde görülsün
[diye
Üstüne bindirilen yük kızıl kızıl ışısın diye
Gölgesi yok kimsenin gözümün perdesinde
[yaşıyorum
Ağıtlar bandolarla sürüklüyorlar sürüklediklerini
[çarmıha dar'a kurban tahtasına
Yaşıyorum kurban bayramını sonsuz kılarak kan
[bel ve köpük
Yaşıyorum binlerce sevgilimle kirli ve kutsal
Yaşıyorum istemediklerini bildikçe bir kez daha
Kalorifer kazanı gürüldesin soyunuyorum
[pullarımdan
Gün doğdu.. sokaktayım.. kapanmadım..
[yaşıyorum
Ülke kükrüyor sırtımda.. salgın.. vahşet..
Yaşıyorum Işık çoğul sevgilim yarım balık yarım
[dua..

Barış Pirhasan

Bu yüzden çok çeşitli ve gerçekten ilginç reaksiyonlarla karşılaşıyorum. Karikatürlerimdeki, tek taraflı olmayan gerçekçi yaklaşımım nedeniyle olsa gerek, hemen hemen her izleyicimden beğeninin yanında çeşitli tepkilerde geliyor.

□ Örneğin?

■ *Köln'deki ilk sergimin tanıtma afişinde kullandığım karikatür yabancı düşmanlığının gerçekten odak noktasında olduğu bir dönemdi o zamanlar-,"... neden bizleri çok çocuklu çizip yabancı düşmanlığını körüklüyorsun?.." yorumuyla Türkiyeli arkadaşların sert bir tepkisiyle karşılaştı.*

□ Karikatürlerinde sadece yabancı düşmanlığını mı işliyorsun?

■ *Yabancı düşmanlığını içinde yaşadığımız toplumun sorunlarından ayrı bir sorun olarak görmüyorum. Gerçekçi bir yaklaşımında ancak bundan hareketle sağlanabileceği kanısındayım. Bir karikatürümde, fabrika bacalarının, pis, kara dumanlarla doldurduğu bir yolda, işinden çıkmış evine giden bir türk işçisine, pis havayı farketmeden sarımsak koktuğu için kızan yaşlı bir alman çiftini çizdim. Bu karikatürüm aynı zamanda sorunların içiçe geçtiğini göstermeye çalışıyor. Yani, sadece "yabancı düşmanlığını" işleyerek, bu sorunun tamamen ortaya konulabileceğine inanmıyorum.*

□ Bundan sonra neler yapmak istiyorsun?

■ *Okumaya, öğrenmeye ve çizgimi geliştirmeye devam edeceğim. Batının parası olsa da, mizah'a karşı olan soğuk tavrı beni rahatsız etmekte. Ülkemdeki büyük mizah potansiyeli, mizah geleneği ve mizah-severlik beni kendisine çekmekte. En azından öğrenimimi tamamlayana kadar Almanya'da kalmak istiyorum.*

Bu tepkiyi yanıtlandırmaya çalışırken, aynı karikatürüm hakkında alman bir izleyici şöyle dedi: "...Sen bizleri çok köpekli çizerek, (üstelikte bunlar küçük çocukların üzerine saldıran köpekler) alman düşmanlığı yapıyorsun.."

Oysa ben, önemli bir sorunu bu karikatürümle iki tarafa da gösterebildiğime inanıyorum. Gelen böylesi tepkiler karikatürümün amacına ulaşabildiğinin bir kanıtı olduğu için, beni cesaretlendirmektedir.

KIBRIS TÜRK GENÇLİĞİ VE KATILIM

Sevgül Uludağ

Karikatür : KEMAL URGENÇ

"Kıbrıs Türk gençliği de, dünyadan soyutlanmış bir KKTC'de, sahipsiz, büyük ölçüde örgütsüz, gelecek güvencesinden yoksun, sokaklarda, evlerde, diskoteklerde, televizyonda, videoda ve müzikte "birşeyler" arıyor."

Bir ülkede gençlik kulüpleri, öğrenci ve gençlik dernekleri yoksa; o ülkedeki gençlik sosyal yaşama nasıl katılır? Bir ülkede okullarda eğitim yabancı bir ülkenin tarih, coğrafya, sanat, sanatçısının ezberiyse; o ülkedeki gençlik kendi tarihini nasıl öğrenir? Tarih bilincine nasıl kavuşur? Bir ülkede en yaygın eğlence biçimi televizyon, video ve diskoteklerse; gençlik nasıl eğlenir? Bir ülkede en yaygın "iş" memuriyet, beşikten aşılanan değer "bireycilik" ve "tüketim" se; o gençlik kendini nasıl "kurtarır?"

Kıbrıs türk gençliği de, dünyadan soyutlanmış bir KKTC'de, sahipsiz, büyük ölçüde örgütsüz, gelecek güvencesinden yoksun, sokaklarda, evlerde, diskoteklerde, televizyonda, videoda ve müzikte "birşeyler" arıyor.

"Katılım" kuşkusuz çok geniş bir kavram. Barıştan, demokrasiden ilerlemeden yana yayın organlarında "katılım" sık sık karşımıza çıkıyor. Bu yazılarda "katılım" gençliğin vazgeçilmez bir hakkı olarak ele alınıyor. Gençlik eğitimin demokratikleştirilmesi, yüksek öğrenim kurumlarında karar alma süreçlerinin öğrencilerden yana bir duruma girmesi için "katılım haklarına" sahip çıkmaya, toparlanmaya çağrılıyor. Dünyamızın pek çok ülkesinde gençler, bu haklardan çok daha genişine sahipler. Yasama organının çalışmasına bile katılarak, yasa önerileriyle karar alma süreçlerine katkıda bulunuyorlar.

Oysa Kıbrıs'ın kuzeyinde "katılım" çok daha farklı... Kıbrıs türk gençliği öncelikle kitlesel düzeyde televizyona "katılıyor". Bu "katılım" kuzeydeki sosyal yaşamın durgunluğu içinde gençliğin önüne sürülen görsel bir "seçenek". Gençlerimiz televizyona, videoya, müziğe, müzikteki çılgınlığa katılıyorlar. Her evde bir Michael Jackson, bir Joan Collins, bir Paul Young, bir Ajda Pekkan, bir Jr., bir Pamela türüyor. Kıbrıs türk gençliği okulda verilen eğitimle gerçek yaşam arasındaki boşluğu doldurmuyor böylece. Çünkü okulda akarsularıyla, dağları, ovaları, karayollarıyla, anayasasıyla kendi ülkesini değil, Türkiye Cumhuriyetini öğreniyor. Başka bir ülkede basılmış tarih kitabından kendi ülkesinin değil Türkiye'nin tarihini okuyor. Ülkesi ikiye bölünmüş, hangi yarısını öğrenmeli? Hiç bir yarısını öğrenmiyor. Düşünmeden, araştırmadan, eleştirmeden çok sayıda ders kitabında yazılanları ezberliyor. Ezberledikleriyle ne yapacağını bilmiyor. Günlük yaşamda karşılaştığı değerler, okulda aşılanan değerlerle çelişince kitle iletişim araçlarının sesine kulak veriyor: Break-dansçılar, reggae'ciler, Michael Jackson taklitleri, diskotek müdavimleri, uyuşturucu müptelaları böyle yetişiyor. Gençlik, boş zamanlarında sosyal yaşama nasıl katılacağını bilemiyor. "Başkaldırıyor" ama kime ve neye karşı başkaldırdığını bilmeden...

Kıbrıs'ın kuzeyinde gençlerimiz lise yıllarında özel dersanelere katılır, ÖSS yarışlarına katılır. Okuldan sonra, 2 yıl süreyle askere, sonra da "işsizliğe" katılır. Oysa kuzeyde her ay sonu maaşı ödenen on binin üstünde bir memur kitlesi vardır. İşsizlik kimi gençlerimizi Suudi Arabistan çöllerine, Libya'ya, Kuveyt'e göçetmeye zorlar. Kalanlar bir memuriyete "katılmak" için çırpınır dururlar. Sonra da "esnaflaşma" düşleri kuran binlerce memurun düşlerine kendi düşlerini eklerler: Şöyle 5-10 yıl çalıştıktan sonra bir dükkancık açarsam köşeyi döndüm demektir... Ne var ki "Memuriyete" katılmakla sorunlar bitmemiştir: Sosyal yaşamın bir diğer yönü daha vardır. Toplumsal gelenekler nedeniyle karşı cinsle sağlıklı ilişkiler kuramayan gençlerimiz, bu kez de evliliğe katılmak için yanar tutuşurlar. Bir iş, bir eş, bir araba sahibi olmak, bir ev sahibi olmak, bir aile sahibi olmak, "sahip olmak." Sahip olmak toplumsal bir değerdir. Genç lik, bu değere katılmak için çok çeşitli yolları denemeye hazırdır: Üstelik de en kestirme olanları...

Bu değere katılım, sosyal yaşama diğer katılım yollarının önünde bir engeldir. Bir işe mi gireceksiniz? Falan partiye değil, filan partiye katılacaksınız. Fabrikada mısınız? Falan sendika değil, filan sendika olsun. Öğretmen misiniz? Sakın falan derneğin çalışmalarına fazlaca katılmayın, uzak yerlere tayininiz çıkabilir. Zaten büyük ölçüde örgütsüz durumdaki gençlerimiz egemen çevrelerin baskısıyla da karşılaşınca, etliye-sütlüye karışmayan, sorunların üstüne gitmekten çekinen, en yakınlarıyla bile dayanışma gösteremeyen bir konuma sokuluyorlar.

Oysa katılım, bir anlamda Nikaragua'lı gencin savaşımına, Güney Afrika'lı siyah öğrencinin sorunlarına, barış hareketinin hedeflerine, nükleer tehlikeye karşı başkaldıran milyonlarca insanın eylemine de katılım değil midir? Kıbrıs türk gençliği bu sorunlardan, bu kavramlardan habersiz mi? Dünyaya TRT gözlükleriyle, Tan'la, Milliyet'le, Hürriyet'le bakmaya alıştırılmış Kıbrıs türk gençliği nükleer silahlanma yarışını kimin körüklediğini Michael Jackson'dan mı öğrenecek? Tan'ın çıplakları mı anlatacak bunları?

Kıbrıs sorunu yapay biçimde uzatılıp durmaktadır. Kıbrıs rum gençliği tanınmış bir devletin geniş olanaklarına sahiptir: Her yıl yüzlerce bursla gençler Prag'a, New York'a Londra'ya, Moskova'ya, Paris'e yüksek öğrenime gitmektedir. Her yıl güneyde, onlarca kültürel festival yapılmakta, sergiler açılmakta, tiyatro gösterileri, müzik konserleri yeralmaktadır. Yıllık yabancı turist sayısı 600 binin üstündedir. Yabancı dil çok yaygındır. Dergiler, gazeteler, filmler anında güneye ulaşmaktadır. Kıbrıs türk gençliği tüm bu olanaklardan yoksun bulunuyor. Ne yabancı turist, ne yabancı dil... Üstelik Kıbrıs rum gençliğini de tanımıyor, bilmiyor. Özlediğimiz Federal Kıbrıs Cumhuriyetinin kurulması halinde Kıbrıs türk gençliği, Kıbrıs rum gençliğiyle birlikte devlet kadrolarında, bakanlıklarda, parlamentoda yasa tasarıları hazırlamaya, tartışmaya, konuşmaya, Kıbrıslılara hizmet götürmeye adaydır.

Oysa Kıbrıs türk gençliği buna hazırlandı mı? Yoksa Kıbrıs rum gençliğini, sürekli şovenizm körüklenen bir ortamda, mevzilerde, elinde silah, yalnızca mazgal deliklerinden mi gözetledi? O zaman Kıbrıs türk gençliğini Kıbrıs sorununun çözümüne "katılımı" nasıl olacaktır?

Özlenen düzeyde olmasa da, yine de Kıbrıs türk gençliğinin sosyal yaşama katılım isteminden doğan örgütler var. Bu örgütler sosyal ve kültürel etkinlikler düzenliyor. Amatör sanatçılar oyunlar sergiliyor, amatör folklörcüler halkdanslarını sunuyor. Gençliğin tek örgütü DGD, olanaklarını zorlayarak çalışmalar yapıyor. Ama yine de gençliğin ezici çoğunluğu sokaklarda, televizyon başında, diskotekte cansıkıntısından bunalıp duruyor.

Umalım ki gençlik çok uzun yıllar kendi işsizlik, konutsuzluk, askerlik, eğitim gibi sorunlarına sahip çıkmadan bunalım içinde yaşamasın. Umalım ki gençlik, sorunların üstesinden gelme yolunu bulsun, sosyal yaşama özlenen düzeyde "katılsın"..

F.ALMAN GENÇLİK DAİRESİ BAŞKANI GUNTER FRASCHAUER

"kimseye zorla başka bir kültür verilemez"

Konuşan: MEHMET ÖNER

YARIN □ Sayın Günter Fraschauer bize Jugendamt'ı (Gençlik Dairesi) tanıtır mısınız?

GUNTER FRASCHAUER ■ Jugendamt, Gençlik Dairesi, gençlerin çeşitli eğitim sorunlarıyla ilgilenen resmi bir kuruluştur. Öncelikle gençlerin belli zorluklarla karşılaşmaması, sonrada karşılaştıkları zorluklardan kurtarılması için çalışır. Gençlik Dairesinin görevi doğumla başlar. Yuva, kreş ve anaokulu gibi örgütlenmeler, gençlerin boş zamanlarının değerlendirilmesi gibi. Bunun yanısıra ailedeki parçalanmalar ve boşanmalarla, çocuğun veya gencin ailedeki sorunlarıyla da ilgilenir. Eğitim konusunda da, Gençlik Dairesi çocukların ve gençlerin yanındadır.

Öncelikle belediyenin sağladığı kaynakları kullanıyoruz. Belirli konularda eyalet hükümeti de katkıda bulunur. Yönetim bütçemiz 126 milyon marktır. Bunun 28 milyonunu gelirler, geriye kalan 98 milyonunu belediye karşılar.

□ Jugendamt'ın yabancı gençlerle ilişkileri ne düzeydedir?

■ Tüm hizmetler, yabancı gençlere de açıktır. Öğrenim yardımından ve kültürel kuruluşların faaliyetlerinden onlarda yararlanır. Ayrıca çocuk yuvalarında önemli sayıda yabancı çocuk vardır. Bu hizmetten yararlanma oranı genelde yüzde 30' dur. Yabancıların yoğun olduğu yerlerde bu oran yüzde 60-70'e kadar yükselmektedir.

□ Yabancı gençlerin özellikle Türk gençlerinin okullarda başarı oranı nedir?

■ Türk öğrencilerin çoğu orta okula gidiyor. Bunların yüzde 60'dan fazlası okullarını bitiriyorlar. Bu oran Almanlarınkı kadar yüksek değil. Alman gençlerinin bu okulları bitirme oranı yüzde 80'dir. Gymnasium da Türk gençlerinin okulu bitirme oranları iyice düşüyor. Bu oran genelde yüzde 2'dir.

Türk öğrencilerin en büyük sorunu dil konusunda ortaya çıkıyor. Okul başarısı için gerekli olan derin Almanca bilgileri yok. Diğer yandan ana dilleri Türkçeye de hakim olamıyorlar. Ana dilde eğitim sunulmasına rağmen bu olanağı değerlendirenler başarılı olabiliyor.

Almancalarının yetersiz olmasından kaynaklanan bir diğer sorunda yurttaşlık, tarih ve matematik gibi derslerdeki başarısızlıkları. Yani Türk öğrencilerinin iki yönlü baskı altında olduklarını rahatlıkla söyleyebiliriz. Bir yandan okul eğitimi, diğer yandan ana dil eğitimi. Almanlar öğlene kadar eğitim görüyorlar. Türkler ise bunun yanısıra öğleden sonra 2-6 arası ana dil eğitimi yapıyorlar.

□ Bu gençlerin aileden kaynaklanan sorunları nelerdir?

■ Genellikle ailelerin çok geniş olmasına karşın oturdukları yerler küçük. Çocukların evde rahat çalışabilme olanakları yok. Bu durum başarılarını önemli ölçüde etkiliyor. Bazı kız öğrencilerin tuvalette ders çalıştıklarını biliyoruz. Böyle bir çalışma ortamında elbette büyük efor göstermek zorunda kalıyorlar. Bu da boş zamanlarını azaltıyor. Boş zamanlarının yetersizliği ulusal, homojen gruplarda toparlanmalarına neden oluyor. Ayrıca boş zamanlarını değerlendirmek için yeterli olanağa sahip değiller. Ancak ailede veya sokakta değerlendirebiliyorlar. Çünkü çoğunlukla yabancıların oturdukları bölgelerde kamu kuruluşları açığı vardır. Ama bu sorunu yabancılar gibi Alman işçi ailelerinin çocuklarının da yaşadığını söylemek gerekiyor. Çünkü bu genelde bir işçi sorunudur. O zaman sokaklar, barlar, diskotekler ve bu tür yerler boşalma aracı oluyor.

Aile baskısı çoğunlukla yabancı kızlarda gözleniyor. Öncelikle Türk ve Faslı ailelerin kızları. Bunların aile içinde büyük fonksiyonları var. Ev işi yapmak, kardeş bakmak gibi. Bu durumda geleneksel bakış kızlara varolan kuruluşlara gitmelerini yasaklıyor. Bu da büyük bir kişilik sorununu ortaya çıkarıyor. Şizofren bir konuma itiliyorlar. Yarı türk yarı alman aileler geleneksel yapılarına önem veriyorlar onu korumaya çalışıyorlar. Hatta, şu an burada Türkiye'de yaşanan değil daha eski değer yargıları savunuluyor. Kamu kuruluşları, eğitim kuruluşları Federal Alman normlarını vermeye çalışıyorlar. Böylece bunlar, hem Almanlarla hem de aileleriyle kültürel çelişkiye düşüyorlar. "Türk müyüm, Alman mıyım" ikilemi ortaya çıkıyor. Bu ailelerle Alman eğitim kuruluşlarınında çelişki içine girmesine neden oluyor.

□ Gençlik Dairesinin gençlerle ilişki kurması hangi yollarda sağlanıyor?

■ Gençlik Dairesi gencin aile içi sorunlarıyla da ilgilenmek durumundadır. Bu da dört şekilde;

Genç, kendisi Gençlik Dairesine başvurur. Aile başvurur. Sorundan haberdar olan kurumlar (okul gibi) olayı Gençlik Dairesine duyurur. Genç yasalar önünde suçlu konumuna düşerse Gençlik Dairesi otomatik olarak devreye girer ve genç'e sahip çıkar.

Aile ile olan çelişkilerde problemi, karşılıklı görüşmelerle yumuşatarak çözmeye çalışırız. Normal yol budur. Bunun yanı sıra ekonomik yardımların, psikolojik desteklerin diğer dairelerle işbirliğine gidilerek sağlanması da söz konusu. Bu yardımların başarıya ulaşması için aileyle ilişki kuran insanı ailenin benimseyip benimsememesi önemli bir etken. Çocuklarla ve gençlerle çeşitli çalışmalar yürütülür. (Folklor, fotograf vb.) Bu çalışmalarda hedef, sorunların ve çelişkilerin yumuşatılmasıdır. Gençlik Dairesinde çalışan Türkler var. Alman meslektaşlarımızın yukarıdaki çözüm yollarında tıkanmaları durumunda Türkler devreye girer. Burada bir noktayı açmak gerekir. Ailelerin sorunlardan bizi haberdar etmesi ekonomik yardım almak için yapılıyor. Çelişkilerde büyük ölçüde gençlerin kendileri bize başvuruyor. Aileler bize karşı mesafeli bir tutum içinde, bizim çalışmalarımızı aileye, geleneklere müdahale olarak görüyorlar. Ekonomik amaçlı başvuruların dışında -gencin evden kaçması gibi- sorunların derinleştiği son aşamada bize geliyorlar.

□ Bu yolların Türk görevlilere de tıkanması, sorunun çözülememesi durumunda alınabilen önlemler nelerdir?

■ Kimi durumlarda çocuklar ve gençler, ailelerinden kötü muamele görmektedir. Bu tür olaylar kronik bir hal almışsa veya aile gencin meslek eğitimini, uzun dönemli geleceğini, varolmasını engelliyorsa Gençlik Dairesi gencin bakım hakkını almak için mahkemeye başvurur. Mahkemeden bu hakkı alırsa genci bir yurda yerleştirir. Gencin bu tür olanaklardan yararlanmasını sağlamaya çalışır. Genç eğer yasalar önünde suçlu konumundaysa gene aynı yol izlenir. Bu nedenle ailelerin Gençlik Dairesive diğer resmi kuruluşlara karşı soğukluğu vardır. Bu da kurumların zaman zaman ailelere karşı saygısız kalmasını getirir.

□ Heim'lara (yurtlara) alınan çocukların Almanlaştırılmak istendiği ileri sürülüyor. Bu konuda bize neler söyleyebilirsiniz?

■ Kimseye zorla başka bir kültür verilemez. Tam tersine, bu gençlerin yabancılar için yaptığımız özel projelerle, kendi kültürlerini geliştirmelerini sağlıyoruz. Kendi kültürlerini ve ailelerini daha iyi anlamalarına, ailelerin de gençlere karşı görevlerini hatırlatmaya çalışıyoruz.

Gençlik dairesi çocukları ailelerinden alan hırsız değildir. Gencin Heim'a verilmesi ailenin görevlerini yerine getirmediği durumlarda söz konusudur.

□ Gençlerin Türkiye'ye dönmemek gibi bir seçenekleri var mı? Döndüklerinde karşılaştıkları sorunların neler olduğunu söyleyebilir misiniz?

■ Gençlerin aileleriyle dönüşlerini engellemiyoruz. Üçüncü şahıslardan duyduğumuza göre geri dönüş yapan birçok genç Almanya'ya geri gelmek istiyor. Ama onlarla her türlü kontağımız ne yazık ki geri dönüşle birlikte bitmiştir.

Bu gençler Türkiye'de de yabancılar. Türkler tarafından da dışlanıyorlar. Türkiye'de özellikle başta okulla olmak üzere birçok yeni sorunun içine giriyorlar. Ya hiç mesleki perspektifleri olmuyor ya da kısıtlı mesleki perspektife sahip oluyorlar. Bu da zamanla gelecekle ilgili korkularının artmasına neden oluyor.

Burda geri dönüşle ilgili gözlediğimiz bir eğilim var. Burada herhangi bir Türk grubuna girmiş, benimsenmiş gençler dönme eğiliminde değiller. Sorunları derinleşmiş gençler dönme eğilimindeler.

□ Türk Hükümetinin bu sorunları gidermek için size kadar ulaşan girişimleri var mı? Varsa bunlar nelerdir?

■ Türk Hükümetinin bu sorunların giderilmesi amacı ile bize kadar ulaşan bir girişimi ya da başka konularda böyle bir girişimi olduğuna dair bir bilgimiz yok. Ama Yunan ve Yugoslavların bu tür girişimleri var. Yugoslavya Yüksek Halk okulları ile burda açtıkları okullarda bu sorunları alabildiğince azaltmaya çalışıyor. Yunanistan'ın da Almanyadan dönen gençler için açtığı yatılı okullar onların uyumunu ve eğitimini kolaylaştırıyor. ●

okuma notları...

ERICH FROMM'UN ve YENİ FREUD'CULUĞUN ELEŞTİRİSİ
V.J. DOBRENKOV
Türkçesi: V. Atayman
İnceleme, 160 sayfa
2. Baskı, 1985

Dobrenkov'un kitabı, günümüzün modası Yeni Freudculuğun iç yüzünü, idealist ve gerici, status quo cu yanını, özellikle Fromm çerçevesinde gözler önüne seriyor. Nasıl olupta, sol radikal çevrelerde destek bulduğunu, hem Fromm'un kişiliğinden gelen özellikler yönüyle hem de yeni Freudculuğun toplumsal eleştiriciliğinden gelen yönleriyle sergiliyor.

"Liberal burjuva kuramcıları, kendilerini, kapitalist toplumu eleştiren, onu şiddetle yeren ve onun 'iyileştirilmesi' ya da 'devrimci değişimi' için planlar öneren radikaller olarak sunma çabasındadırlar. Bu liberal burjuva kuramcıları, kapitalizmi değiştirme yolunda dünyanın devrimci bir biçimde yeniden kurulmasını amaçlayan ve bilimselliği uygulamada kanıtlanmış Marksist programa karşı seçenek olarak, soyut ütopyalar ve toplumsal planlar önerdikleri sürece, kendileri istese de istemese de anti-komünistlerle aynı safta yer almaktadırlar" (s.7)

Freudcu tezlerin ortaya çıkışını tarihsel bağlamda değerlendiren Dobrenkov "on dokuzuncu yüzyıl sonlannda toplumun küçük burjuva katmanlannın içinde bulunduğu korku ve umutsuzluğa" bağlamaktadır. Benzer biçimde yeni Freudculuğun ortaya çıkmasının koşullannı değerlendirirken de şunları söylüyor. "Yeni- Freud'çuluğun ortaya çıkmasının nedenlerinden biri de, kuşkusuz Freudçuluğun adım adım, 1930 lann Amerikalı hastalann gereksinimlerine uygulanmasıdır. Yeni Freudçuluk, klasik psikoanalizin amerikanlaştınlmasının ve amerikan yaşamının koşullanna göre yeniden biçimleştirilmesinin çarpıcı bir örneğidir." (s.21) "Ekonomik bunalım, artan işsizlik, yaşamdaki genel düzensizlik gibi 1930 ve 1940'ların ABD'sindeki toplumsal çelişkilerin, insanların iç dünyalarını etkilememiş olması düşünülemezdi (...) tedaviyi sürdürebilmek için vak'anın salt klinik görünüşünün sınırlannı aşmak ve olayı belirli toplumsal oluşumu içinde görmek zorunda kalıyordu." (s.24)

Kısacası Frommun yoğun biçimde okunduğu günümüzde, Yeni Freudçuluğu didik didik eden Dobrankovun okunması ve tanıtılması bir zorunluluk.

□ İSMAİL GÜL

MODERN PRENS
Antonio Gramsci
Birey ve Toplum,
Şubat 1984, 172 s.

Modern Prens Antonio Gramsci'nin 20 yıl hapse mahkum olduğu hapisanede siyaset ve felsefe sorunlan üzerine çalışmalarından derlenmiş bir kitap.

Hegemonya'dan partiye siyaset biliminden sosyolojiye, siyasal mücadeleden hukuka pek çok konuda Gramsci'nin özgün çalışmalarını içeren kitaba, "adı kötüye çıkmış" Machiavelli'nin Prens'inden" esinlenerek "Modern Prens. adı konulmuş. İKP'den yirmiüçünde milletvekili olan Gramsci, içinde bulunduğu koşullarda bir ön çalışma (ya da kendince değerlendirme) olan notlannda özgün bir dil ve üslup yakalamış. Ancak bu, onun bazı kavramlannı "Halâ tartışıldığı" şeklinde bir yaklaşımın benimsenmesine yol açsa da, özellikle politika üreticileri için hiç de yabancı olmadıkları kavramları kullandığını geliştirdiğini göstermektedir. Kimilerinin Gramsci'nin "geleneğe" isyankar olduğu iddialarına karşılık onun kullandığı kavramlann köklerini araştırarak, öğrenerek daha dikkatli okumalarını öneririz. Çünkü onun dediği gibi "herşey sıkı sıkıya birbirine bağlı bir bütündür. Eğer bütünün bir tek parçası eksik ya da bütünü bozuyorsa öz de bozulur.

□ YILMAZ USLU

ACI ERTELENİRKEN
Arif Damar
Şiirler, Adam Yay.
Mayıs 1985, 130 s.

"Şiirlerim benim şarkılarım
Ay ayakta değilken/
Ayaktaydım/Çobandım
ben/Kırk yıl/Ayakta/
Çoban/.."

Bir insanın 40 yıllık bir yolculuktan sonra geriye dönerek, geçtiği yolun bütününü, önemli dönemeçlerini, karakteristik özelliklerini gösterecek bir oylumda toplaması oldukça güç olsa gerek. Hele bu yol şiir adına çıkılmış ince, duyarlıklı bir yol ise iş daha da güçleşecektir. Bunun için yolcunun -ozanın- çıktığı yolu, başlangıçtaki durumunu, geçtiği her noktayı, geldiği yeri ve yolculuk sürecince içinde bulunduğu iç ve dış koşullarını çok iyi tanıması gerekir.

40 kuşağı ozanlarımızdan Arif Damar Acı Ertelenirken'de böylesine güç bir işe girişmiş. Daha önce 7 kitaba oturmuş 40 yıllık (1943-83) şiir yolculuğunu, 130 şiirle 130 sayfada göstermeye çalışmış okura.

İnce bir duyarlık; duyarlığa yedirilmiş, bağırmayan düşünsel bir derinlik; gerektiğinde açıkça söylenen, daha çok çağrıştırarak duyuran şiirsel incelik (ozansılık değil); savaş şiirlerinden iki-üç dizelik anlık duygulanımlara kadar, Arif Damar şiirinin, kendi özgünlüğü içindeki özellikleri.

Acı Ertelenirken, toplumcu gerçekçi bir ozanımızın dünden bugüne şiir serüvenini kendi seçtikleriyle sergileyen bir kitap. Sözümüzü, ozanımızın kitabına son şiir olarak aldığı dizelerle bağlayalım:

"Kahramanlık/Sevginin
bilincidir aslında/Çabadır/
Birlikte ya da tek başına/
Çiçek gücünden ince/Analık gibi derin/Ayak direyeceksin/Kıracaksın ölümü/
Yaşam için/Yaşam adına"

□ ŞÜKRÜ ERBAŞ

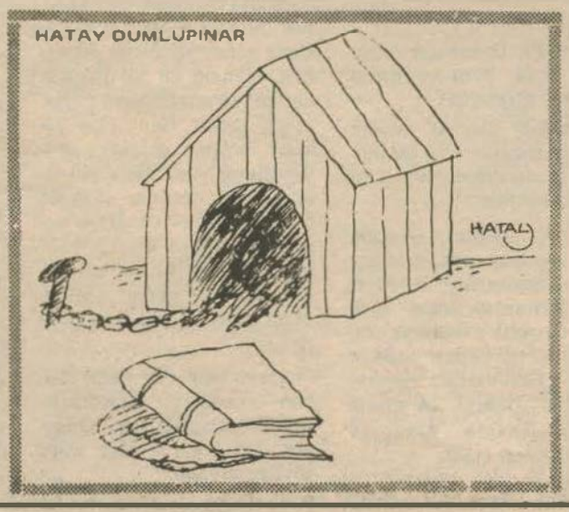

şiir penceresi

Şiir Dili ve Günlük Dil

Şiir dili, doğal dili, yani günlük dili, daha doğru bir saptamayla, bir toplumun belli tarihsel koşullarda sahip olduğu bütün sözcük dağarcığını kullanır; onun içinde oluşur, onu içerir ve aşar. Şiir dili, verili-dile, ozan bilinci tarafından yöneltilen *zor*'a bağlı olarak oluşur.

Dil'in araç kullanma ile birlikte, insanoğlunun doğaya egemen olma ve özgürleşme sürecinde önemli bir yeri vardır. İlkel toplumlarda üretim toplu olarak yapılmaktaydı; toplu çalışma, araçların birlikte kullanımında uyumluluk sağlanması için, yeni bir bildirişim yolunun varlığını, *konuşmayı* zorunlu kılıyordu. Yani, konuşma, o koşullardaki üretim tekniğinin bir parçasını oluşturmaktaydı. Zamanla, insanların araç kullanma becerisindeki artış ve diğer teknik olanakların gelişimi, konuşmayı araçların kullanılmasında yardımcı ve yönetici bir zorunluluk olmaktan çıkararak, insanlar arasında *doğrudan* bir iletişim yolu, şimdiki anlamıyla-dar boyutuyla-belirlediğimiz *dil* durumuna getirmiştir. Konuşmanın, yani dilin üretim içinde yer alması ile şiirin başlangıcı eşzamanlıdır. Çünkü, konuşma eylemi, ilkel toplum insanın bir yandan doğayı bir yandan kendini değiştirerek, sahip olduğu bilinçlilikle kalıcı değerler yaratabilmesinin göstergesidir. Tarihsel ve toplumsal gelişme, dil'de değişiklere neden olmuş, günümüze varıldığında, geniş anlamıyla dil'in, yalnızca günlük gereksinmeler açısından bir anlaşma, bir iletişim aracı değil, aynı zamanda, toplumsal bilincin ve toplumsal bilinç biçimlerinin, bunun bir parçasını oluşturan şiir yaratımının da gerçekleşmesinde en önemli rolü üslendiğini görmekteyiz.

Dilin en sık kullanım alanı bilgi aktarımıdır; günlük yaşamımızın sürdürülmesi için gerekli ve zorunlu bir iletişim önkoşulu olarak, buna dilin kılgısal (pratik) kullanımı adı verilir. Şiirin varoluş nedeni, salt bilgi aktarımı değildir; yaşamla olan bağlarımızın genişletilmesi, *netleştirilmesi*, derinleştirilmesi, yaşamın anlamlı kılınması, algılanması ve yorumlanması, ozan tarafından oluşturulan yapıda gerçekleştirilmesi ise dilin şiirsel/şiir için kullanımı olarak nitelenir. Dilin şiirsel kullanımı, ozanın imgeyi yaratmasında ifade bulur. Bu, şiirde anlamın örgütlenmesi ve anlam genliğinin yoğunlaştırılması için gereklidir. Bu yanıyla, günlük dil tek yönlü, şiir dili ise *çok-yönlü* bir dildir. Dilin, diğer bir kullanım alanı, ikna yöntemidir; bu üç kullanım alanı, çeşitli boyutlarda iç içe geçmiştir.

Şiir, bir yanıyla da sözcükleri seçme, yerli yerine oturtma, birbirleriyle yakın ve uzak ilişkilerini gözönünde bulundurma, onlarla (sözcüklerle) amaca uygun ve güzel biçimler yaratma, özle biçimi kaynaştırma sanatıdır. Ozan, dile getirmek istediği gerçekliği, bulunduğu tarihsel ve toplumsal koşullara bağlı olarak, ölçülü, uyaklı olarak yazabileceği gibi, sözcüklerin günlük düzenini bozarak, günlük dilin alışılmış düzenlenişini değiştirerek, yeni sözdizimleri kurarak, yeni deyişler ve söyleyişler yaratarak, bilinen dilbilgisi kurallarını kırarak, söz ve sözcük sanatlarından yararlanarak, şiirinde kullanabilir. Bunun yanısıra, günlük dil aynen kullanılabilir; böyle bir kullanımda ise *eda* ya da *ölçü* içinde yer alır. Bazan da dizelerin ve dize içi sözcüklerin ritmiyle, ozan, dile getirmek istediği gerçekliği duyurabilir.

Şiir dilinin günlük dilden aynmlarının kökensel, ereksel ve uygulayımsal yönlerden incelediğimizde, ozanın ve toplumun aynı dili kullanmasına karşın, ozanın dili, kullanım ve gereksinim bakımından farklı biçimde ele aldığını, değerlendirdiğini, dildeki sözcüklerin doğal anlamlarını aşarak, yan anlamları genişletip yeni yan anlamlar oluşturmaya çalıştığını, öz olarak ozan tarafından kullanılan sözcüklerin günlük dildekinden daha geniş daha derin anlam ve ses yoğunluğu/genişliği taşıdığını görmek olasıdır.

Ancak sorun, şiir yaratılırken salt sözcükleri yanyana dizmek değildir. Şiirin, farkında olmadığımız, farkında olup da dile getiremediğimiz ya da yaşam içinde biraraya getirmeyi akıl edemediğimiz olay, olgu ve nesneleri, günlük dilin sözcükleriyle, fakat onların yerleşik anlamlarını aşarak ve derinleştirerek en mükemmel biçimde gerçekleştirmek olduğu unutulmamalıdır.

●YARIN

AÜ Hukuk Fakültesi Öğrenci Derneği Kurucuları Yürütmeyi Durdurma Kararı aldılar.

Öğrenci derneği için ilk başvuruyu yapan AÜ Hukuk Fakültesi öğrencileri kuruluma aşamasında bir adım daha attılar. Dernekler yasasına göre bir derneğe kurucu olmak için rektörün izni gerekli midir, değil midir tartışması netleşmemişken öğrenciler bu konuda bir engelleme ile karşılaşmamak üzere rektörlüğe başvurmuşlar ve rektörlük öğrencilerin okuldaki başarılarını etkileyeceği gerekçesiyle üyeliklerine izin vermemişti. Öğrenciler idari mahkemeye başvuruları sonucu yürütmeyi durdurma kararı aldılar. Kararın gerekçesi şöyle:

"Bir derneğe üye olmanın faaliyetlerine katılmanın öğrencilerin okuldaki başarıları üzerinde olumsuz etki yapacağı yolunda davalı idarece ileri sürülen neden, dernek kurma hakkının kullanılmasına engel teşkil etmeyeceği gibi, öğrencilerin durumu 2908 sayılı dernekler kanununun 56. maddesi kapsamına da girmediğinden, kurulacak öğrenci derneğine kurucu üye olmalarına izin verilmemesine ilişkin işlem açıkça hukuka aykırı bulunduğundan ve uygulanması halinde telafisi güç zarar doğuracağı sonucuna varıldığından, yürütmenin 2577 sayılı İdari Yargılama Usülü Kanununun 27. maddesi uyarınca 90 gün içinde durdurulmasına 29.4.1985 gününde oy birliği ile karar verildi.

Başkan: Zafer Kantarcıoğlu, üyeler: Nesrin Burma, Behçet Güler."

Öğrenciler böyle bir kararı beklediklerini ve deneyimlerinin diğer dernek kurucuları için örnek oluşturması açısından olumlu ve sevindirici olduğunu söylediler.□

Çizgiler: MURAT ÖZMENEK

BİR BELEDİYE BAŞKANI ve "SIHHATİMİZİ SAĞLIKLI HALE GETİRME"

Gençlerin spor yapacak alanları yok, her mahalleye bir futbol sahası, basketbol sahası, sağlıklı yaşam koşulları artırılsın, halk koşulları düzenlensin feryatları arasında gençlik yılının yarısını geride bıraktık. Gençlere durmadan top oynamalarını öğütleyenlerin sayısı her geçen gün artarken, okuldan atılmalar, yurttan kovulmalar, dilekçe verdin diye gözaltına alınmalar da hızından hiçbir şey yitirmeden sürüyor.

Cumhuriyet'in Mayıs ayı sonlarında gerçekleştirdiği, İstanbul Belediyeleri ve Spor dizi röportajı, spora gönül veren yeni yeni büyüklerimizi ortaya çıkardı. Türkçeyi yazabildiklerini sandığımız ama pek iyi konuşamadıklarını anladığımız, her nasılsa belediye başkanı olabilmiş bu zatlar, spora verdikleri önemle bizleri duygulandırdılar.

Bunlardan birisi de Sarıyer Belediye Başkanı Ali Sandıkçı idi. "Sporda koşuyu İstanbul ve Sarıyer'de ilk defa biz başlattık" diyen Sandıkçı, bu koşuya "fetih koşusu" adını verdiklerini de özellikle vurgulamayı ihmal etmiyordu. Çalışma koşulları ise tüm sporsever gençleri spor alanı istediklerine pişman edecek nitelikteydi. Bir belediye düşününüz ki, sabahları sekiz'de başlayan çalışma çoğunlukla gece 04'lere kadar uzuyordu. Akşam iftar için eve dönülüyor sonra tekrar işbaşı yapılıyor ve sabahlara kadar gençlere spor sahaları yapımına devam ediliyordu.

Ama belediye başkanının tek yeteneği yalnızca çalışkanlığı değildi. Bunun yanında kendisi büyük bir dil uzmanı olduğunu iddia etmese de, en azından yaşayan türkçeyi iyi konuştuğu kuşkusuzdu: "Gençliğin bir enerjisi mevcut. Bu enerjiyi çeşitli kötü alışkanlıklara kulanacağına spora yönelikyaşam şeysine ve vücut sıhhatini yaşam süresini uzatması ve sıhhatini daha sağlıklı hale getirmesi sözkonusudur spor yapmasında."

Ali Sandıkçı, daha sonra en önemli saptamayı yapıyordu: Spor yapan geniş insan, kötü alışkanlıklara sapmaz ve kötü eylemi yapacak vakit bulamazdı. Hem zinde bir vücuda sahip olur hem de uzun yaşardı. Böylece son 4-5 yıldır süren, bakanların donkörnek katıldıkları sağlıklı yaşam için spor, her mahalleye bir pota, futbol sahası komiklikleri'nin ardındaki gerçek amaç da bizzat kendileri tarafından itiraf edilmiş oluyordu. Amacın genç insanlara, okuldan, sınavlardan, dilekçe vermelerden kalan birkaç saatlerini de top oynayarak, koşarak doldurtmak olduğu bir kez daha ortaya çıkıyordu.

Şimdi tüm bu top propagandistlerine" haddimiz olmadan bir öğüdümüz olacak. Gençleri spora bu kadar çok teşvik etmeyiniz Kimbilir, güngelir güllerini oklarını başka yerlere atabilir hatta bunlarla da kalmayıp boks eldivenleriyle göz bile şişirebilirler.

● h. dumlupınar

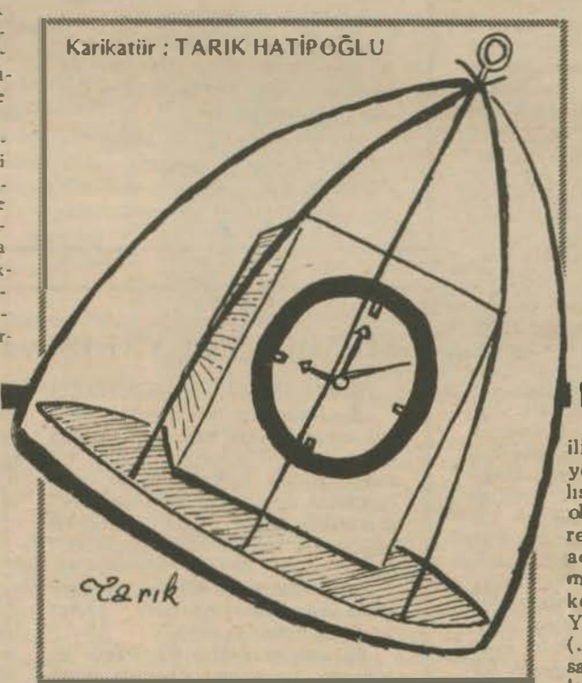

CEZAEVİ GÖRÜLMÜŞTÜR MÜDÜRLÜĞÜ

"İnsana insanlığını duyumsatan duyguyla, bir yanım mapus benim..."

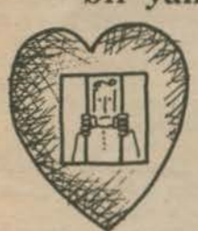

Ben bir mapus eşiyim. Yine de ne ufak bir yıkılmışlık, bıkmışlık var ne de teslim olur bir halim. Kimilerinde, eşimin uzanan dost eli demir engellere takılıyor da, bana ulaşamıyor ya işte o zaman bir başıma iki elimle toprağa basıp doğrulmaya çalışıyorum. İçimde bir yerlerde bir ölü kıpırtı can buluyor. tohum tohum patlıyor, yeşeriyor da işte o an nefessiz umudum, soluklanıveriyor. Umudum yormayan ağır yükünü, ayrı bıraktırılmışlığıma rağmen taşıyorum..Taşıyorum diğer yanım olabildiğince özgürken. Ben bir mapus eşiyim...

● sibel özkan - üsküdar

Ben tutsak değilim. Dört duvar arasına kapatılıp, demir engellerle bungun sohbetlere mecbur tutulmadım. Fakat hep bir karşı kıyı var derler.. Ben bir mahpus eşiyim. İnsana insanlığını duyumsatan duyguyu, göz görmesiz, ten dokunmasız yıllarca taşımak zorundayım. Yıllarca taşımak.. Taşıyorum İnsana insanlığını duyumsatan duyguyla, bir yanım mapus benim..

Tüm mapus eşleri, anaları, sevgilileri yanındır. Yanları orada sevgilinin, eşlerinin yanındadır. Diğer yanları da mektup, mektup tutsaklık ve özgürlük arasında gider gelir.

"Bu yazıyı yazmamın temelini, Yarın'ın okuyucusuna olan bakışı hazırlamıştır."

"Bir buçuk yıldan beri yayın çalışmanızı ilgiyle izliyoruz. Ortak çaba olarak sunduğunuz yayın çalışması kendini yenileyerek gelişiyor. Bunda dergini içerik-düzenleme yani çıkarım yanıyla, okuyucuya bakış açısı ve ona ulaşmada kullanılan yöntemler rol oynuyor.

Derginin ağırlık verdiği konular gerek edebi alanda gerekse güncel konulardaki yorum ve incelemelerde bir yükselme olduğu açık. En son haziran sayısı üç gün önce elimize geçti. (...) Ancak bizce bu konumu öne çıkartmak sağlıklı bir değerlendirme için yeterli olmayacaktır. Öne çıkarmak istediğim dergide esas ağırlık verilen konuların seçimi -aylık sayı bazında- ve onu bütünleyen yazılardır. Değerlendirme için bu konum esas alındığında derginin güncel olana parmak bastığına sevinerek tanık olduğumu belirtmek kaçınılmaz oluyor.

Mayıs ayı sayısında Alman Nazizmi ve kanlı paylaşım savaşını incelemek öncelikle yıldönümüyle çakıştığından ve basının karmakarışık bir 'aydınlatma' çalışması (çarpıtma demek daha doğru olacak) yürüttüğü bir ortamda denk düştüğünden tamamıyla yerine oturmuştur. Böyle bir süreçte gençlik-geçmiş yıllarda gençlik konusuna çıkış yaparak gelecek dönemde gençliğe ilişkin soyutlamalara giden yolu aralamaya-açmaya çalışmak yerinde bir konum olmuştur. Gerekli alana, sürece uygun düşene yayın açısından tüm çabayı ayırmak, oynamak istediği rolü kesinlikle kazandıracaktır Yarın'a.

(...) Bunun dışında gelecek sayılardan birine 'İdam cezaları' konusunu öneriyorum. Konunun bütünlüklü olarak hukuksal yanı ve yorumlan, dünyada var olan uygulamalar, uygulamanın olmadığı ülkelerin durumu, ülkemizde idam cezaları, geçmişte, günümüzde gibi-incelenmesi yaşanan sürecin güncel görev olarak beliren konularından biri olmaktadır sanıyorum.

Buna ek olarak sonraki yayınlarınızda yabancı ülkelerde gençlik sorunları, faaliyetleri konusunda biraz daha ağırlık verilmesi yerinde olur sanıyorum.

Kısaca genel görüşlerimi yazdım. Bu yazıyı yazmamın maddi temelini Yarın'ın okuyucusuna olan olumlu bakış açısı hazırlamıştır. Yayın çalışmalarınızda başarılar diliyoruz. Sorunlarınızın güçlüklerinizin kolayca aşılması dileğimizi yineliyoruz.

● alınet ergun/ kemalpaşa cezaevi

"Reagan Nikaragua'yı işgal etmeden rahatlamayacak

Stockholm-(Yarın) *73 Demokrat senatörün, parti çizgisine karşı davranarak Cumhuriyetçilerle birlikte oy vermesi sonucu onaylanan "contra'lara yardım önerisi" Orta Amerika'da barışın korunması için çaba gösteren güçleri öfkelendirdi. Senato başkanı demokrat senatör Tip O'Neill, öneriye olumlu oy veren arkadaşları için "kalbimize hançer sokanlar deyimini kullandı. Sözlerini "Reagan, Nikaragua'yı işgal etmeden rahatlamayacak şeklinde sürdürdü.*

Öte yandan senatoda çoğunluğu oluşturan demokrat gurubun sözcüsü Jim Wright, "Ülkemiz bir ölçüde, 50'li yılların Mc Carthyciliğini yaşıyor. O zaman da bir çok Amerikalı, komünizm sempatizanlığı ile suçlanmıştı. 40 yıldır bunun doğru olmadığı görülüyor," sözleri ile yardım tasarısının onaylanmasını eleştirdi.

Demokrat kesim için avunulacak tek nokta bu yardımın askeri silah ve araç-gereç olarak verilecek olmaması, CIA eliyle dağıtım yapılmaması ve Reagan'ın kağıt üzerinde, Managua'daki sandinist yönetimi devirme düşüncesi olmadığını imzalamak zorunda kalması. Ne ki kontraların ellerine geçen parayı nereye kullanacaklarını denetleyecek kimse yok.

Bu arada Sosyalist Enternasyonal'in konuğu olarak İsveç'e gelen Nikaragua'nın yönetim kurulu üyesi ve Sandinistlerin politik sekreteri Bayardo Arce de Reagan'ın, Ortega'nın Moskova ziyaretini bahane ederek Nikaragua'yı işgale hazırlandığını belirtti. Arce, Contra'lara ekonomik yardımın gerekçesi Moskova ziyaretinden çok senato üyelerinin bilinen komünist tehlikesi ile korkutulmalarına bağlıyor.

Arce sözlerini şöyle sürdürüyor: "Verdiğimiz bunca garantiye karşın —yani özel sektörü ortadan kaldırmamak, çok partili demokrasiyi korumak gibi— yine de yaşama hakkımız elimizden alınmak isteniyorsa, hangi Latin Amerika ülkesi varlığından güvenceli olabilir? Biz kendimizi 3 milyon Nikaraguali için değil, tüm Güney Amerika kıtası için çarpışıyor hissediyoruz."

Ortega'nın Kübalı askeri danışmanları geri göndermeyi durdurma ve silah alışını yeniden başlatma kararını "kaçınılmaz" olarak niteleyen Arce, şöyle dedi: "En son İngiltere'de görüldüğü gibi CIA'nın artık Avrupa'dan paralı asker edinmeye başlamasından sonra bizim tek yönlü olarak iyi niyet göstermemiz olanaksız; boşuna zaman yitirmiş oluyoruz. Artık yeter; bundan sonra ülkemizi daha da iyi koruyabilir hale gelmeliyiz."□

"PERSHING FÜZELERİNİN YERLEŞTİRİLMESİ YASA DIŞIDIR"

STOCKHOLM (YARIN)

Frankfurt'ta bir mahkeme tarafından verilen karar, Federal Alman hükümetince sessizlikle karşılandı. NATO'nun Pershing füzelerinin yerleştirilmesine karşı çıktıkları için yakalanıp yargılanan yedi Alman, serbest bırakıldı. Ülke çapında yankıya yol açan şey,bu karardan çok, kararın gerekçesi. Polisin ileri sürdüğü "Yasadışı olarak bir yere zorla girmek," suçlaması, sanıkların "yasadışı bir eylemi önlemeye çalıştıkları" gerekçesiyle geçer. siz sayıldı. Mahkemenin kararına göre Pershing füzelerinin yerleştirilmesi anayasaya aykırı bir şey. Aynı şekilde, atom başlıklı robotların yerleştirilmesi de Federal Alman anayasasına aykırı olarak yorumlandı.

Her iki cins silâh da, mahkeme hakimine göre, savunma değil saldırı silâhı. Ülke anayasası, saldırı silâhlarının edinilmesini yasakladığı için, bu silâhların yerleştirilmeleri de anayasaya aykırı oluyor.

Ayrıca, bu füzelerin önemli bir kısmı, Demokratik Almanya'ya yönelik olarak yerleştirilmiştir; bu da kendi başına anayasaya aykırı. Federal Alman anayasası, her iki ülkenin insanlarının, aynı ulustan olduklarını yazmaktadır. Bu durumda söz konusu füzeler, yasadışı olarak bir iç savaş başlatma hazırlığı oluşturuyor.

Daha önce F.Almanya'nın anayasa mahkemesi, Pershing füzelerinin yerleştirilmelerini anayasaya uygun bulmuştu. Bu nedenle Frankfurt mahkemesinin aldığı kararın, üst mahkemede tartışma konusu olması bekleniyor.□

SİLAHLANMA YARIŞI ya da ÖLÜM KOŞUSU

1976-80 yılları arasında NATO silahlanma programları için 1,5 trilyon dolar harcadı. 1981-85 arasındaysa "yalnızca ABD bu kadar parayı harcadı. ABD ordu bütçesine değinen "The Guardian" gazetesine göre, "silah tekelleri sağduyuyu yenmeyi başardılar." Eğer böyle devam ederse, 21. yüzyıl başlarında, silahlanma yarışında barcanacak paralar "yılda" 1 trilyon doları aşabilir.

Bilimsel gerçekler gösteriyor ki, yalnızca bu yarışı yöneten savaş tacirlerini değil tüm dünya uluslarını büyük bir tehlike bekliyor. Dr. Barry Schneider, Amerikalı bir uzman, diyor ki; "ABD 600 bin Hiroşima'ya ve 2400 2. dünya savaşına yetebilecek nükleer silaha sahiptir."

Silah tekellerinin "rol arkadaşı" başkan Reagan 17 Ekim 1981'de gazete editörleriyle yaptığı bir konuşmada, "Amerika, silahlanma yarışının arkasındaki yönetici beyindir," diyordu. O zaman insanın aklına bir soru geliyor: Niçin, Washington hâlâ "askeri gücünün yeterli büyüklükte olmadığı" savını öne sürüyor?

Amerikan savaş tacirleri dünyaya egemen olmayı düşlüyorlar. Brookings Enstitüsü'ne göre, "2. dünya savaşından beri, Amerika siyasi amaçları için 215 kez askeri gücünü kullandı ve bunların 33'ünde nükleer silahlarını kullanma tehdidinde bulundu". Gittikçe hızlanan silahlanma yarışıyla birlikte ABD çeşitli niceliklerdeki savaşların başını çekiyor. İnsanlara bu tehlikeli durumun gerekli olduğunu kabul ettirmek için de Washington "Doğu'dan" gelebilecek saldırı iddialarını yayıyor, uluslararası gerilimi tırmandırıyor ve "Sovyet saldırganlığı" amacıysa silahlanma yarışını iyice ivmelendiriyor.

Silahlanma Yarışında Başlayan Yeni Bir Devir...

İkinci Dünya Savaşı'ndan beri ABD 30 "büyük" silah sistemi geliştirdi. Amerikan savaş tacirleri şimdi de uzayda doğrudan enerji silahlarının kullanılabileceği füze-savar sistemi planlıyorlar.

Gittikçe daha fazla ülke silah tekellerinin "tokatlarıyla" silahlanma yarışına katılıyor, 1950-80 yılları arasında, ABD 110 milyar dolarlık askeri araç sattı. Bu ihracatın 97,6 milyar dolarlık kısmı ise 1971-80 yılları arasında yapıldı. Günümüzde dünya silah ticaretinin yüzde 45'ini ABD, yüzde 20'sini ise diğer NATO ülkeleri elinde tutuyor. Diğer kapitalist ülkeler de silah satıyor. "Eski" İsrail Başbakanı M. Begin'in dediği gibi, "füze satmak portakal satmaktan daha kârlı."

Yazının başında belirttiğimiz insanlığın üzerindeki pamuk ipliğine bağlı giyotine rağmen, bu yarışı yönetenler kârdan başka bir şey düşünmüyorlar. İşte bunlardan birinin, İngiltere Savunma Bakanı Ronald Ellis'in sözleri: "...Silah satıyorum diye hiç de 'vicdan azabı' duymuyorum. Vicdan azabını bu silahları kullananlar duysun.'

İnsanlığın geleceği için ne kadar "insanlık dışı" bir söz!

M.Hacet Girgin

1981-84'ün En Yüksek GSMH Artışı Küba'nın

ECLAC (Latin Amerika ve Karaib Ekonomik Komisyonu) raporları Küba'daki GSMH (Gayri Safi Milli Hasıla) artışının yüzde 24.8'le bölgenin diğer ülkelerinden daha yüksek olduğunu bildiriyor.

Santiago'da IPS tarafından yayımlanan bir başka rapor ise, Latin Amerika ülkelerinde 1984'de gerçekleşen GSMH'nın 1980'e göre 9 kat az olduğunu, ayrıca bölgenin tümünü kapsayan bir GSMH hesaplandığında GSMH'da artıştan söz edilemeyeceğini gösteriyor□

ERDEMİR İŞÇİLERİNİN TOPLU İŞ SÖZLEŞMELERİ GECİKTİRİLİYOR

Otomobil-İş'e bağlı Erdemir işçileri, 1 Eylül 1984'te imzalanması gereken Toplu İş Sözleşmesinin çeşitli yasal gerekçelerle günümüze kadar yapılamamasından dolayı büyük maddi güçlüklerle karşılaştılar.

Otomobil-İş Sendikasının belirttiğine göre, Erdemir işçileri, asgari yaşam düzeylerinin gerilemesinin yanında, iş performanslarınında düşmesi durumuyla karşı karşıya kalıyorlar.

Erdemir işçilerinin karşı-karşıya bırakılmış oldukları maddi güçlüklerinin çözümlenebilmesi için, İdare meclisi başkanı tarafından yapılan beyanat ve demeçlerde verilen sözlerin yerine getirilmesi isteniyor.

Sendikalı işçiler, Otomobil-İş'e göndermiş oldukları sayısı binleri aşan mektupta, hakları olan 1 Eylül 1984 ten bu yana fazlaya mahsus ücretlerinin kendilerine ödenmesini istiyorlar.

Otomobil-İş'in bu yolda gelişen talep üzerine yapmış olduğu başvurunun kısa zamanda olumlu sonuç vermesi bekleniyor.□

İNGİLTERE: Metropolde işsizlik

Muhafazakar Thatcher hükümetinin anti-enflasyonist ekonomi politikası ülkenin her köşesinde kendini hissettiriyor. Eğitim, sağlık, işsizlik sigortası harcamalarında kısıntılar düşük gelirli ailelerin çıkmazı oluyor. Şimdi İngilterede 5 milyon insanın yoksulluk sınırının altında yaşadığı tahmin edilirken, 3.5 milyon işsiz genç "George" iş bulma umutlanyla yaşıyor.

İşte bunlardan biri Kuzey İrlandalı Raymond şöyle diyor. "Burada iş yok. Bütün kapılar kapalı ve işsizlik sigortası yetersiz. Kişinin düzenini altüst etmek çok çirkin bir olay". Raymond'un yaşamı çok yalın, sabahları iş ilanlarını okuyor, ardından hayal kırıklığıyla sonuçlanacak uzun arayışların peşine düşüyor. Başka bölgelerde de durum pek farklı değil. Clarence konservatuvar mezunu, Londra metrotünellerinde keman çalarak geçiniyor. Ve şöyle diyor. "İş? Hiç sanmıyorum ki olsun", Ülkesinin düşük yaşam koşullan nedeniyle İngiltere'ye göçen Kolombiyalı Cladia ise "Buraya Avrupa'yı, İngiltere'yi, kültürü ve doğal olarak ta iyi geçinmeyi düşleyerek geldim ama oturma iznim olduğu halde son üki yıldır düzenli bir işim olmadı. Bir aile ile ortaklaşa oturuyoruz ve kıt kanaat geçinebiliyoruz."

Eğer işsizseniz ne eğlence için, ne de temel gereksinmeleriniz dışında istekleriniz için en ufak harcamada bulunabilirsiniz. Harcamaları en aza indirme uğraşı, işsizlik sigortasından gelen paranın her kuruşunu hesaplamanın verdiği sıkıntı, giderek ruhsal çöküntü ve işsizlik elele. Son zamanlarda yapılan araştırmalar işsizlikle intiharların doğrudan ilişkili olduğunu, işsizlerin akciğer hastalıklarına ve kansere daha çok yakalandıklarını gösteriyor.

Diğer yandan üretime katılmamanın, yeteneklerini kullanamamanın kısaca "bir işe yaramamanın" doğurduğu mazoşist eğilimler artıyor. Çoğu adam öldürücü cinsi sapık saldırıların, stadlarda adam öldürmeye varan taşkınlıkların sanıkları, uyuşturucu kullananlar hep işsiz.

"George"lar arasında yalnıca okumayanlar değil, teknisyeninden, bilgisayar uzmanına birçok işsiz üniversite mezunu da var. Kısacası sıradan İngiliz vatandaşı "George", "az bulunur refah toplumunda" işsizliğin kör kuyusuna düşmekte...□

TALLET ÇAĞININ İNSANI

1984 Ulusal Yazın Ödülü sahibi, ozan ve gazeteci Jose Zacarias Tallet 91 yaşında. 18 Ekim'de Matanzas'ın batı bölgesinde doğdu. Kültür Bakanlığınca verilen en büyük nişan yazın alanında ona verildi.

Prensa latina, uzaklardaki bu aydınla, Havana'daki denize yakın, kitaplar, şiirler ve anılarla dolu evinde saatlerce görüştü.

"Sağlıklı bir insanın emekli olmak isteyebileceğini göz önüne getiremiyorum. Her gün sekiz saat yazıyorum. Kitabım 'Evite gazapos y gazapitos' (Büyük ve küçük yanlışlardan sakınmak) önümüzdeki yıl çıkacak, içeriğini henüz açıklamadığım yeni bir kitap üzerinde de çalışıyorum." Bunların yanısıra "Bohemia" gazetesinde sürekli köşe yazısı yazıyorum. Tallet, olası emekliliği konusundaki soruları hemen yanıtlıyor ve duru bir gülümsemeyle şunları ekliyor: "Küba'lı yazarlar için çok şey söyleniyor ve onlar dışarıda anlatım özgürlüğü, konu seçimde özgürlük, olası siyasal baskılar ve diğer benzer şeylerle uğraşırken, bunlar Küba'da yaşayanlan zaman zaman güldürüyor."

Semilla Esteril (Verimsiz Tohum, 1951) Vivo Aun (Hala Ayakta, 1978) Poesia Ye Prosa (Şiir ve Düzyazı, 1979) Curio Sidades de la Historia (1983)'nın yazarı olan ozan, devrimci süreçte Küba'lı aydınların yeri üzerine konuşabilecek kadar uzun yaşadığını söylüyor." Küba'lı bir yazar, insanların ondan ne beklediğini bilir. Diğerleri ise sözde-aydınların işi su katılmamış antallıktır" diye ekliyor.

Tallet'e göre "Bu yetenek yanı sözde-aydınlar ülkeyi terk etmeğe karar vererek, kendilerinin dahi inanmadıkları saçmalıklardan söz etmeğe başladılar. Dolar inandıkları tek şey oldu."□

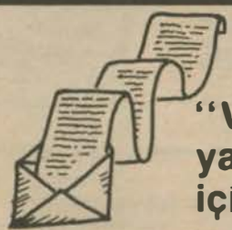

"Var gücümle sürdürdüğüm yaşam mücadeleme katkılarınız için teşekkür ederim."

"Kas erimesi denen bir hastalığa yakalandım. 8 yaşına kadar sağlıklıydım. 8 yaşımdan sonra yolda yürürken farkında olmadan bir kaç adımda bir düşmeye başladım. Ayaklarım burkuyordu. O zaman SSK hastanesine başvurduk. Benim Ege Üniversitesinde daha iyi tedavi edileceğime karar verildi ve oraya sevk edildim. Nöroloji doktoru Ayfer Ülkü tarafından 6 ay süreyle tedavi edildim. Bisiklet pedalı çevirdim, kol kaslarım için şınav çektim ve dekort hapı ve iğnesi kullandım. Doktorum bu hastalığın bende bir kişide olduğunu söyledi. Ayrıca bu hastalığın zekayı da etkilediğini söyledi. Ama beni zeka testine tuttuklarında normal çıktım.

Ayfer Ülkü bu hastalığın (yani kas erimesinin) daha fazla ilerlemeyeceğini söylemişti. 6 ay sonra hastaneden ayrıldım, dışardan tedavi gördüm. Ayda bir hastaneye kontrola gittim. 1980 yılında da aldığım dekort haplarını kestim.

Ancak 1980 yılından sonra kilom gittikçe ağırlaştı ve vücudumu ayaklarımı kaldıramaz oldum. Şimdi hiç yürüyemiyorum.

Şimdiki durum : kafa yapım sağlam, istediğim gibi düşünebiliyorum. Pazu kısmım çok az çalışıyor. Ama ani hareketle kollarımı havaya kaldırabiliyorum. Ayak kaslarım büyük oranda eridiği için belim (göbek) öne doğru ilerlemeye başladı. Ayak bileklerim de sağlam ancak kaslarım zayıf.

1978 yılında çıkan politika gazetesi (29 ekim 1978) benim hastalığımın SSCB'de tedavi edildiğini ve aynı hastalığa yakalanan birinin tedavi edildiğini okumuştum. Tedavi biçimi olarak "1 gram himosen ya da daha değişik tedaviler" belirtilmişti. Yurt dışına çıkmamda herhangi bir sakınca yok. Ancak tedavi için olanaklarım kısıtlı. Derginizin bu konuda yardımcı olacağını öğrenince sevinçle, umutla yepyeni bir yürekle bağlandım yaşama.

Var gücümle sürdürdüğüm yaşam mücadeleme katkılarınız için teşekkür ederim. Özellikle belirtmek istediğim bir şey var: Bana para değil tedavi gerekli.

İlgilenecek olanlara şimdiden teşekkür ederim.

murat dirim
izmir cad. no:5
bağyurdu-izmir

Octavio Paz Obsfelder Ödülü'nü Aldı

OSLO-(YARIN) İskandinavya'da şimdiye dek görülmemiş büyüklükte yapılan Oslo Şiir Festivali'ne, dünyanın dört bir yerinden 1000 ozan katıldı. Norveç'in başkenti Oslo'da yapılan ve üç gün süren festivalin büyük ödülü, Meksikalı ozan Octovio Paz'a verildi. Ünlü Norveçli ressam Edward Munch'un bir litografisinden oluşan Obsfelder Ödülü alırken bir konuşma yapan Octavio Paz, "Şiir bir bilgi kaynağı değil, yaşanan bir olay, duygusal bir gösteridir," dedi. "Şiir topluma sürekli olarak eleştirel bir gözle bakar. Politikadan söz etmeden hep politikayı anlatır. Çünkü şiir, içinde insanların yaşayamayacağı topluma karşıdır."

Festivali düzenleyenler arasında olan Norveçli ozanlar Axel Jensen ve Olav Angelli, şiirin yazılı harf ve okunan sözden öte bir kavram olduğunu ve insan yaratıcılığının çekirdeğini oluşturduğunu söylüyorlar. Bu nedenle, milyonlarca Norveç kronuna (1 Nkr: 58 TL.şimdilik!-) patlayan şiir festivalinin, aynı zamanda bir halk şenliğine dönüşmesin özen gösterildi. Oslo'nun eski sanayi mahallesi olan Aker Bygge, bir anda bir kültür merkezine dönüşüverdi. Devlet Operası, Devlet Tiyatro Okulu, kukla tiyatroları, sanat galerileri ve konser yerleri, sahnelerini ve kapılarını halka açtılar. Makina atelyeleri oto onarım barakaları, liman işçilerinin şimdi artık içinde oturulmayan evleri ve diğer işyerleri arasında serpiştirilen kültür gösterileri, insanlık için en önemli iki ögenin, emeğin ve kültürün kardeşliğinin simgesi haline geldi. Kuzey ülkelerinde az görülen bir "Akdeniz havası", yani insanların gece geç vakitlere dek restoran ve kahvelerde birlikte eğlenmeleri ve sokakları doldurmaları, festivalin en ilginç yönü olarak konukların gözlerine çarptı.

Vika Tiyatrosu'nu tıklım tıklım dolduran halk, Kübalı ozan Jose Peres Olivaresi dakikalarca ayakta alkışladı. Pakistanlı ozan Mesud Munnavar, Hintli ozan Rüstem Jamaal Amerikalı ozanlar Roger Greenwold ve Noel Cobb gecenin diğer ozanları arasındaydı. Bu arada Amerikan karalarının sevilen kadın ozanı Sonia Sanchez, büyük bir etkiyle okuduğu şiirleriyle Harlem'deki yaşamı okyanus ötesine, Oslo'ya getirip koydu.

Oktavio Paz'ın ödüllendirilmesiyle sonuçlanan festivalin önümüzdeki yıl yeniden düzenlenmesi bekleniyor. Bilindiği gibi Oktavia Paz çeşitli kez Türkçeye çevrilmiştir. Bunlardan en yenisini, Ali Cengizkan'ın çevirisiyle Kuzey Yayınlarınca çıkarılan 'Kartal Mı? Güneş Mi?" adlı kitap oluşturuyor. □

FEDERAL ALMANYA'DA "ARKADAŞ" DERGİSİ YAYININI SÜRDÜRÜYOR

Federal Almanya'da Türkiye Öğretmenler Derneği'nin çıkardığı "Arkadaş" adlı dergi yayınını sürdürüyor. Almanca ve Türkçe olarak iki dilde yayınlanan dergi bilimsel araştırmaların, güncel haber ve yorum yazılarının yanısıra çeşitli kültürel, sanatsal etkinliklere de sayfalarında yer veriyor.

TÜRKİYE FOTOGRAF DERNEKLERİ ORTAK SERGİSİ KOCAELİ EĞLENCE FUARINDA AÇILDI.

Geleneksel olarak her yıl bir fotograf derneği tarafından düzenlenen "Dernekler ortak fotograf sergisi" bu yıl KASK Kocaeli Amatör Sanatçılar Derneği Kocaeli Eğlence Fuarı Etkinlikleri arasında gerçekleştirildi.

16 Temmuzda Görsel Sanatlar Galerisinde açılan dernekler ortak fotograf sergisinde İFSAK, AFAD, AFSAD, FOTOGEN ve KASK derneklerinin 100'e yakın fotografı sergilendi.

1 Aylık fuar süresinde 10 gün süren sergi boyunca ev sahibi KASK üyeleri tarafından değişik konularda slayt gösterileri de yer aldı.

BALIKESİR BAROSUNUN GENÇLİK YILI NEDENİYLE AÇTIĞI YARIŞMA SONUÇLANDI

Balıkesir Barosunun gençlik yılı nedeniyle açtığı "Devletimizin Gençlere-Gençlerimizin Devlete Bakış Açısı" konulu yarışmada iki aşamalı elemeyi kazanan yazılar belli oldu. Balıkesir Valiliği Milli Eğitim Müdürü Miktad Bal'ın başkanlığında oluşturduğu 7 kişilik seçici kurul ile yine baro adına oluşan ve baroyu

yine Baro adına oluşan ve Baroyu temsilen, Baro Genel Sekreteri Av. R. Yücel Dinç ile eğitimci Yusuf Ziya Özdemir ve Cahit Yarış'tan oluşan ikinci seçici kurul üyeleri Baroya gelen binlerce eser arasından 22 eser seçtiler. Seçilen eserler; Prof. Dr. Atalay Yörükoğlu, Prof. Dr. Cevat Geray, Prof. Dr. Aydın Aybay, Hürriyet Vakfı Genel Müdürü Orhan Birgit, Gazeteci Yazar Sami Karaören ve Balıkesir Barosu Başkanından oluşan üst seçici kurula gönderildi.

İlk aşamayı kazanan eserlerin yazarları:

Naz Gündür, Ekrem Kahraman, Erin Saçaklıoğlu, Sevda Uluğtekin, Özgür Aykut, A. Merih Acar, Recai Çevik, Hatice Nur Beyaz, Doğan Alpaslan, Sevim Badem, Leyla Yiğit, Zişan Durakoğlu, Gökhan Çetinsaya, Berna Bakaçhan, Sedat Bakıcı, Gürtan Demirer, Pınar Fırat, Meral Dinçer, Erdal Noyan, Mehmet Baydemir, Turgay Çavuşoğlu, Hülya Şahin.□

"YENİ KALEM"DEN BİLİMSEL AÇIKLAMALAR

Ankara Eseneviler Lisesi edebiyat kolunun yayın organı olarak 1. sayısı henüz çıkan "Yeni Kalem" isimli dergi geçti elimize. Nasıl bir ilişkidir bilinmez, 40 sayfalık, kuşe kapaklı bu dergi Şekerbank'ın Siteler semtine yakın bir şubesinde de, gelen müşterilere 100 liradan birer ikişer satılıyor. "Yeni Kalem" gericiliğin eğitim alanındaki uzantısının hangi boyutlara ulaştığını gözler önüne seren bir belge. Biz sadece okul müdürü ve derginin sahibi H.İbrahim Çıtak'ın başyazısından sözetmek istiyoruz. Bu yazıda yağmur olayının 'ilahi bir mucize' olduğu belirtilerek, konuya şöyle bir bilimsel açıklama getiriliyor. "Allahın takdir ve iradesiyle yağmur yağar. Öyle olmasaydı uzay araştırmalarında hayli ilerleyen günümüzün teknolojisi, atmosfer içindeki bir oluşumu kesin olarak tespit edebilirdi. Dünyanın en isabetli tahminini yapan Türk meterolojisi bile Şubat 1985 de büyük yanılgıya düşmüştür." Yazının başka bir bölümünde de Darwin ve Evrim Teorisi uydurma olarak nitelendiriliyor ve "Bir deli bir kuyuya taş atar, kırk akıllı o taşı çıkarmaya çalışır" benzetmesi yapılıyor. Kırk akıllıdan biri de okulun müdürü olsa gerek. Öğrencilere evrim teorisiyle ilgili olarak Dr. Haluk Nurbaki'nin 'Kuran-ı kerimden ayetler ve ilmi gerçekler III' adlı kitabı salık veriliyor. (Nurbaki, tıp atlaslarında, insanın kalbinde kan damarlarıyla Allah yazılı olduğunu gördüğünü, ilmi bir dergide dile getiren kişidir).

Milli eğitim Bakanı'nın evrim konusundaki saptamalarından sonra, bu tür olaylara şaşırmamak mı gerekir acaba?

PAND TÜM DÜNYADAKİ SANATÇILARI BARIŞ İÇİN İŞBİRLİĞİ YAPMAYA ÇAĞIRIYOR

Uluslararası Nükleer Silahsızlanma İçin Sanatçılar Birliği (PAND)'nin Finlandiya bölümü, dünyanın tanınmış sanatçılarına bir çağrı göndererek tüm dünyadaki sanatçıların barış için işbirliği yapmalarını istedi. Dünyada çarpıklıkların yaşandığı bildirilen çağrıda tüm sorunların içinde nükleer silah tehdidinin en önde geldiği anlatılıyor.

Başkanlığını Harry Belafonte'nin yaptığı PAND'ın çağrısını ilk imzalayanlar arasında Sovyet ozanı Yevgeni Yevtuşenko, İsveçli yönetmen İngmar Bergman, Alman yazar Günther Grass, Finlandiyalı çizer Tapio Wirkkala bulunuyor. Çağrı, imzalaması için Türkiye'den Aziz Nesin'e gönderildi. Nesin, PAND'a verdiği yanıtta çağrıyı imzalamaktan gurur duyduğunu belirtti.

"GENÇ OZANLAR ANTOLOJİSİ" HAZIRLANIYOR

İstanbul Üniversitesinden bir grup öğrencinin gençlik yılı nedeniyle hazırladığı "Genç Ozanlar Antolojisi"ne katılımlar sürüyor. Antolojiye bugüne dek yüzün üzerinde genç ozanın altıyüz şiiri ulaştı.

Tüm gençlere açık olan antolojiye katılmak isteyenler 15 ağustosa dek kısa özgeçmişleri ve adresleriyle birlikte en çok on şiir göndereb'liyorlar.

Başvuru için zarfın üzerine yalnızca "PK 521, Karaköy- İstanbul" adresinin yazılması gerekiyor.

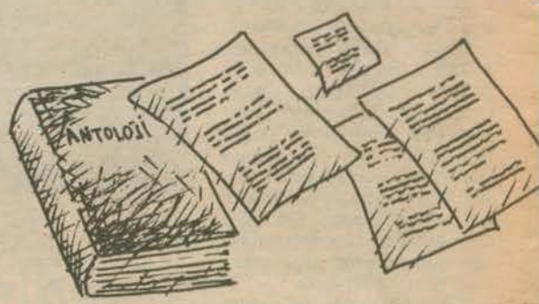

AĞUSTOS (56) SAYISI ÇIKTI

NE BİR DAHA HİROŞİMA ! NE BİR DAHA NAGAZAKİ ! *FISE* • AYDINLAR DİLEKÇESİ DAVASI: "KENDİMİ DEĞİL, TÜRKİYE'Yİ SAVUNUYORUM" *Haluk Gerger* • ERDEMİR'DE TEK ÇÖZÜM: REFERANDUM *Kemal Anadol* • 24 OCAĞIN KAĞIDI *Muzaffer İlhan Erdost* • ÖZGÜRLÜKLERİN KORUNMASI VE POLİS YASASI *Nevzat Helvacı* • PİŞMANLIK YASASI VE "ONURLU BİR İNSAN MIYIM ?" *Kazım Bayraktar*

*

Japonya-Uzak Doğu (Sihirli Reçetelerin Ötesi)

EKONOMİK BAŞARININ MALİYETİ YA DA YEĞLENEN TOPLUM *Theo Bouwman* • GÜNÜMÜZDE JAPON RADYO VE TV'NİN YERİ *Mahmut Tali Öngören* • GÜNEY KORE'DE DEMOKRASİ VE MUHALEFET *Kim Dae Jung* • "JAPON MODELİ" İŞLETME YÖNETİMİ *Aydın Özcan* • ASYA ÜLKELERİNDE İHRACATA YÖNELİK SANAYİLEŞME VE İŞGÜCÜ POLİTİKALARI *Mustafa Durmuş* • JAPONYA'DA SAĞLIK HİZMETLERİ *Çakır Üçoba*

*

NAZİ USULÜ TIP DENEYLERİ *Selçuk Alsan* • EVRİM KURAMININ ÖNCÜSÜ: İSLAM BİLGİNLERİ *Necip Bilge* • SAĞLIK VE ÖTESİ *Erendiz Atasü*

*

"İKİ YABANCI GÖZ, BİR KISACIK BAKIŞ" *ALİ Cengizkan* • "BABALAR VE ÇOCUKLAR" ÜZERİNE *Aydın Süer*

BİLİM ve SANAT

zamlar, maliyet artışları, dergi fiyatı ve anadolu kitapçıları üzerine...

durumda da o bölgede Yarın satılmamış olmaktadır.

Yarın, sayfalarında okurlarına en son bir yıl önce, "zamlar," "maliyet artışları" türünden sözler etmişti. Bir öncekiyse bundan bir buçuk yıl geriye gidiyordu. Geçen sayının kapak konusunu oluşturan zam ise bundan öncekilerin hiçbirine benzemeyen bir durumu ortaya çıkarmıştı. İşte Yarın, şimdi yine aynı sevimsiz konuyu yazıyor, hiç istemeden.

Haziran 1985 yayın ortamına yüzde elli maliyet artışıyla geldi. Kağıda yapılan zam hemen arkasından basım ücretlerine yapılan zamla şok etkisini sürdürdü. Buna kiradan başlayarak ve şimdilik posta giderleri dışındaki tüm girdilerin yüzde elliyi bulan/aşan artışları izledi. Kısaca anlatırsak, Haziran sayısı, sözgelişi 1 liraya çıkıyorsa, Temmuz sayısı 125 kuruşa çıktı. Ağustos sayısıyla 1.5 liraya çıkıyor.

Yarın ilk sayısını yayınladığı Eylül 1981'den Ocak 1983'e kadar 100 lira fiyatla okurlarına ulaştı. 1983 başında 150 lira olan fiyatıysa Eylül 1984'e kadar sürebildi O ay 200 liraya çıkan fiyat fazla dayanamadan Şubat 1985'le birlikte (kdv şoku) 250 lira oldu (belirtmekte yarar var bunun 23 lirası kdv kısmıdır). Şimdiyse yine250 lira olarak okuruna ulaşmayı amaçlıyor. Ama ne kadar dayanılabilir. Şimdiden kestirmek zor.

Yarın, okuruna 250 liradan ulaşırken, bunun 136 lirası dergiye dönüyor. Gerisi bayi ve dağıtım payı olarak kesiliyor (23 lirası kdv). Yarısı 1 dergi karşılığı aldığı 136 lirayla, yüzde elli zammı (hemen tüm girdilerdeki) karşılaşmaya çalışıyor. Bunun yollarını araştırıyor, inceliyor. Amacı 250 liraya okuruna ulaşabilme durumunu koruyabilmek. Ama bu araştırma, inceleme döneminde yaz aylarından ikisinde, Ağustos ve Eylül'de sekiz sayfa eksik olarak çıkmayı göze alıyor (bunu birkez de iki yaz önce yapmıştı).

Yarın, bu sekiz sayfa azalmayı, iki ay da olsa yapmamayı, 36 sayfa olarak yaz aylarında okuruna ulaşmayı düşünüyordu, ama olmadı. Azalmayı yazı/görsel malzeme dengesini, yazıdan yana bozmakla karşılamaya çalışacak. İçeriğinde, 8 sayfanın eksikliğini göstermemeye uğraşacak Ancak bu azalmada okurlarının anlayışına güveniyor, nedenleri en iyi biçimde anlayacaklarına inanıyor.

Yarın okurlarından üç önemli çabayı göstermelerini istiyor. Bunlardan birincisi 250 liradan kendisine dönen 136 lirayı, 180 lira yapmaları, yani abone olmaları. Bu yöndeki çabalar, Yarın'ın 250 lira olarak yayınını sürdürme amacını, önemli ölçüde destekleyecektir.

Yarın okurlarından, Yarın Yayınlarının kitaplarının daha çok satılması yönünde de çaba göstermelerini beklemektedir. Belli bir satış grafiğine oturmuş olan kitapların artacak olan gelirleri yine, Yarın'ın 250 lira olarak okuruna ulaşma amacına önemli destek sağlayacaktır.

Yarın, okurlarından şimdiye kadar yapılmamış bir çalışmayı da beklemektedir. Üç büyük il dışında daha çok satılıp okunmanın doğal uzantısı olacak girişimler Yarın'a ilk anda düşünülemeyecek katkılar sağlayacaktır. Beklenen şudur:

Üç büyük kent dışında dergi istekli olan kitapçılar ve bayiler aracılığıyla satılmaktadır. Bunda izlenen yol şöyledir: Kitapçı ya da bayi dergiyi satmayı istediğini bildirmekte, dergi öncelikle istediği sayıda ve satılınca parası dergiye gönderilmek üzere kitapçıya postayla ulaştırılmaktadır Belirli bir süre sonunda, sözgelişi üç dört ay sonra kitapçı, derginin satış alanında kaç tane satabildiğini saptamakta ve yine isterse bundan böyle o kadar dergi kendisine ödemeli olarak yollanmaktadır. Yani PTT'den adına gelen dergi paketini alırken indirimli ücretlerini de PTT'ye yatırmaktadır. Bu dergilerden satılmayan olursa, belli bir birikim sonucunda Yarın, o kadar yeni sayıyı ücretsiz olarak kitapçıya yollamaktadır. Kısaca koşulları tümüyle kitapçı ya da bayilerce saptanan ve isteğe dayalı bir "ticari" ilişki sürmektedir.

Ancak uzunca süredir, az sayıda da olsa Anadolunun çeşitli yerlerindeki kitapçılar tümüyle derginin iyi niyetleriyle yürüyen ilişkileri aksatmaya başlamışlardır. Birkaç ayın örnek bir kaç olayını aktarmaya yarar var:

A yöresindeki bir kitapçı isteğiyle ve yukarda anlatılan süreç sonucunda dergiyi ödemeli olarak istemektedir. Dergi basımevinden çıktığı gün paketlenerek ve ödemeli olduğu için de üzerine oldukça yüksek bir ücret tutan pulu yapıştırılarak A kitapçısına postalanmaktadır. Bir ay sonra, paketin üzerinde "alıcısı kabul etmiyor, A. PTT'si" ya da "kabul etmiyor, A Kitapçısı" yazısıyla paket dergimize geri dönmektedir. Bu durumda A yöresindeki okurlara dergi o ay ulaşmamış olmakta, satış geliri gelmediği gibi posta gideri de genel giderler listesine eklenmektedir. Bir mektupla nedeni sorulduğunda çok az olmakla birlikte "özür" dileyerek yeniden gönderilmesini isteyen kitapçının aynı davranışı bir kez daha yinelediği de görülebilmektedir.

B yöresindeki kitapçı çok sayıda sattığı için ödemeli değil de satış üzerinden çalışmak isteğiyle dergi istemekte, dergi yine aynı biçimde postalanmakta ve satış gelirleri dergiye ulaştırılmamaktadır. Bu durumda B kitapçısına yazılan birçok mektup yanıtsız kalmakta, bir iki ay sonra da çalışma gözden geçirilmek durumuyla karşı karşıya kalınmakta, yani dergi B kitapçısına gönderilmemektedir. Bu

C bölgesindeki kitapçıysa, biriken borçlarını belirli bir takside bağlatmak istemekte, bunu kabul eden Yarın, yine kitapçının isteği üzerine, dergileri borcu da ekleyecek biçimde ödemeli olarak postalamaktadır. Fiyat arttığı için posta gideri de bir kaç kez artan paket PTT'den alınmamakta, böylelikle borç ödenmediği gibi, üstelik binlerce liralık pul gideri de dergi giderlerine eklenmektedir. Sonuç yine aynıdır.

İşte bu örneklerin sürmesi üzerine Yarın son iki ay içinde benzer durumlarda olan kitapçı ya da bayilere defalarca mektup yazmış ve biriken borçlarının tasfiyesini istemiştir. Sonuçta oldukça büyük bir rakam oluşturan borçlar toplamına katkısı bulunanlardan hiçbir olumlu karşılık alınamamıştır. Yarın durumu değerlendirerek, gelişmeyi okurlarına iletmeyi düşünmüş ve onlardan, çeşitli uyarılara karşın borçlarını ödemeyen yaşadıkları bölgelerdeki kitapçılar üzerinde baskı grubu olmalarını istemeye karar vermiştir. Bundan böyle gerekli oldukça ve çok sayıda uyarıya ses vermeyen kitapçıların adları ve adresleri dergide duyurulacaktır.

Yarın okurlarından, bu kitapçı ya da bayilerle sürekli ilişki kurmalarını ve durumun düzelmesine katkılarını beklemektedir.

Bu katkı, abone olunması, yeni okurlar kazanılması kadar önemli bir katkıdır. Çeşitli mali zorluklar altında çalıştıklarından kuşku duyulmayan Anadolu kitapçılarının, bir dergi yayınlamanın da kendilerinin karşı karşıya kaldığı mali zorlukları yüzlerce katlayan mali sorunları olduğunu unutmamaları gerekmektedir. Bölgelerinde okumaya, aydınlanmaya yaptıkları katkıyı, bu işi ülke düzeyinde yapan bir kuruluşu giderek daha zor yapacak duruma getirecek olumsuzluklardan kurtularak da sürdürmeleri önemlidir.

Yarın okurlarını, abone olarak, bularak, kitapların satışına destek olarak, yörelerindeki kitapçıları uyararak derginin aynı fiyatlarla yayınını sürdürmesine omuz vermeleri görevi beklemektedir.

Yarın, yazıda değindiği gibi, gerekli oldukça yani girişimler sonuçsuz kaldıkça, Anadolu'da çalışan, çeşitli zorlukları göğüsleyerek bölgelerinde okumaya ve aydınlanmaya katkıda bulunmaya çalışan kitapçıların da üzerine gölge düşüren olumsuz konumdaki kitapçıların isimlerini ve adreslerini bu köşede yayınlayacaktır.

Bu sayı, Yarın; kendisine bir ay içinde üç kez mektup yazılan, bir kez de telgraf çekilen ama hiçbir yanıt alınamayan Malatya'daki bir kitapçıyla, birkaç ay önce büyük iddialarla kent dağıtımı yapmaya talip olan ve geçen ay dergileri kabul etmeyen bir bayii okurlarına, abonelerine şikâyet etmektedir. Yapılan sorumsuzluğun o yörede Yarın'ın satılmaması sonucunu doğrduğunu bilerek, okurlarından, abonelerinden kitapçıları uyarmalarını beklemektedir.

1. Hikmet Açıkgöz
Çağdan Kitabevi
İstasyon Cd.
No:66 MALATYA

2 - Hüseyin Şenkal
Şafak Dağıtım
Atatürk Cad.
Koruyucu Pasajı.
2. alt kat BURSA

yepyeni bir etkinlik daha!

YARIN ABONE KULÜBÜ kasetleri okurlarımızdan büyük ilgi ve destek gördü. İstekleri temmuz ayının ortalarından başlayarak karşılayabileceğimizi bildirmemize karşın, ayın ilk günlerinden önerimizi olumlu bulduğunu, sevinçle karşıladığını belirten istekler gelmeye başladı. Bu durum, "Evrensel sanatçıların tanınması, bilinmesi'nin bir gereksinimden öte, bir zorunluluk olduğu..." yolundaki düşüncemizde ne denli haklı olduğumuzu gösterdi.

Şu anda hazır olan kasetlerimiz ve sanatçıları ise şöyle:

1. VICTOR JARA, Şili halkının yaşam ve özgürlük kaygısını dile getirenbir sanatçı. 1973 yılında, Şili Stadyumunda katledilen Jara'nın kasetini Manifiesto albümünden hazırladık.

2. QUILAPAYUN, Şilide, "Yeni Şili Müzik Hareketi"ile 1965 yılında kurulmuş bir topluluk. 1973 darbesi sonrası Avrupada verdikleri konserlerle Şili halkıyla dayanışmanın güzel örneklerini oluşturmuşlardır.

YARIN ABONE KULÜBÜ KASETLERİ

3. ATAHUALPA YUPANQUI, Yupanqui, Arjantinli. Yapıtlarında folklorik öz ve melodik kaynaklardan yola çıkarak, yüzyılların birikimi içinde insan gerçeğine ulaşmış bir ozan.

4. INTI-ILLIMANI'de Quilapayun gibi "Yeni Şili Müzik Hareketi" ile kurulmuş topluluk. Parçalarını genellikle, Şilili büyük sanatçı Violeta Parra ve Victor Jara'dan seçiyorlar. Yarın okurları için hazırladığımız kasetteki şarkıları **Chile** ve **Palimpsesto** albümlerinden.

Siz bu satırları okurken hazır olacak iki kasetimiz ise, iki büyük sanatçıya ait:

5. PAUL ROBESON
6. PETE SEEGER.

İSTEME KOŞULLARI: Kasetlerimizi, alınmaması ve postada gidip-gelme sırasında yıpranacağından dolayı ödemeli olarak gönderemiyoruz. Okurlarımız, bir kaset karşılığı 1000, abonelerimiz ise 750 lirayı posta çek hesabımıza yatırdıklarını gösterir alındı kuponunu dergimize gönderdikleri takdirde kasetleri adreslerine postalanacaktır. Aynı şekilde bürolarımıza başvurularda da kasetlerin ederi büroya yatırılacak ve daha sonra kasetler gönderilecektir.

GÖRÜLMÜŞTÜR
Hapisaneden Mektuplar

Mayıs ayında basılan kitap, bu süre içinde en çok satan kitaplar arasında yer aldı. Toplumun önemli bir yarasına eğilen kitap, aldığı olumlu tepkilerle hazırlanma amacına ulaştı.

112 sayfa olan ve dört yıl boyunca Yarın'la cezaevlerinden yazılmış "görülmüştür" damgalı bini aşkın mektup, şiir ve karikatürden yapılmış bir derleme olan **GÖRÜLMÜŞTÜR**, 400 lira + kdv fiyatla kitapçılardan, dergiden, Cumhuriyet Kitap Kulübünden alınabilir.

YENİ ÇIKTI!..

YARIN YAYINLARI, şiir dizisinden altıncı kitabını da yayınladı. **Yağmur Atsız**'ın şiirlerinden 3 bölüm olarak **GÜNLERİMİZ** adıyla derlenen kitabı, Mustafa Okan desenledi. Atsız'ın Z. Livaneli tarafından bestelenen şiirlerinin de yeraldığı kitap, 200 lira + kdv fiyatla satılıyor. 56 sayfa

"bir kitaba başlar gibi
koşarken yavaşlar gibi
düşen arkadaşlar gibi .
akıp giden günlerimiz"

YARIN YAYINLARI

SOVYET ROMANI, A. Mümtaz İdil 250 lira. SAUL STEINBERG, Sanatı ve Çizgileri 500 lira. HAYKIRAN SESSİZLİK Gürhan Üçkan 150 lira. CEVAHİR KALBİYE DOLUNAY, Halim Yazıcı 150 lira. BİR AVUÇ KUM, Ergül Çetin 150 lira. BARIŞ VE SAVAŞ SORUNU ÜZERİNE Freud-Einstein Yazışması, Serol Teber-Oğuz Özügül 100 lira. GÖRÜLMÜŞTÜR-Hapisaneden Mektuplar 400 lira. GÜNLERİMİZ, Yağmur Atsız 200 lira+kdv.

YARIN KİTAP KULÜBÜ ÜYELİĞİ

YARIN KİTAP KULÜBÜ üyeleri Yarın abonelerinden oluşmaktadır. Üyelik için ayrıca ücret ödemek gerekmiyor. Abone olan her okurumuz kulübümüzün doğal üyesi sayılıyor ve üyeliği abone süresinin bitimi ile son buluyor.

YARIN KİTAP KULÜBÜ etkinlikleri konusunda ayrıntılı bilgi dergimizin önceki sayılarında yeralmaktadır. Ayrıca broşürümüz henüz bulunmamaktadır.

Tüm istekleriniz için **Yarın, PK 723 Kızılay-Ankara** adresine yazabilirsiniz. İsteklerinizin ederini **164860** nolu posta çek hesabımıza yatırabileceğiniz gibi 1000 liradan aşağı isteklerinizi için posta pulu gönderebilirsiniz. Yurt içi ödemeli ve tüm yurtdışı isteklerde posta giderleri istek tutarına eklenmelidir.